

HAJDÚ-BIHARI

XLIV. ÉVFOLYAM:
245. SZÁM

ÁRA: 2,20 FORINT

1987. X. 17.
SZOMBAT

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

NAPILÓ

Előterben a környezetkímélő közlekedési eszközök

Tudományos konferencia Debrecenben

Hagyomány van, hogy városunkban tudományos tanácskozásokat, nemzetközi tapasztalatcseréket rendeznek. Ezeket mindig jóléssel értesítjük tudomásul, mert kifejezésre jut bennük a városban dolgozó tudományos, kutató, gyógyító intézmények munkájának az elismerése, de jó alkalom egy-egy tanácskozás arra is, hogy résztvevői elvigyék városunk hírét a világba. — E szavakkal kezdte köszöntőjét dr. Ács István, Debrecen Megyei Város Tanácsának elnöke október 16-án, tegnapi Aranybika konferencián, amelyen a városi tanácskozásban, amelyet a sűrített földgáz motorikus célú felhasználása tárgyának szenteltek, s amelyen energetikával, közlekedéssel, környezetvédelemmel, valamint a motorhajtás kérdéseivel foglalkozó szakértők vettek részt. Megjelent a konferencián Kerezi János, a megyei pártbizottság osztályvezetője, dr. Bujdosó János, a megyei tanács osztályvezetője és Zagonyi Imre, a Debrecen városi pártbizottság titkára.

A motorizáció olyan igényeket gerjesztett és elgátrált ki — mondta a tanácselnök —, amelyeknek meg kell felelni igen nehéz. Úgy vélem, nem túlzok, ha azt mondom: olyan kihívással állunk szemben, amelynek megválaszolására a szakemberek széles körének összefogását igényli. Gondolok itt az úthálózatra, a közlekedésszervezésre, a járműtervezésre, nem utolsósorban a környezetkímélő hajtóanyag-felhasználásra. Ennek részleteiről szólni a szakemberek dolga. Mi, debreceniek örömmel vetjük, hogy egy sok huzavonával beinduló kísérlet gazdái, szervezői lehettünk. A megye, a város politikai, ál-

lami vezetői támogatták, osztrónozták ezt a kísérletet. Ismereteink szerint van annyi jó tapasztalat, amennyi alapja lehet a továbblépésnek, s talán azt is mondhatom, ami igényli is a továbblépést. E tapasztalatokhoz bizonyára jó kiegészítést adhatnak az NDK-beli és a romániai tapasztalatok. Mit tehetünk ehhez mi, városi vezetők? Nekünk úgy tűnik, hogy ez az üzemelési mód környezetkímélőbb, kevésbé levegőszennyező. Mint utazók nyugodtan és bizalommal fogadtuk, nem tapasztaltunk hátrányos, zavaró hatásokat.

A városi tömegközlekedés szervezésében előtérbe került a környezetkímélő közlekedési eszközök alkalmazása. Mai ismereteink szerint jól illeszkedik ebbe a sorba a sűrített földgáz-üzemű autóbussz. Letéve, elterjesztésével számolunk a városi közlekedés fejlesztésében.

Megköszönve a kormányzati szervek támogatását s a Volán Vállalat eddigi kísérletező munkáját, dr. Ács István kifejezésre juttatta, hogy Debrecen segítőkészen várja a továbblépést, amelyben ezután is ösztönöz, fogadó partner kíván lenni.

Az előadók sorában Lengyel Sándor, a Közlekedési Minisztérium főelőadója, miniszteri biztos az üzemi kísérlethez fűződő koncepciót igyekezvén megvilágítani, hangsúlyozta, hogy a földgáz motorikus célú felhasználásáról mint alternatíváról, és csakis népgazdasági relációban van értelme gondolkodni. Haszon nem remélhető tőle se vállalati, se ágazati szinten. Egyszerűen energiahordozó-kiváltásról van szó, s nem megtakarításról, hiszen nem csupán a földgáz árára kell

gondolnunk, hanem a sűrítés költségére s az üzemeltetési költség harmincszázalékos növekedésére is. Előadásában Lengyel Sándor kitért az olasz technológia ismertetésére, megindokolta, hogy miért éppen erre esett a választás. Az olasz technológia bevált, szállítási és árajánlatunk kedvező volt, ugyanakkor a baráti országok termékei a kísérlet idején még nem voltak exportképesek. — A mi gazdaságossági számításainkat nagymértékben befolyásolja — mondta az előadó —, hogy a baráti országok részéről nem ismerünk érvényes árajánlatokat. — Az ipari biztos szerint a földgázüzemre való áttérés akkor volna igazán jelentős, ha az összességében anyag-felhasználásnak mintegy hatodát, hetedét kiváltaná. Száz töltőállomást feltételezve ez mintegy hatmilliárd forint beruházással járna együtt. Ezzel kapcsolatban a miniszteri biztos megjegyezte, hogy ilyen helyzetben, amelyre az a jellemző, hogy a járműállomány rendkívüli mértékben amortizálódott s a pályavállalás felújításra szorulna, a népgazdaságnak nem hiányzik egy beruházásigényes technológia elterjesztése.

A konferencia foglalkozott a környezetvédelem országos feladataival, majd Kmetty Gyula, a Hajdú-Volán igazgatója tartott tájékoztatót a komprimált földgáz motorhajtóanyagként történő felhasználásáról. Ezután előadók hangzottak el az olasz szállítók gázellátó és gázadagoló rendszereinek honosításáról, a járművekre komprimált földgáz-üzeműre való átalakításáról.

A konferencia ma bemutatással és konzultációval folytatódik.

Előadás a megyei politikai akadémián

A Magyar Szocialista Munkáspárt Hajdú-Bihar Megyei Bizottsága által szervezett politikai akadémia következő foglalkozását október 22-én, csütörtökön tartják meg. A Kossuth Lajos Tudományegyetem aulájában 14 órától Szikszai Béla, az Anyag- és Árhivatal elnöke tart előadást.

BARÁTI TALÁLKOZÓ

Veteránok a Kossuth-laktanyában

A Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetségének hajdú-bihari koordinációs bizottsága baráti találkozóra hívta meg megyénkben élő tagjait. Október 16-án a Kossuth-laktanyában dr. Lévai Imre, a megyei pártbizottság osztályvezetője köszöntötte a szép számban megjelent veteránokat és a vendégeket, köztük Mitró Csabát, a megyei népfőbizottság titkárhelyettesét.

Ezt követően Magyar József, a megyei pártbizottság titkára tájékoztatta a résztvevőket Hajdú-Bihar gazdasági, társadalmi és kulturális életéről, hangsúlyozván azt, hogy bár gazdasági eredményeink jobbabbak az országos átlagnál, az első fél évben az előző hasonló időszakhoz képest a felhalmozódott nehézségek leküzdése, a termelés korszerűsítése, az életkörülmények javítása új hozzáállást követel mindenkitől, vállalván az átalakítással járó konfliktusokat is. Kezdeményezőkézség, kockázatvállalás és cselekvési egység szükségeltetik mindannyiunktól.

Az újjászervezett MEASZ életéről, teendőiről Ispánovics Márton, a szövetség főtitkára tartott előadást. A megközelítően 6200 fős tagságának főbb feladatait számba véve elmondta, hogy elsősorban a tényekhez a történelmi igazsághoz híven való feltárás, rendezését és az utóknak történő átadását tartásuk szem előtt a társadalmi haladás egykori harcossai. Emellett a szövetség fontos teendői közé tartozik az anyagi, egészség-

VIII. nemzetközi szeminárium

Történészek vitája Oroszország történetéről

A Kossuth Lajos Tudományegyetem Történelmi Intézete, a Hazafias Népfőfront városi bizottsága, valamint az MSZMP Hajdú-Bihar Megyei Oktatási Igazgatósága közösen szervezi az október 19-22. között megrendezendő nemzetközi történetészemináriumot. A tanácskozás a Szovjetunió történetét kutató és oktató szakemberek vesznek részt, előadásaik témája az oroszországi forradalmi mozgalom és a nagy októberi szocialista forradalom nemzetközi hatása.

A program szerint az orosz nyelvű konferencia megnyitóját Irinyi Károly professzor, a KLTE Történelmi Intézetének igazgatója mondja október 19-én, délután fél 11-kor a DAB-székházban. A Niederhauser Emil egyetemi tanár elnökletével zajló első napi tanácskozáson a DAB-székház ad otthont a kijevei Posztrogany G. F., a moszkvai Kuskuskin Ju. Sz., valamint a budapesti Bíró Ferencné referátumának. Október 19-én, délután fél 3-tól az oktatási igazgatóságon Révész Ferenc elnöke mellett olvassák fel dolgozataikat a berlini Rosenfeld G., az ELTE oktatója, Dolmányos

I., a lublini Pionkowski L., a szófiai Kolev Szt. Ugyanezen a napon a Kossuth Lajos Tudományegyetemen is tanácskoznak a résztvevők. Az elnök tisztét Niederhauser Emil tölti be, előadást tart Strignitz S. (Berlin), Donáth P. (ELTE), Máthé I. (Budapest), Menyhart Lajos (Debrecen). Október 20-án, kedden reggel 9 órakor a Kossuth Lajos Tudományegyetemen a szovjet Kukuskin elnök, előadást pedig a moszkvai Gorskij A. D., a debreceni Gebei Sándor, a halai Donert E., a budapesti Niederhauser Emil, a moszkvai Cimbajev N. I. és a nyíregyházi Czövek I. tart. A délután 3 órakor kezdődő előadások színhelye a Hazafias Népfőfront székháza lesz. Az előadók: Oláh Lajos látja el, az előadók: Chemelewski P. (Lodz), Anderle A. (Halle), Reviakina L. (Szófia), Levandowski J. (Lublin). Október 21-én, szerdán délelőtt 9 órakor a Kossuth Lajos Tudományegyetemen hangzik el a berlini Schützler H., a lublini Vielicso M., a pekingi Huan-szin és a lodzi Visnevski E. Az elnök Niederhauser Emil lesz.

A MEASZ-tagok sokoldalú tájékoztatást kaptak (Fotó: Szekeres Tibor)

ügyi okból rászorulóknak szociális támogatása. Lényeges előrelépés, hogy ezentúl indokolt esetben nyugdíjnyújtásra is lehetőség nyílik. Ebben a pártbizottságok támogatására is szükség van. Harmadik fő tevékenységi terület a szocialista és más társadalmi berendezkedésű országok hasonló szervezeteivel való kapcsolatok ápolása, a béke és együttműködés erősítése érdekében. A tagság mindennapijaiban pedig a helyi klubok, baráti körök kerüljenek előtérbe.

Ezután Vadász László, a MEASZ megyei koordinációs bizottságának vezetője számolt be a bizottság munkájáról. Megyénkben jelenleg 248 MEASZ-tag él, főleg Debrecenben, Nádudvaron, Püspökladányban, Balmazújvárosban. A párt- és a népfőfrontszervek közreműködésével koordinációs bizottságot hívtak életre tavaly, amely a tagsággal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozik, életkörülményeik problémáin igyekszik segíteni, illetve arra törekszik, hogy a MEASZ-tagokat jobban bevonja lakóhelyük közéletébe.

Szakmai tanácskozás

gyengénlátók neveléséről

Tizenöt évvel ezelőtt kezdte meg a munkáját Debrecenben az az általános iskola, amely a gyengénlátó gyermekek nevelésével foglalkozik. Az évforduló tiszteletére pénteken, október 16-án szakmai tanácskozást rendeztek, amelyen hazai szakembereken kívül külföldiek (NDK-ból, Csehszlovákiából) is részt vettek.

A tanácskozást dr. Szekeres Antal, a megyei tanács művelődési osztályvezetője nyitotta meg. Beszédében elismerését fejezte ki az általános iskola tanárainak a magas színvonalú pedagógiai tevékenységért. Kiemelte, hogy az intézmény a nyitott iskola mintája, mivel sokrétű kapcsolatokat alakított ki más iskolákkal, a szülőkkel és a társadalmi szervekkel. Az iskola pedagógusainak szemléletmódját hűen tükrözi, hogy az évfordulót is munkájával ünneplik. Vége-

Szakmai tanácskozás

gyengénlátók neveléséről

zetül szót arról, hogy az általános iskola pedagógiai munkája modell értékű lehet, mivel az átlagnál nehezebb feltételek között is kiemelkedő munkát végeznek.

Dr. Szekeres Antal ezután Kincses Gyulának, az intézmény volt igazgatójának az Iskolánkért kitüntetését adta át.

Az ünnepi megnyitót követően a résztvevők plenáris ülésen tanácskoztak a gyengénlátó gyermekek nevelésének időszerű kérdéseiről. Előadás hangzott el a gyengénlátók nevelésének helyéről a közoktatás rendszerében; a beiskolázás helyzetéről; a differenciált fejlesztési lehetőségeiről; a gyengénlátók társadalmi beilleszkedéséről, valamint az iskola nyitottságának problémáiról.

A szakmai tanácskozás anyagát nyomtatásban kívánják megjelentetni.

Két év alatt nyolc új üzlet

Bemutatkozik: a Hajdúhadháztéglási ÁFÉSZ

1985 óta több mint kétezer négyzetméterrel nőtt a Hajdúhadháztéglás és Vidéke ÁFÉSZ üzleteinek területe. A húszezer lakos ellátásáért felelős fogyasztási szövetkezet az elmúlt években nagyarányú rekonstrukcióba kezdett. Elavult, sok esetben életveszélyessé vált épületeket újított fel és több új üzletet, de áruházat is épített, mindezt úgy, hogy eredménye nem csökkent, sőt továbbra is növekedett.

Tégláson elkészült egy új 150 négyzetméteres üzletünk, még idén át is adjuk — mondta Szilágyi Ferenc, Hajdú-Bihar megye legfiatalabb ÁFÉSZ-elnöke, aki már hét éve vezeti a hadháztéglási szövetkezetet. — Az új egységeket modern technikával szereljük fel, így dolgozóink munkakörülményei is javulnak. A dinamikus beruházási politika hatására közel kétszeresére növekedett a forgalmunk. Ezt tovább növelhetnénk, ha új tevékenységi köröket tudnánk kialakítani, de egyelőre minden pénzünket rekonstrukcióra költjük. A tizenegy vendéglátó egységünk színvonalát általában megfelel a követelményeknek, de el kell mondani, hogy a vendégek köre ezt nagymértékben behatárolja. Új kezdeményezésünk, hogy Tégláson videopresszót nyitottunk; a nyolcvan férőhelyes üzletben állandó videoprogramot vetítenek. Nagy si-

kere van, főleg a gyerekek, illetve a fiatalok körében. Az üzlet tömény szeszest italokat nem árul, s a viszonylag magas árak miatt — ez az üditőitalokra nem vonatkozik —, ha valaki sörözni akar, inkább a közeli kocsmába megy — fejezte be az ÁFÉSZ elnöke.

Varga Istvánné, a nagyközségi tanács kereskedelmi előadója elmondta, hogy a szövetkezet jó színvonalon biztosítja a húszezres nagyközség ellátását. Mindazonáltal időnként problémát okoznak a kenyér- és tejellátás zavarai, de erről általában a szállítók tehetnek. Szükség lenne könyvesboltba és papír-írószert üzletre is, ma e cikkeket az ABC-áruházban árulják.

Az idei első félév eredménye 700 ezer forinttal, több mint 16 százalékkal haladja meg a tavalyi év hasonló adatát. Nem első a megyében, de ahogy Szilágyi Ferenc elmondta, inkább vállalják a középmezőnyt, mint az elavult üzleteket — nyereségük nagy részét azok felújítására költik. Mindez a szövetkezetben meghonosított lendületes szellem eredménye. A tagok, a dolgozók hétvégeken gyakran segítenek az építkezéseken, s ilyenkor nem hiányzik közülük az elnök sem.

Egy hét a világpolitikában

Vasárnap: Uve Barschelnek, Schleswig-Holstein botrányba keveredett tartományi miniszterelnökének titokzatos halála. — Újabb incidensek az Öbölben, Irak és Irán között kiújul a „városok háborúja”. — Lengyelországban népszavazás elé bocsátják a széles körű reformprogramot.

Hétfő: Kádár János megkezdi hivatalos tárgyalásait Pekingben. — Mihail Gorbacsov leningrádi beszéde a peresztrojka időszaki kérdéseiről. — Damaszkuszi bejelentés: Asszad elnök részt vesz az arab csúcson.

Kedd: A kormányfők részvételével rendkívüli KGST-üléseket tartanak a szovjet fővárosban. — Erich Honecker brüsszeli látogatása. — Bush hivatalosan is közli indulási szándékát az elnöklétséget.

Szerda: Világszerte pozitívan értékelik a közép-amerikai béketerv egyik kezdeményezőjének, Oscar Arias, Costa Rica-i elnöknek béke Nobel-díját. — Súlyos harcok Sri Lankán a tamil szélsőségesek és az indiai békefenntartók között. — Szovjet-kínai konzultáció Pekingben.

Csütörtök: Kohl kancellár parlamenti nyilatkozatában sikeresnek mondja a Grósz Károlyval folytatott megbeszéléseit. — Todor Zivkov munkalátogatása Moszkvában. — Kormányválság Belgiumban. — Összecsapások Libanonban.

Péntek: Államszín Burkinában, az egykori Felső-Voltában. — Az ENSZ-főtitkár újabb közvetítő megbízása az öböl válság rendezésére. — Genfben eredményesen folyik a rakétamegállapodás szövegező munkája.

A HÉT 2 KÉRDÉSE

1. Mi a jelentősége Kádár János pekingi tárgyalásainak?

Régi ismerősök szorítottak újra kezét, ölelték át egymást: három évtized után ismét Pekingbe látogatott Kádár János. Mindez annyit is jelentett, hogy az átmeneti zavarok, a távolodás és elhidegülés időszakok végképp a múlté s az élet minden területén a szó legjobb értelmében helyükre kerültek a magyar-kínai kapcsolatok.

Hazánk és Kína természetesen nem jelent azonos „súlycsoportot”, ha a területi kiterjedés vagy a lakosság lélekszámát vetjük össze. A két szocialista országot azonban összeköti érdekeik alapvető azonossága s a mai helyzetben különösen jelentős a tapasztalatcsere. Hiszen a kölcsönös, őszinte és reális tájékoztatás arra vonatkozik, hogyan nézünk szembe az új feladatokkal, kihívásokkal, minőségi követelményekkel. A tapasztalatcsere egyúttal a reformtapasztalatok cseréje, azoknak az eredményeknek, gondoknak és lehetséges buktatóknak számba vétele, amelyekkel mindenki találkozni kényszerül az eddig járatlan utakon.

Egyetértés van Magyarország és Kína között az emberiséget érintő legfontosabb kérdésekben is: ez vonatkozik a nemzetközi béke- és biztonságra, a nukleáris világbéke elterjesztésére. Ennek alapján állapíthatjuk meg a tárgyalások során, hogy a magyar-kínai párt-és államközi együttműködés továbbfejlesztése nemcsak a két nép érdekeinek felel meg, hanem hozzájárul a nemzetközi béke és biztonság megszilárdításához is.

A Kádár János látogatásáról kiadott közleményben nyomatékosan, a viszonyfőntes rendező elveként szerepel a kölcsönös bizalom és megbecsülés hangsúlyozása a két párt, a két ország, a két nép között. Érdemes idézni az ezzel kapcsolatos megállapítást, hiszen a lényegre utal: „a két párt vezetői megelégedéssel állapították meg, hogy a kölcsönös bizalom és megbecsülés, a két ország elkötelezettsége a béke, a nemzetközi biztonság, a szocializmus és a társadalmi haladás ügye iránt,

egyértéte több fontos nemzetközi kérdésben, a napirenden levő kérdések nyílt, elvtársi légkörben történő megvitatása — az egyes témákban megmutatókozó nézetkülönbségek ellenére is — szilárd alapot teremt a

Kádár János a Kínai Kommunista Párt központi bizottságának meghívására Kínában járt hivatalos, baráti látogatáson. A képen: az MSZMP főtitkára és Csao Ce-jang, a KKP kb megbízott főtitkára

magyar-kínai kapcsolatok sokoldalú fejlesztéséhez.”

Az alapok jók és szilárdak, elvileg tisztázottak, de számos területen — s itt mindkét részről elsősorban a gazdasági lehetőségeket említették — vannak még fel nem tárt tartalékok. A hagyományos együttműködési formákat hatékonyabban kell alkalmazni és új, korszerű módozatokat szükséges felkutatni. Hazánk ezzel kapcsolatban ismét ki nyilvánította készségét a kínai gazdaságfejlesztési programokban való részvételre, gyártási, szakosítási és más korszerű együttműködési formák kialakítására. Természetesen további, kölcsönös kezdeményezések kívánatosak.

A sikeres magyar-kínai csúcstalálkozó, a közös erőfeszítés a Kádár János fogalmazta „történelmi elma-

radás” behozására nagyfontosságú eseménye kétoldalú kapcsolatainknak. Szerkesztésére annak a magyar külpolitikának, amely a maga lehetőségeivel és eszközeivel hozzájárul a nemzetközi politika békés viszonyainak erősítéséhez s egyúttal jobb külső feltételek teremtéséhez — belső építőmunkánk, reformfolyamatunk folytatódása érdekében.

2. Milyen új fejlemények történtek az öböl térségében?

Nem jó olajat önteni a tüzre, de a tüzet sem az olajra. Mindez nem szójték, hanem az öböl-válság keserű valósága, hiszen a kuvaiti hadügyminisztérium közlése szerint iráni rakéta csapódott be az ország legfontosabb olajkikötőjébe s ott lángalobbanott egy épp ennyi alatt álló, libériai bejegyzésű tartályhajót.

Erthető, ha ilyen körülmények között újabb előkeült az ENSZ Biztonsági Tanácsának 598. számú határozata, amely — első ízben, teljes egyetértéssel — felszólította a hadviselő feleket a tűzszünetre. Ennek sajnos nem lett fogantatja, de a korábbiakhoz hasonló-

Kínai-szovjet konzultációk

Peking, 1987. október 16. (MTI) — Pénteken az alábbi sajtóközleményt adták ki Pekingben a kínai-szovjet kapcsolatok normalizálásával foglalkozó konzultációk most megtartott fordulójáról:

„Október 5. és 16. között megtartották Pekingben a kínai-szovjet konzultációk 11. fordulóját.

Csien Csi-csen, a kínai kormány különmegbízottja, külügyminiszter-helyettes és Igor Rogacsov, a szovjet kormány különmegbízottja, külügyminiszter-helyettes folytatta a kínai-szovjet kapcsolatok normalizálásának megvitatását. Összegezték a két ország között az elmúlt öt évben különféle területeken létesült kapcsolatokat, cserekapcsolatokat és ezzel összefüggésben rámutattak a konzultációk hasznosságára.

A két fél véleményét cserélt a világ és az ázsiai-csendes-óceáni térség biztonságának fenntartásával összefüggő sürgető kérdésekről. Mindkét fél részletesen beszámolt saját országának azzal kapcsolatos álláspontjáról, hogy milyen módon lehetne politikai megoldást találni a kambodzsai kérdésre.

A konzultációkat nyílt, nyugodt és őszinte légkörben tartották meg. A felek megállapodtak abban, hogy a konzultációk következő fordulóját 1988 júniusában Moszkvában tartják.

Miklós Imre Cuellarnál

Washington, 1987. október 16. (MTI) — Pérez de Cuellar, az ENSZ főtitkára csütörtökön New Yorkban hivatalában fogadta Miklós Imre államtitkárt, az Állami Egyháziügyi Hivatal elnökét, aki küldöttség élén tartózkodik az Egyesült Államokban.

A találkozáson részt vett Esztergályos Ferenc, hazánk állandó ENSZ-képviselője és Arthur Schneider, a Lelkiismeret Felhívása nevű alapítvány elnöke.

POLGÁRÉ A VÁNDORSERLEG

Értékelték a megyei virágosítási versenyt

A Hortobágyi Idegenforgalmi Bizottság 17 esztendője kezdeményezte megyénk települései között a tisztasági és virágosítási versenyt. Kezdetben az idegenforgalmi folyosó, vagyis a turisták átkelési útszakaszai mentén fekvő városok, községek kapcsolódtak be, és csak az ut mentén, a házak előtt zajlott a verseny. Azóta a versenyzők s a nemes vetélkedés köre is bővült: jó néhány éve a börtületek rendezése, karbantartása szintén része a 23 település versenyének. — Az is igaz viszont, hogy az idén nem fordítottak olyan figyelmet, nem végeztek

annyi önzetlen társadalmi munkát a településeken, mint például tavaly vagy azelőtt — állapította meg dr. Angyal László, a HIB ügyvezető elnöke október 16-án a megyei tanácsban tartott értékelő értekezleten. A verseny szakértőbizottsága szerint öt település tartotta a színvonalat a körös részvételében. Az ülésen Polgárnak ítélték oda a vándorszerleg, második helyen Derecske végzett, harmadik Hajdúszoboszló, negyedik Hajdúdorog s ötödik Püspökladány lett. A helyezést értékelt pénz- és tárgyjutalomban részesültek.

A Tiszta és virágos Debrecenért

Tegnap, pénteken délután került sor a Tiszta és virágos Debrecenért mozgalom idei eredményhirdetésére a városi tanácsban, ahol megjelent Zagonyi Imre, az MSZMP városi bizottságának titkára és dr. Alberth

Istvánné országgyűlési képviselő mondott ünnepi beszédet.

Dr. Ács István, a Debrecen Megyei Városi Tanács elnöke emléklapokat adott át a több éve eredményesen dolgozó kollektíváknak és személyeknek, a verseny helyezettjei pedig dr. Oláh

Lajostól, a HNF városi bizottságának titkárától vehették át a díjakat. Az eredmények ismertetésére kényszerítette meg, majd Borza

Andrásné, a mozgalom társelnöke, a Vöröskereszt városi vezetőségének titkára nyitotta meg, majd Borza

A természetesen, egészségesen hét programja

Szombaton Mint a makk címmel egész napos programot szervez a Löwy Sándor Utörőháza a Pedagógus Művelődési Otthonban. 9-12 óráig a kisdobosok, 14-19 óráig pedig az utörők vehetnek részt játékos vetélkedőn, vidám zenés műsorokon, kóstolón és orvosi tanácsadáson.

Vasárnap délelőtt a Kossuth téren könyvárusítás, egészséges ételök bemutatása és vására várja az érdeklődőket.

10 órai Pulyka-futás címmel órák futóversenyt rendeznek. A rajt és a cél a Kossuth téren lesz. A résztvevők között értékes sportfelszereléseket sorolnak ki.

17-21 óráig debreceni, miskolci, budapesti és szentendrei amatőr együttesek közreműködésével a KISZ városi bizottsága koncertet rendez a kábítószerek elleni megelőzésére, a Mechwart András Gépipari Szakközépiskola tornatermében.

Ideglenes forgalomkorlátozás Debrecenben

Október 18-án 9 órától előreláthatóan 12 óráig a Vörös Hadsereg útján a Kossuth utca és Szechenyi utca kereszteződésénél a Kossuth térig minden jármű forgalma tilos.

Fenti útvonalon a futás résztvevőinek elhaladásáig a hosszúságú kereszttirányú forgalom le lesz zárva.

Az érintett autóbusszjáratok az alábbi terelőútvonalon közlekednek.

10, 14, 31-es autóbusszok: MÁV-állomás—Erzsébet utca—Nyugati utca—Hatvan utca.

11-es autóbussz: a Tóthfalusi térig közlekedik.

26-os járat: Nyugati utca—Erzsébet utca—MÁV-állomás.

28-as járat: Hatvan utca—Pásti utca—Bajcsy-Zsilinszky utca.

A járatok a terelőútvonalon rendszeresített valamennyi megállóhelynél megállnak.

Október 19-én 8 órától 15.30 óráig a Vörös Hadsereg útján a Szechenyi utcától a Hatvan utcáig megállni tilos.

Október 19-én 14.45 órától előreláthatóan 15.30 óráig a Vörös Hadsereg útján a Szechenyi utcától a Hatvan utcáig, a Hatvan utcán a Vörös Hadsereg útjától a Bethlen utcáig, valamint a Kálvin téren minden jármű forgalma tilos.

A tiltott helyen és időben várakozó járműveket az üzemben tartók felelősségére és költségére elszállíttatják.

for President

A texasi Houstonban tartott gyűlésen George Bush, az Egyesült Államok jelenlegi alelnöke hivatalosan is bejelentette, hogy indul a jövő évi elnökválasztásokon. A képen: a republikánus párti politikus és felesége

Debrecen felszabadulásának tiszteletére rendezte meg Vencsellei István fotóművész Az ázott kútól a lézerszerszámokig című kiállítását a Magyar Gördülőcsapágy Művek szociális épületének nagy tanástermében. A tárlatot dr. Bényei József, a Hajdú-bihari Napló főszerkesztője nyitja meg október 19-én, hétfőn 15 óra 15 perckor. Felvételünkön a fotóművész Anyám életfája című képe látható

Értéket alkotó munkával

Az önvizsgálatra, a helyi célok, feladatok áttekintésére, az ezeket szolgáló eszközrendszer újragondolására, az erőforrások átrendezésére napjainkban minden párt-szervek és alapszervezetnek szüksége van. A pártunk Kozponti Bizottságának július 2-i állásfoglalásának épülő kormányprogram megvalósulásának garanciáit, a politikai hatékonyabb helyi végrehajtásának feltételeit csak mi teremthetjük meg.

A valóság tényeivel kell számolni

Pártbizottságunk, a bihari térség párt-szervezetei, a felelősséggel dolgozó párttagok, a megújulást igénylő becsületes emberek ösztönzését és cselekvést sürgetnek. A cselekvés pedig a helyi viszonyok konkrét elemzésének, a feladatok konkrét megvalósulásának eredménye lehet. Mindennél aktuálisabbnak érezzük Lenin gondolatát: „a marxistának a való élettel, a valóság pontos tényeivel kell számolnia, nem pedig továbbra is a tegnapi elméletre kapaszkodnia, amely mint minden elmélet, a legjobb esetben is csak megjelöli az alapvetőt, az általánosot, csak megközelítően foglalja magában az élet bonyolultságát.”

Pártbizottságunk, párt-szerveink, alapszervezeteink egyre tisztábban látjuk, hogy a gondok ismételtetése, az okok külső tényezőkben történő keresése, a feladatok lefegyverezése, benitanak. Ezek nem segítik, hanem gátolják helyi feladataink kimunkálását, a végrehajtás megvalósulását. Egyetlen lehetőségünk van, kiállni a kibontakozási program mellett, értelmes munkával, alkotó módon segíteni annak helyi megvalósulását. Az élet minden területén érvényesíteni kell a következetes számolást. Az állhatatosság ma kiemelkedően fontos értékévé vált a politikai munkának. A kommunizmus pártunk történetében nem először kerülnek olyan helyzetbe, hogy a jövő szempontjából nagyon is fontos, életbevágó és szükségszerű döntéseket kell felvállalniuk és elfogad-

niuk olyan körülmények között, amikor egy időben kell önmagunkat is felkészíteni a jövő feladataira és védeni, képviselni a kishitűséggel szemben a politikát, olykor vitatkozva, érdekeket ütköztetve.

Az ebből adódó ellentmondások elviselése, kezelése, megoldásának készsége napjainkban alakul ki, fejlődik politikai gyakorlatunkban. Nem kell tehát csodálkoznunk azon, hogy az összetorlódt, egymásra rakódott és megoldásra váró ellentmondások nehezítik a politikai munkát, s a pártmunka „hagyományos” módszerei sem vezetnek eredményre. Az is köztudott, hogy társadalmi-gazdasági fejlődésünk nehezebb szakaszaiban — ilyenek vannak, s minden bizonnyal lesznek is! — küzdelmesebb a pártgyűlés kialakítása a politika megvalósítása során.

A pártgyűlés újjáteremtésére, megerősítésére kell tehát felhasználnunk a helyi feladatok, a „helyi cselekvés” programjának most folyó vitáit is.

Napjainkban kulcskérdésként kezeljük a pártéletben a vitakészség fejlesztését. Teljesen világosan látjuk, hogy a pártgyűléssel kapcsolatos gondjaink, a politikai kiállás hiányosságai nem annak tudhatók be — ahogyan azt néhányan tévesen állítják —, hogy soka vita a párttestületekben, alapszervezetekben, hanem ellenkezőleg: kevés az érdemi, egy-egy-egy pártgyűlési vita. A párttestületek, az alapszervezetek fórumai csak úgy mozdulhatnak ki a „formák”, a „megszokás” szorításából, úgy tölthetik be feladataikat, ha a továbblépés helyi kérdéseit, a cselekvés helyi programját a lehetőségek és alternatívák tényleges felismeréséig vitatják.

Alapszervezeteinket arra ösztönözzük, hogy a saját feladataik meghatározásakor józan, racionális, elérhető és végrehajtható célokat tűzzenek ki. Az alapszervezetekben kell a közös gondolkodást, egymás meggyőzését elérni, mert csak így tudunk állhatatosan küzdeni a pártunk feladatai megvalósulásáért, a megígrott — néhány területen már-már elvesztettnek látszó — bizalmat, hogy a jövő szempontjából nagyon is fontos, életbevágó és szükségszerű döntéseket kell felvállalniuk és elfogad-

niuk olyan körülmények között, amikor egy időben kell önmagunkat is felkészíteni a jövő feladataira és védeni, képviselni a kishitűséggel szemben a politikát, olykor vitatkozva, érdekeket ütköztetve.

Élni a lehetőséggel

Az önállóság korábbi hiánya a politikai munkában sem támaszkodhat a mai követelmények, s az üzemi párt-szervek munkamódszereiben változtatásokat követel a döntések helyi gyakorlása. Mindenekelőtt nagyobb határozottsággal és következettséggel kell a vezetés színvonalát emelni, az értéket alkotó munka megbecsülését növelni üzemeinkben.

A július 2-i állásfoglalás helyi feladatainak kidolgozásával csaknem egy időben kezdődik az alapszervezetekben a párttagkönyvek cseréjével kapcsolatos politikai munka. A kommunizmus társadalmi-gazdasági fejlődésének előfeltételei a politikai, gazdasági munka megújításának — semmi mással nem helyettesíthető — forrásává válhatnak. Először kell ezzel a lehetőséggel! Több mint 3500 elvtárral beszélhetjük meg az ország gondjait, a helyi tennivalókat, kérhetünk javaslatokat a nehézségek leküzdéséhez.

A párttestületek tagjain, az alapszervezetek vezetősein is múlik, hogy a beszélgetések alkotó légkörben, a politikai célok mellett kiállást, az elkötelezést, a nehézségek leküzdésére kész aktivitást erősítsék meg párttagjainkban. Napjaink emberpróbáló nehézségei emberformálóvá válhatnak, ha tudatosítjuk, hogy a „beszélgetés” csak akkor lehet eredményes, ha cselekvéssel párosul.

A bihari térség adottságai, kedvezőtlen körülményei korábban sem „kényeztettek” el párttagjainkat. Meggyőződésünk, hogy most, amikor feszültségekkel, nehézségekkel teltetőbb időkkel élünk, magunk mellé tudjuk állítani a becsületes párttagjainkat, akik velünk együtt felvállalják az öröklött múlt hátrányait leküzdésében való részvételt a bihari tájon, s a napjainkban adódó gondok megoldását is.

Kusai Sándorné,
a berettyóújfalui
városi pártbizottság
első titkára

Önállóbban, következetesebben

Pártbizottságunk törekvése az, hogy a működési területén dolgozó községi, üzemi pártbizottságok, alapszervezetek októberben elfogadásra kerülő helyi politikai feladatterveit érdemi viták során váljanak többségi határozatokká, fogalmazódjanak végrehajtható, számonkérhető közös felelősséggé.

A berettyóújfalui városi pártbizottság a közeljövőben vitatja meg a július 2-i állásfoglalás területi feladatait, a végrehajtás szervezésének és ellenőrzésének tennivalóit. Testületeink tudatában vannak annak, hogy kedvezőtlen adottságú térségben dolgozunk, s ez — ha az ország gazdasági helyzete külön nem indokolná, akkor is — cselekvésre kötelez bennünket. Reális törekvéseink egyike, hogy társadalmi és gazdasági elmaradottságunk ne nőjön. Lehetőségeink maximális kihasználásával — a mai viszonyok mellett is — arra kell törekednünk, hogy a mezőgazdaság gazdálkodási körülményeinek biztonságosabbá tételével (melioráció), a háztípi és kisipari gazdálkodás értelmesebb integrációjával javítsuk a falvak népességének jövedelmi viszonyait, a népességeltartó képességét.

Térségünk fejlődési esélyei összességében nem javulnak jelentősen a közeljövőben. Erről is csak ószin-

tén szabad beszélnünk. Az azonban teljesen biztos, hogy a lakosság életkörülményeinek, ellátásának javítása, a falvak infrastruktúrájának közös — a helyi erők bevonásával történő — szerényebb fejlesztése az összefogás függvénye. A célok konkrét kimunkálása csak helyben történhet meg, a cselekvés irányait ott lehet megjelölni, ahol annak anyagi lehetőségeit és emberi forrásait ismerik.

Ipari üzemeink gazdasági önállóságának növekedése önmagában nem oldotta meg a termelés, a fejlődés gondjait. A termelés nyereséssé tételében, a gazdasági környezethez való alkalmazkodási készség kifejlesztésében jelentős szerepe van a személyi feltételek megteremtésének, a belső érdekeltiségi rendszer korszerűsítésének, az ésszerű szervezethez való átalakításnak. Mindezek előfeltételei olyan mértékű nyereségtartalalom elérésének, amely lehetővé teszi a műszaki-technikai színvonal emelését, a termék-szerkezet korszerűsítésének folyamatos tételét.

Az üzemekben dolgozó párt-szerveknek segíteni kell a közép- és hosszú távú stratégiai elképzelések kialakítását. Nagyon gondot kell fordítani a kiemelkedő szak- tudással, ismeretekkel, kezdeményező-készséggel rendelkező szakemberek foko-

VÁLLALATI TARTALÉKOK

A lehetőségek felismerése

INTERJÚ AZ MGM VEZÉRIGAZGATÓJÁVAL

Az elmúlt évtizedben alig ha született olyan, az ország gazdaságával foglalkozó háttérrel, állásfoglalással, amely egy elvashattunk volna egy közismert, és valljuk meg, igen elkövetett fordulatot. Tartalmát tekintve ez körülbelül úgy hangzik: a vállalatoknak továbbra is törekedniük kell belső tartalékaik feltárására. Hogy ez az általánosságban megfogalmazott követelmény, elvárás(?), kívánság(?), óhaj(?) valójában mit is jelentett és mit jelent a gyakorlatban, milyen lehetőségeket és ellentmondásokat takar, erről **Fiák Lászlóval**, a Magyar Görődölcsapágy Művek vezérigazgatójával beszélgettünk.

BENT...

— A tartalékok feltárása rendkívül bonyolult, összetett feladat — mondta először **Fiák László**. — Minden vállalatnak vannak sajátosságai, ezért a kerítésen belül másképpen ítélik meg ezeket a törekvéseket, mint azon kívül. Az MGM-ben jól ismerjük a kormányzatot, az ipar szervezetét, a kiterjesztési elképzeléseit, az új adórendszer hatását is figyelembe véve tudjuk, hogy az új elszámolási rendszerben a vállalatnak hol a helyi, milyen pozícióban foglalkozni kell majd. Minden központi elképzelés mellett én gondolom, továbbra is az egyik legalapvetőbb kérdés a vállalati tartalékok felszínre hozása lesz. Még akkor is, ha erről idevontam már több mint egy évtizede beszélünk, és sok helyen már cselekedtek is az ügy érdekében.

— A magyar gazdaság és a vállalatok igen nagy csoportjának a kondíciója mindenesetre arra utal, hogy az eddigi próbálkozások nem jártak túl sok sikerrel. Ön szerint miért nem?

— Itt egy folyamatról van szó. Egyetlen vállalatnál sem lehet cél, hogy mondjuk a következő esztendőben feltárják a még kihasználatlan tartalékaikat. Erre már csak azért sincs mód, mert bár egyes területeken jól láthatók a megoldások, máshol viszont ezek nem ilyen világosak, egyértelműek, hanem sokszor rejtektek.

A vállalatok többségére a jellemző, hogy a legkön-

nyebben „megfogható” területeken keresik a megoldást. Ilyen például a munkafegyver, a munkaidő jobb kihasználása, vagy a termelés-előkészítés, termelési-üzemeltetés javítása. Ezekben az esetekben egy-egy részterületről van szó, a feladat komplex megközelítése már csak keveseknek jut az eszébe. Az említett példák alkalmasak — és ezért fontosak is — bizonyos tartalékok kihasználására, de szerintem ma már nem ezeken van a fő hangsúly. Annál inkább az anyag- és energiatakarékos technológiák kidolgozásán. Ezt viszont nem várhatjuk el a dolgozóktól vagy a munkaverseny-mozgalomtól. Itt költségmegtakarításra irányuló műszaki feladatokat kell megvalósítani, ami nagyon komoly szellemi, mérnöki, konstruktív munkát feltételez. A tartalékok felismerésének a lehetősége a folyamatokban rejlik. Nálunk éppen ezért módszereink értékelésére a legfontosabb a különböző gyártmány-típusokat. Szükségünk van arra, hogy minden mozdulatnál lássuk, mi mennyibe kerül. Amíg ez nincs meg, nincs meg a gyártó területek „átvilágítása”, addig azt sem lehet tudni, hol lehet beavatkozni, lefaragni a költségeket, javítani a minőséget stb. Ha viszont ezek az információk rendelkezésre állnak, akkor meghatározhatók a feladatok, pályázat kiírásával mérnökszervezeteket, alkotó teameket lehet ráállítani egy-egy probléma megoldására. Szükséges hangsúlyozni: a tartalékfeltárás nem lehet eseti tevékenység. Ezt állandóan napirenden kell tartani.

— A kérdés az: a vállalatok mennyire érdekelteltek mindebben?

— Az eddigi közgazdasági szabályozórendszer kevésbé ösztönözte erre. A jövőben viszont tartalmi változás várható. Egy-két vállalat azonban már az elmúlt évben is vette a bátorságot, és gazdasági érdekeit szem előtt tartva megszabadult a fölöslegesnek ítélt munkaerőtől. Mi másnak nevezhetjük ezt, ha nem a tartalékok feltárásának? Az MGM termelési évek óta 6–9 százalékkal nő. Ezt változatlan létszám mellett szinte kizárólag a termelési hatékonyság javításával értük el, amiben benne voltak a műszaki fejlesztés eredményei, és sok más kisebb jelentőségű, de a végelismólgatásnál lényegessé váló tevékenység.

— Kicsit messzire jutottunk az eredeti témától, de azt hiszem, az utóbbi gondolatok jól tükrözik: nehéz a gazdálkodás folyamatából kiragadni a vállalati tartalékok kérdését. Most mégis térjünk vissza erre. Aki mondta, régebben nem volt, a jövőben viszont érdeke lesz a vállalatoknak jobban körülnézni a portájukon. De mi a helyzet ma?

— Azt hiszem, kezd kialakulni a költségérzékenység. Ha a mi vállalatunk nem tudna előrébb lépni, akkor a piac (termékeiknek körülbelül 40 százalékát exportálják) nem fizetné meg az árakat. A nyolcvannyolcas szabályozók tovább növelik ezt az érzékenységet. Komoly visszahúzó erőt jelenthetnek viszont a részleteiben még nem teljesen ismert létszám- és bér-gazdálkodási szabályok.

...ÉS KINT

— A valós kép kialakításához ugyanakkor hozzátartozik: a tartalékok kihasználásának létezik az adott vállalatok kívüli akadályai. Hadd illusztráljam ezt egy példával. Nálunk évente mintegy 80 millió csapágygyűrű készül. Ezek alapanyag-vonzata óriási, így hát természetes, hogy a gyártáskor egy-egy csapágygyűrűnél a grammok is számláltak. Ha nem kapunk megfelelő méretű és minőségű alapanyagot — s ez elég gyakori —, akkor annak negy-öt százaléka a hulladékba kerül. Évente több száz, esetenként több ezer tonnáról van szó! Ezek között találni olyan nemes acélt, amelyet mi kilogrammonként 500–600 forintért vásárolunk meg. Sajnos, Magyarországon jelenleg leközházi termékekből nincs olyan választék, amivel anyag-takarékos technológiát lehet megvalósítani.

— Gondolom, még számos ilyen példát tudna sorolni...

— Lényegében ugyanez a helyzet az alkatrész-utánpótlásnál. A szerszámgyártás a devizahiány és a beszerzési korlátai miatt nagyon heterogén. Két lehetőségünk van: vagy a gépeket együtt megvesszük az alkatrészeket és készletezzük, vagy magunk gyártjuk azokat. Ez viszont — csakúgy, mint a kényszerű

alapanyag-pazarlás — óriási pénzeket visz el vállalati, de népgazdasági szinten is. Ma-napság, ha valamelyik honi cég össze akarja magát vetni a fejlett országokkal, ugyanazzal a profillal foglalkozó vállalatokkal, furcsa következtetésre jut. Az MGM például fő tevékenységében versenyképes a külföldi cégekkel. Normális működésünkhöz azonban annyi melléktevékenységet kell végeznünk (építés, gépjáratás, alkatrészgyártás stb.), ami 30–40 százalékkal rontja versenyképességünket. Mi sem jellemzőbb: 5600 dolgozó közül 1500-an nem a csapágygyártással foglalkoznak. Ez a tökéletes vállalatnál ismeretlen. Mi pedig csodálkoznunk azon, hogy ott a miénkhez hasonló nagyszámú tevékenységhez 3000 ember is elég.

— Ezeket a „sallang” tevékenységeket talán érdemes lenne átadni a kisebb vállalatoknak.

— Nem tehetjük. A kooperációs kapcsolatok, a beszállítók ütemessége közismerten gyatra. Rádadásul állítom: a szerződéses fejelem még sohasem volt olyan rossz, mint mostanában. Az utóbbi említett gondok egyébként már rég túlléptek a vállalati kategórián. Népgazdasági szinten kellene ezeket mielőbb megoldani, rendet teremteni az ágazatok közötti kapcsolatrendszerben. Folyamatosan kéne foglalkozni az ágazatoknak a háttérrel adó tevékenységekkel, és ezeket megjeleníteni a szabályozórendszerben is.

ÉS MA...

— Mint a vállalat első számú vezetője, hogyan ítéli meg a Magyar Görődölcsapágy Művek tartalékait?

— A hozzánk is „begyűrűző” áremelések miatt főként a költségek mérséklésén gondolkozhatunk. Jövőre árindeksünk 99 százalékos lesz, kereskedelmi árretek pedig közel 15 százalékkal csökkennek. Belföldön árat nem emelhetünk, és ez megakadályozza, hogy a gyártáskor egy-egy csapágygyűrűnél a grammok is számláltak. Ha nem kapunk megfelelő méretű és minőségű alapanyagot — s ez elég gyakori —, akkor annak negy-öt százaléka a hulladékba kerül. Évente több száz, esetenként több ezer tonnáról van szó! Ezek között találni olyan nemes acélt, amelyet mi kilogrammonként 500–600 forintért vásárolunk meg. Sajnos, Magyarországon jelenleg leközházi termékekből nincs olyan választék, amivel anyag-takarékos technológiát lehet megvalósítani.

— Gondolom, még számos ilyen példát tudna sorolni...

— Lényegében ugyanez a helyzet az alkatrész-utánpótlásnál. A szerszámgyártás a devizahiány és a beszerzési korlátai miatt nagyon heterogén. Két lehetőségünk van: vagy a gépeket együtt megvesszük az alkatrészeket és készletezzük, vagy magunk gyártjuk azokat. Ez viszont — csakúgy, mint a kényszerű

alapanyag-pazarlás — óriási pénzeket visz el vállalati, de népgazdasági szinten is. Ma-napság, ha valamelyik honi cég össze akarja magát vetni a fejlett országokkal, ugyanazzal a profillal foglalkozó vállalatokkal, furcsa következtetésre jut. Az MGM például fő tevékenységében versenyképes a külföldi cégekkel. Normális működésünkhöz azonban annyi melléktevékenységet kell végeznünk (építés, gépjáratás, alkatrészgyártás stb.), ami 30–40 százalékkal rontja versenyképességünket. Mi sem jellemzőbb: 5600 dolgozó közül 1500-an nem a csapágygyártással foglalkoznak. Ez a tökéletes vállalatnál ismeretlen. Mi pedig csodálkoznunk azon, hogy ott a miénkhez hasonló nagyszámú tevékenységhez 3000 ember is elég.

Szakács Tamás

Eger, Ezerszáz bormintát és háromszáz üditőtálcát értékeltek az országos bormintázási versenyen (MTI-fotó: Szabó Sárdor)

A kistermelő, az áramdíj és az érdekvédelem

A ventilátornak menni kell!

Néhány hete bekopogott hozzám a szerkesztőségbe Kéri László, a Mezőgazdasági Kistermelők és Szakszervezetek Hajdú-Bihar Megyei Bizottságának alelnöke, s elmondta, milyen rossz hangulatot teremtett egy peres ügy utójátéka Ebesen, az állattenyésztéssel foglalkozó kistermelők körében. Vágnér Barna kistermelő beperelte a Titászt, mert a múlt év júniusában előre be nem jelentett áramszünet miatt a már majdnem kész árucirkerek lefűltek és rendkívül nagy kára keletkezett. Az áramszolgáltatót, miután a pert elvesztette, 1987. február 2-án az elsőfokú ítélet értelmében 69 548 forint, ezen túlmenően a perköltség (négyezer forint) megfizetésére kötelezték. A Titászt ez az ítélet nem elégítette ki, azzal fellebbezett, hogy neki van igazsága, semmi sem jár a felperesnek. Am a pert másodfokon is elvesztette. A megyei bíróság július 28-án 41 730 forint (1986. augusztus 8-tól számított, évi nyolcszázalékos kamattal), továbbá 1400 forint perköltség megfizetésére kötelezte a Titászt; valójában tehát kármegosztást alkalmazott, hatvan-nyegen százalékos arányban. Az ítélet jogerős, de úgy látszik, nem békelt meg vele mindenki. Az áramszolgáltató vállalatától olyan jelzések érkeztek, hogy a kistermelők „vakmerőséget” esetleg megbosszulják, mégpedig a lehető legegyszerűbb módon: a többi kistermelő haragját zúdítják rá.

Büntető tarifával

Ez év áprilisában a csirke-tenyésztéssel foglalkozó ebesi kistermelőknél a Titász képviselői jegyzőkönyveket készítettek, megállapítván, hogy szabálytalanul vételezik a villamos áramot. Nem mérik külön a háztartási, illetve ipari célú (azaz foglalkozással együtt járó) villamos áram vételezését. A jegyzőkönyvek nem véletlenül készültek: hivatkozva a bennük foglaltakra június 8-án szabálytalan áramvételezés címén százezer forint körüli összegeket számláztak ki, büntető tarifával egy évre visszamenőleg. Az ebesi kistermelők értették is, meg nem is, hogy mi történik, de számolni tudnak, és nem volt nehéz rájönnük, hogy ekkora büntetések alapjaikban ingatnak meg gazdaságaikat. A rossz terv azonban akkor is visszaütött, ha monopól helyzetben lévő vállalatnál főzik ki. Valaki — túl biztos lévén a dolgában — nagyon elszámíthatta magát, mert híre ment a fogadkozásnak, miszerint a Titász nem törheti tetlenül, hogy öt egy kistermelő „csak ügy” beperelje. Az idén márciusban létrehozott érdekvédelmi szervezet háza táján meglepőde hallgatták a figyelmeztető jelzéseket: „A hajdúszoboszlói kirendeltség vezetője több alkalommal hangoztatta, hogy tudnak ők mások is lenni, a „csirkehecc” miatti kárterítést vissza fogják ezek a termelők fizetni...”

Aligha lehet nehéz elképzelni a százezer forint körüli áramdíjak kiváltotta riadalmat egy olyan időszakra, amikor a mezőgazdasági kistermelők is eleve elég izgalmat élnek meg az adóreform, az adózás rendjében bekövetkező változások miatt. (A villamos áram díjának újabb — szeptemberi — emeléséről most ne is beszéljünk!) A hangulatot kellőképpen jellemezheti a Debreceni Baromfi-feldolgozó Vállalat egyik alkalmazottjának reakciója, amikor nemrég telefonon érdeklődtem ebesi partnereikről: „Orült nagy a cirksuz az ebesiekkel, ki akarnak lépni az egész buliból. Őszintén szólva, nem is tudom, lett-e ezeknek napos-csirke berakva a következő rotációra, vagy kimaradtak. Várjon, mindjárt megnézem...”

A témával való ismerkedésem egyre jobban indo-

kolta, hogy a helyszínen tájékozódjam, annál is inkább, mivel az említett, büntető tarifával számolt áramdíjak be nem fizetése esetén a Titász bírósággal és az áram kikapcsolásával fenyegetőzött. Mit jelenthetett ez az istállóban levő anyagi értékek tekintetében? Szeptember második felében a szobán forgó kistermelők

Havi nyolcezerért

Vágnér Barnára, a csirkevel és hizosertéssel egyaránt foglalkozó kistermelőre nem azért esett a választásom, mert ő az ebesi „csirkehecc” főszereplője, hanem elsősorban azért, mert ha jól tudom, Ebesen neki van a legnagyobb istállója. — En azt mondtam — ismertem meg elhatározásának okait —, ha nyolcezer csirkevel elindulok, ha csak két forint marad is rajta tisztán darabonként, akkor is tizenhatezer forint van két hónapra, s ennyiért nekem érdemes itthon dolgozni. Pontosabban, felesleges bár-hová eljárnom... A hatodik évét szolgáló, kétemeletes istállónak azonban ma csak a padlástérben van csirke. Négyezer. A földszintjén sertések hiznak. Ebből sejteni lehet, hogy a nyolcvanas évek nem egyszer állították választás elé Vágnér Barnát, akinek minden szaván érződik a koczkázató ember szemlélete, örökös kalkulálásban, számvetésben edzett fegyvelme.

— Az első év jó volt. A legelső rotációban négyezer csirkét nevelt, mert még csak az emelet volt kész. Emlékszem jól, január tizedikén még paláztunk, de huszonhetedikén már itt volt a csirke, 1982-ben. A kollégák nem is állták meg számunkat. Vakmerőnek tartottak. „Hülye vagy — mondták —, úgyse lesz kész az ó!” És kész lett. Mi több, két kiló öt deka-gramm lett az első csapat csirke átlaga. Az akkor

Minden jó, ha...

— Három évig húztam. Tizenhat csapat csirkét nevelt fel a nánási térszéken. Nem is akármilyet. Nem bírtam azonban tovább a terheket. A végén a kocsim is ráment. Felmondtam a szerződést, vissza kellett fizetnem a támogatás felét. A kötelességnek már apáékka közösen tettünk eleget. A szerződésbontás után csaknem egy évig üres volt az ól. Majd megtudtam, hogy a Debreceni ÁFESZ jobb feltételeket nyújt, mint a tényleges. Itt év végén a bruttó árbevétel minden száz forintjából visszatérítettek egy forintot. Nem semmiség, hiszen legutóbb például színes tévé vetünk belőle anyáékka. Pár éve velük kooperálunk. Edesapámnak fiaztója van, ezért is álltam át az istálló alsó szintjén sertéshizlálásra.

Felül pedig, természetesen, négyezer csirke. Hatodik hetes volt az állomány, amikor felmentünk a százötvenhat négyzetméternyi férőhely előterébe. A ventilátorok dolgoztak, én pedig érezhettem, mit jelent az áramló levegő a gyors gyarapodásra programozott állatoknak. Igen, a gyors gyarapodás. E körül forog minden egyéb. Azaz a takarmány körül. Legyen jó a naposcsirke, legyen megfelelő a hőmérséklet, a páratartalom, de mindenképp legyen kielégítő a takarmány fehérjeter tartalma, mert ha ez hiányzik, akkor hiányzik a jóvédelem is.

— Borzasztó lényeges a takarmány — szögezte le Vágnér Barna, bevezetőként ahhoz a történethez, amelyet az Új Élet Tsz-tól való megválása magyarázatoként kaptam. — Eleinte nem volt baj, később azonban olyan tápot adtak a nánásiak, hogy arra nincs kifejezés.

S amilyen gyenge volt a takarmány, olyan könnyörtelen volt a tézis a követelmények terén. Úgy adta a

huszonkétezer baromfit tartottak, s az érdekvédelmet ellátó szakemberek szerint az áram kikapcsolása, a ventilátorok leállása több mint egymillió forint kárt okozott volna. Kiderült persze, s viszonylag gyorsan, hogy nem eszik forrón a kását. Figyelmem ezért teljes egészében a termelés körülményeinek szentelhettem.

Tudni kell ehhez, hogy körülbelül másfél kilogramm az a határ, ami fölött a csirke már hoz is valamit. Úgy szoktuk mondani, hogy az, aki másfél kilogrammos csirkét állít elő, nullán van.

Am ez egy későbbi stáció. Ahhoz, hogy valaki ide eljusson, sok mindenre van szüksége. Először is tőkére. A szobán forgó istálló és a benne levő technológia beruházási költsége például meghaladta a nyolcszáz ezer forintot, de úgy, hogy az épület költségvetésébe a munkadíjat nem is vették bele. Igaz viszont, hogy benne van az az ötven-hatvan ezer forint is, amit a földszintnek a sertéshizláláshoz való átállításakor kellett felhasználni.

S ez már egy újabb történet. Évekkel ezelőtt sok kistermelőhöz hasonlóan Vágnér Barna is belépett abba a vállalkozásba, amely a Hajdúszoboszlói Új Élet Termelői Szövetkezet irányításával a technológiájával a háztáji baromfitartás integrálását és növelését tűzte ki célul, s amelynek hátterében első perctől ott volt a beruházásokhoz eszközök is: a hajdúszoboszlói Baromfi-feldolgozó Vállalat. A négyzetméterenként igénybe vehető háromszáz forint és esetben 103 800 forint támogatást jelentett, amit hat év alatt kellett visszafizetni. S hat év, mint kiderült, nagyon sok idő...

technológiát, hogy egy év alatt ki kell fizetni az árat. A kazánt, az itatóberendezést a sok ventilátort — mind egyetlen év alatt. Kimerőhatatlanul szigorú feltétel. De folytathatom tovább. Ok idehoztam nekem a takarmányt hatvan mázsjával, tizenöt forintért mázsjánként. Most, hogy a Hajdúszoboszlói Állami Gazdaságtól vásárolok, nyolcszáz forint körül van egy százhúsz mázsjás fuvar. Még hozzá úgy, hogy befűvös kocsival küldik. Micsoda különbség. És micsoda takarmány. Ennek a beltartalmában nem tudok kételkedni. Csodálatosan gyarapodik tőle a csirke...

Minden jó, ha a vége jó. Az ösztönzés nem volt hiábavaló, az üzlet megy, a tőke működik, a termelő fitogymesebb és a osztozkodóbb hajlamú gesztorra talált, az ipar is számíthat tehát a valódi háztáji csirke-re. Mert, úgy tűnik, a verseny is valódi. Gyorsan, rugalmasan tud benne váltani a kistermelő, aki, mint láthattuk, már nemcsak egy lábbon áll. Még a monopolista szeszélyeinek sincs kiszolgáltatva. Nem mintha nem lennének ideőrlekek az áramszolgáltatók levelei a különböző „visszamenőleges” áramdíjakról, de június óta a levélváltások folyamán a kérelmek és az érdekvédelmesek közbenjárására végül is jelentéktelen összegű olvadtak a kezdeti követelések. Az eset tanulságai benne van egy igen fontos erkölcsi nyereség is: a megye mezőgazdasági kistermelőinek és szakszervezetjainak újszülött érdekvédelmi szervezete bizonyította, hogy nemcsak papíron léteznek, hanem csekély biztatás ez, ha a jövőről szóló prognózisokkal vetjük össze.

Gulyás Imre

Egy óra a képviselőnővel

Milyen legyen az országgyűlési képviselő? Ez a kérdés nemcsak az ötvenkenti jelölőgyűlések idején indokoltt, hanem máskor és elméletileg is. Jelentős funkciót betöltő vezető, akinek kapcsolatai vannak, egy telefonbeszélgetéssel sok mindent el tud intézni választókerületének? Vagy inkább olyan, aki ott él a választók között, saját bőrén érzékel napokénti gondjait-bajait, s mikor a parlamentben szavazásra emeli a kezét, előre tudja, környezetében ki hogyan fog reagálni az új törvény következményeire? Tűnődni lehet is, kell is az ideális képviselő milyenségén, a döntés végősorán az állampolgárok joga, csakúgy, mint választottjuk közéleti munkájának megítélése is.

Tóth Károlyné, a hajdúhadháztéglási és hajdúszoboszlói képviselője vitathatatlanul a másodikként említett típushoz tartozik. A tájékozatlan látogató, amíg a Hajdúszoboszlói Iparművek szertejáró gyárrezszejében eljut a sarokban meghúzódó művezetői íróasztalig, felületesen szemlélődve azt hiheti, köztudomású. De nem fonalnak, hanem színes kábelek közege veszik körül az asztalokat, akik az automata mosógépek programkapcsolóit állítják össze belőlük nagy türelmet és odafigyelést igénylő munkával. Közük, velük dolgozik a képviselő, akinek élete három évtizeden keresztül csak a gyár és az otthon falai között zajlott, mígnem 1985-ben nem teljesen sablonos körülmények között — második menetben, pótválasztáson — elnyerte a szavazatok többségét.

— A lábam is remegett, amikor először beléptem az országgyűlési épületbe és végigmentem a folyosón — emlékezik vissza nevetes pillanatra, bár ehhez az újságíró, aki szemtanúja volt az esetnek, kénytelen annyit hozzátenni: a felsz cseppet sem látszott akkor Tóth Károlynén. Oly magától értetődő természetességgel parolázott a miniszterrel, mintha az üzemben találkozott volna össze valamelyik kollégájával.

— Attól, hogy nem sikerül az emberekkel kapcsolatot teremtenem, soha sem félttem. Olyan gyárrezszejében nőttem fel, ahol hatszáz-nyolcvan ember dolgozik, szakszervezeti titkáruk voltak, elég sokat szerepeltem nagyobb közösség előtt. Sokkal inkább az volt a gondom, mivel fogunk majd megkeresni a választók, el tudok-e járni abban, amire megkérnek.

A visszaperelt név

Az első ilyen nagy próbátél siker koronázta. Nem kevesebbet vártak tőle, mint hogy perelje vissza a nagyközségeket a „Hajdú” nevet.

— Ebbe nem tudtak beleügyödni az emberek. Hogy összevonták a két községet, azt csak-csak elfogadták, más településekkel is megessett. De hogy egy olyan nevet elvegyenek, amit történelmi körülmények között kapott a község, az személyes sérelem volt az ittenieknek. Háromszor mentem el a Minisztertanács Tanácsai Hivatalába, míg sikerült kiverekedni.

A másik — a szó szoros értelmében is — rázós ügy most van folyamatban. A hajdúházi Attila utca lakóinak panaszra, hogy a speciális járművek rendkívüli módon rongálják az utat. A képviselőnk megkereste az illetékeseket, egyelőre ugyan még csak ígéreteket kapott, de bízik benne, hogy lesz konkrét eredmény is.

— És ezeken kívül? Természetes és közvetlen egyénisége valószínűleg nagy szerepet játszik abban, hogy az emberek kisebb-nagyobb ügyekkel is bizalmal fordulnak hozzá. Születéséről hajdúházi lakos, szinte min-

denkit ismer, mindenki ismeri őt is. Nem tartja „mél-főségán aluli”-nak, hogy van, aki azzal keresi fel, hónapok óta nyugdíjas, de pénzt még nem kapott, vagy intézkedjen egy magára maradt idős ember dolgában, aki nem tud elmenni az ebédért, szállítsák ki a södert abba az utcába, ahol a lakók vállalták az útjavítás munkáját. Foglalkozott már házhelyproblémával csakúgy, mint víz-, villanybekötési ügyekkel, csatornabóvívtási kérdésekkel. Nemcsak Hajdúhadháztégláson, hanem Hajdúszoboszlón is, ahol igyekszik minél alaposabban megismerni a helyi dolgokat.

— Azzal kellett kezdenem a képviselői munkát mindkét nagyközségben, hogy ismerkedjem. Szó, ami szó, az államigazgatás elég távol esett tőlem, meg kellett tanulnom mindent, ami szükséges hozzá, hogy a képviselői feladatokat elláthassam. Mindkét községben nagyon készségesen segítettek. Azok a vezetők is, akik pedig előttem képviselőülöltek voltak, az első beszélgetés alkalmával megmondták, nincs túske bennük, de nem

Ki kell állni az emberek elé

Mindezen gondok vállára vételt a lakosság bizalma révén vállalta Tóth Károlyné. Pedig — nem panaszként, hanem természetes tényként mondja — az üzemi munka és a család is egész embert kívánna, a közéleti tevékenység ráadás. Nem is csak a képviselői munka, hanem a szak-szervezeti is, hiszen ennek immár szinte minden lépcsőfokát végigjárta 1954 óta, amikor az első szakszervezeti tagkönyvét kézbe kapta. Most tagja a Hajdúszoboszlói Iparművek szakszervezeti bizottságának és vezető főbuzalmi, hat üzemi bizalmi tartoznak hozzá.

Tóth Károlyné napjainkban tipikusnak mondható munkásszöny. Két felnőtt gyereke és két unokája van, a férje Debrecenbe jár be dolgozni a Mezőégyháza. A vasárnap lehetőleg a családdal, ilyenkor a debreceni lakótelepen növekedő unoka is élvezheti a falusi élet előnyeit. Hétköznap viszont a képviselőnőnek nagyon nagy szüksége van a „háttér”-re, amivel szerencsére rendelkezik. Nem kell idegeskednie, ha a hajdúszoboszlói rendezvényekről este kerül haza, hanem közéleti tevékenységét tiszteletben tartó megértés fogadja. A képviselő mivoltának van egy cseppnyi családi előnye is, az ülésszakok alkalmával könnyebben elugorhat Szigethalomra, katonatiszt fiahoz és a másik unokájához.

Idejének tetemes részét viszont lefoglalja a készülési tájékozódás. Nem könnyű úgy belépni az országgyűlési ülésterembe, hogy azt érezze, mindent tud, mindent teljesen megértett, amiről ott dönteni kell. Különösen egy ilyen ülésszak előtt, amikor a szeptemberi volt.

— Megkaptuk a program tervezetét, aztán, mint is-

is érezhettem soha efféle a részükről. Megkapok minden testületi anyagot, részt veszek a tanácsuléseken, üléseken. Kötelességemnek érzem, hogy az országgyűlési ülésszak után mindig elmondjam mindkét tanács soron következő ülésén, hogy mi történt a parlamentben, úgy tapasztalom, szívesen fogadják a beszámolóimat, hiszen az újságok nem tudnak mindenről tudósítani. Evtente egyszer tartok fogadónapot, de hát napközben is sokan megkeresnek az emberek. Igyekszem mindennek utánajárni, választást kérem és adni. Ilyen szempontból nagyon hasznos, hogy helybeli vagyok, ismerem a körülményeket, a dolgok hátterét, mert bizony sokszor kell türelmetlenkedőket nyugtatgatnom. Jönnek hozzám, hogy ez sincs, az sincs, igazuk van, de én tudom, mert a magam életében is tapasztalom, hogy talán negyven éve nem volt ekkora fejlődés ebben a nagyban nagy községben, mint éppen mostanában. Várossá szeretne válni Hajdúhadháztéglás, és ez nekem, mint képviselőnek is szívügyem. Sok problémával meg kell küzdenünk e cél érdekében. Debrecen elszívó hatása nagy, a megyeszékhely sok itteni embernek ad munkalehetőséget, de az általuk teremtődő javak nem a mi szűkebb közösségünk fejlődését szolgálják. Pénzre lenne szükségünk, jóval többre, mint amennyi a jelenlegi körülmények között juthat. A belvízveszély elhárítása rengeteget elvisz, és a mi közösségeinkben sok az idős ember, akikre anyagi forrás, de még munka szempontjából sem számíthat a tanács, sőt sokkal inkább támogatásra szorulnak. Ismert tény, hogy nagy a cigány lakosság aránya, a körükben adódó problémák megoldása is komoly gondot okoz.

meretes, átdolgozták, lényegében újat készítet a korábbi. Hiába olvastam el azonban többször is, hogy mi van a mondatok mögött, azt csak a szóbeli előterjesztés, az indoklás tartalmazta, ott, akkor ismertük meg. Megmondom őszintén, elég feszengve ültem a padban, pedig a képviselőcsoporthoz ülésen is sok kérdést feltettem, próbáltam más módon is tájékozódni. De mivel mi csak koncepciót fogadunk el, törvény, ami tulajdonképpen csak keret, addig, amíg lebontva, részletezve nincs, hogy kinek mi a konkrét feladata, addig nem tudhatom egészen biztosan, mi hogyan fog alakulni. Jogos és határozott kívánsága volt a képviselőnek, hogy a törvénnyel egy időben ismerhessük meg a részletes végrehajtási utasításokat is. Ezeket a jelenlegi rend szerint utólag sem küldik meg nekünk, pedig részleteiben ismernünk kellene. Most kérésülök a falugyűlésre, nem tudom, mit kérhetnek majd tőlem az emberek, és azt sem, tudok-e majd választolni mindenre. A tanácsnál is sok a bizonytalanság, főként természetesen az adókkal kapcsolatban, ami a leginkább érdekli a választókat. Talán túlságosan is, hiszen például azoknak a betanított munkásoknak, akikkel én dolgozom, a jóvédelem bőven az adóköteles szint alatt van.

Ki kell állni az emberek elé, magyarázni és vitatkozni, ha kell a legteljesebb őszinteséggel, hogy megértés, az országgyűlés az ő jövőféltésüket tette magáévá. Olyan demokratikus folyamattal kell végbemennie a közéletben, ami minden ember számára biztosítékot nyújt, hogy gondjaival nem marad egyedül.

— Megkaptuk a program tervezetét, aztán, mint is-

Nagy Zsuzsa

A Debreceni Építész Tervező Vállalat tervét követően 6,3 millió forinttal többet költöttünk az épületre, mint az eredetileg tervezett költségvetés. A munkák megkezdése után 6,3 millió forinttal többet költöttünk az épületre, mint az eredetileg tervezett költségvetés. A munkák megkezdése után 6,3 millió forinttal többet költöttünk az épületre, mint az eredetileg tervezett költségvetés.

Alapok

— Vesztésünk adódott, hogy 6,3 millió forinttal többet költöttünk az épületre, mint az eredetileg tervezett költségvetés. A munkák megkezdése után 6,3 millió forinttal többet költöttünk az épületre, mint az eredetileg tervezett költségvetés.

Mindebből egy-két évvel ezelőtti költségvetésünk alapján a vállalatnak magának közösen kellett volna megfizetnie az építési költségek egy részét. A vállalatnak magának közösen kellett volna megfizetnie az építési költségek egy részét.

AKAI

A Tócsa Tó térségében élő lakosok elnevezéséről a Mezőégyháza Megyei Állami Vállalat parancsára az év alatt négy alkalommal megkezdődött a lakosok elnevezéséről a Mezőégyháza Megyei Állami Vállalat parancsára az év alatt négy alkalommal megkezdődött a lakosok elnevezéséről.

Fazekas László elnevezéséről a Mezőégyháza Megyei Állami Vállalat parancsára az év alatt négy alkalommal megkezdődött a lakosok elnevezéséről a Mezőégyháza Megyei Állami Vállalat parancsára az év alatt négy alkalommal megkezdődött a lakosok elnevezéséről.

— Egyre inkább megkezdődött a lakosok elnevezéséről a Mezőégyháza Megyei Állami Vállalat parancsára az év alatt négy alkalommal megkezdődött a lakosok elnevezéséről a Mezőégyháza Megyei Állami Vállalat parancsára az év alatt négy alkalommal megkezdődött a lakosok elnevezéséről.

LÁTLELET

Vállalkozásterápia

A Debreceni Építőipari és Tervező Vállalat tavaly, több esztendői egyenletes fejlődés után 6,3 millió forint veszteséggel zárta az évet. Az eset akkoriban sokak számára érthetetlennek tűnt, annál is inkább, mivel 1985-ben még jókora hasznot, 14 millió forintos tiszta jövedelmet hozott munkájuk.

Alapok

— Vesztésünk abból adódott, hogy 6 millióval többet költöttünk, mint amennyi az árbevételünk volt — elemzi az elmúlt esztendő gazdálkodását Kovács András, a vállalat igazgatója. — Meg kell jegyezni azonban azt is, hogy üzemünk szintén, tehát önmagában véve egyetlen munkánk sem volt ráfizetéses. A probléma az volt, hogy vállalkozásaink nem hoztak kellő többletértéket. Így mire minden kötelezettségünknek eleget tettünk, s a fel nem osztható költségeket is beirtuk a kiadások rovataiba, kiderült, hogy tovább nyújtózkodtunk, mint ameddig a takarékunk ért. Kétségtelen, elmondokodtatott bennünket ez a 6 milliónyi veszteség, am az a megrázkódtatás korántsem volt akkora, mint azt a kívülállóak remélték. Az árbevételünk és kiadásaink különbségét ugyanis saját erőnkkel, tartalékainkat kihasználva, rövid idő alatt kiegyenlítettük.

Mindebből egyszerű azt a következtetést levonni, miszerint a vállalat csupán magának köszönheti azt, hogy idáig jutott. A történések azonban mégsem ilyen egyszerűek, hiszen a DETV a nyolcvanas évek elején nemcsak önszántából rendezkedett be arra, hogy az elkövetkező időben jogi rész lakásfelújításokból fog megélni. Mert jól tudjuk, a gazdasági megfontolások mellett másféle „érvek” is szerepet játszottak abban, hogy a cég milliókat költött olyan speciális vakolatok, illetve állványrendszerek beszerzésére, amelyek szinte csak magas épületek felújításához használhatók. S mire mindezt megvásárolták, a korábbi két nagy megrendelő, a tanács és az ingatlankezelő, pénz híján, jószerével egyik napról a másikra mondta le megbízásait.

Erdemes tehát azon is elgondolkozni, hogy milyen kivülálló, nem éppen gazdasági jellegű kényszerek hatnak egy-egy vállalatra...

Mindemellett persze, a vállalat sem hátrahagyta át másokra a felelősséget; mint ahogy nem is próbálkozott meg ezzel. Problémáikat kapukon belül oldották meg: személycseréket hajtottak végre, s új elképzelések szerint kezdtek el dolgozni.

Munkájukat már csak egyetlen számadat „zavarta”: az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal szerint ugyanis nem 6 millió, hanem 12 millió forint volt a vállalat tavalyi vesztesége...

Három szerződéses munkánkról van szó — folytatja az igazgató —, a Menyhárt téri garázsok építéséről, a Vörös Hadsereg útján egy épületomb felújításáról és a Böcsi Sörgyár palackozójának a készítéséről. Mi a megbízóinkkal — körülbelül 80 millió forint értékű munkáról van szó — szabályos szerződést kötöttünk, amelyekben meghatároztuk, mit, mikorra és mennyiért készítsünk el nekik. Munkánkért előleget is kértünk tőlük, amit mindig a feladatok elvégzése után könyveltünk el. Az ellenőrzés során kifogásolták, miért nem részleteztük a megállapodásokban azt, hogy az előleget mit fogunk csinálni. Véleményünk szerint az előleget a vállalkozó arra használja fel az adott munka végzésekor, amire akarja, s ez belső elhatározás kérdése, amibe senki nem nyúlhat.

Munkánkért előleget is kértünk tőlük, amit mindig a feladatok elvégzése után könyveltünk el. Az ellenőrzés során kifogásolták, miért nem részleteztük a megállapodásokban azt, hogy az előleget mit fogunk csinálni. Véleményünk szerint az előleget a vállalkozó arra használja fel az adott munka végzésekor, amire akarja, s ez belső elhatározás kérdése, amibe senki nem nyúlhat. Mi az elvégzett munkákat számláztuk és könyveltük. A hivatal azt kifogásolta: hogy a részleteltetés elszámolására a szerződés szerint nem volt lehetőség, mert azt a szerződésben a felek nem rögzítették; s így nekünk tavaly nem 140 millió forint volt az árbevételünk, hanem csak 136 milliónyi. Ez az okoskodás számunkra elfogadhatatlan, hiszen a munka ellenértékének mindeképpen meg kell jelen-

nie, mint ahogy meg is jelent a végelszámolásakor. S ha az egyik évben egy összeget hiányként könyveltünk el, ám a valóságban az a pénz megvan, akkor a má-

Tetőtér-beépítés

Ahogy mondani szokás, a vállalat megfizette a tanulópenzt. S hogy nem hiába jártak „iskolába”, azt ma már számtalan elképzelés és tény is bizonyítani látszik. Míg korábban főleg fixáras munkákat végeztek, ma már inkább a saját erőből történő vállalkozást tartják a siker zálogának. Így nincsenek kiszolgáltatva a megrendelőnek, s a hol nyílt, hol burkolt építőanyag-emeleseknek sem.

A Bathányi utcai építkezésük például már önműves vállalkozás. A házak elkerülték mindent a saját zsebükből fizetnek, s csak akkor adják el a lakásokat, ha már be is lehet költözni.

Az utóbbi években sok mindenre vállalkoztunk — mondja Kovács András. — Ma már kereskedünk is, hat építőanyag- és egy iparművészeti boltunk várja a vevőket. Székházunk tetőterét beépítettük — ott irodák lesznek, míg épületünk földszintjén újabb üzleteket nyitunk. Úgy gondoltuk, hogy az ottani helyiségek fenntartására nincs értelme évente egymillió forintot költeni, helyükre inkább bevételt hozó üzleteket építünk. Igyekeztünk megszábadni minden felesleges kiadástól. A versenytársak arra készítenek bennünket, hogy olcsón, jól és határidőre végezzük el munkánkat. Igaz, ez ma még nem mindig sikerül. A Menyhárt téri garázsokat például már szeretnénk elfelejteni. Ha drágán is, de megtanultuk, hogyan kell jó garázsokat építeni, s a töcökterti már kifogástalanok lesznek. Célünk komplex vállalat lett: tervezünk, kivitelezünk és az üzletet lebonyolítását is mi végezzük. Szeptember elsejéig pedig ingatlanköz-

sik évben mindjárt több letté válik. Megállapították, hogy adminisztrációs hibát követtünk el; adóbírságot, büntetést nem kellett fizetnünk.

Az érem másik oldala

Az elmondottakból kitűnik, hogy a vállalat ebben az évben újra a nyereséges cégek közé fog tartozni. A tisztánlátás érdekében azonban megkérdeztük a másik felet, az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságának illetékesét is.

— Miért volt szükség erre a vizsgálatra?

— A Debreceni Építőipari és Tervező Vállalat pénzügyi célvizsgálatát a városi pártbizottság kérte tőlünk — mondta dr. Makó Dezső, a hivatal ipari osztályának vezetője. — Hogy pontosan miért, arról nincs információ. Megjegyzem, ha nincs ez a kérdés, akkor DETV-t csak a kétévnyi soros, tehát a jövő évben elvégzendő vizsgálat alkalmával ellenőriztük volna. A mostani vizsgálat során a következőképp állapítottuk meg: a vállalat megsértette a számlázásra vonatkozó rendelkezéseket. A szabályok

szertint ugyanis csak két esetben számolható el egy munka részlettel: ha azt teljes egészében befejezték, vagy ha a szerződésben kikötik, hogy mikorra, mekkora értékű részmunkát végeznek el. Ebben az esetben a problémát az jelentette, hogy adminisztrációjuk alapján nem volt nyomom követhető munkavégzésük. Hiszen a részlettelések értéke és határideje a szerződésben nem volt rögzítve. Így a munkákért kapott összeget csak a befejezetlen termelés rovataiba könyvelhették volna. Ezzel szemben ők ezt a pénzt az árbevételek rovataiba írták. Mi végül is nem azt néztük, hogy elvégezték-e ezeket a munkákat vagy sem, mi csupán az ellenérték könyvelési módját vizsgáltuk. S ez véleményünk szerint helytelen volt. Ha ugyanis a rendelkezéseknek megfelelően könyvelnek, kiderül nekik nem 6,3 millió forint

a veszteségük, hanem kétszer ennyi.

Am az is igaz, hogy ha ezt az összeget tavaly „vesztésként” számolta volna el a cég, akkor ebben az évben ez a pénz mindjárt „nyeresésként” jelent volna meg.

— A múlt évi mérleg szerinti eredményüket nem módosítottuk — folytatta dr. Makó Dezső —, és nem is bírságot kellett megfizetni. Mivel hasznuk nem volt, így nyereségárányos adót sem kellett fizetniük. Eppen ezért jogtalan nyereségági értékelési alapot sem képezhettek. Büntetést csak két esetben kellett volna fizetniük, hogy ha adóhiányuk van vagy ha jogtalan értékelési alapot képeznek. ... Hogy a cég életképes-e, azt ez az év fogja megmutatni. Elképzelések, eddig tett intézkedések azt a látszatot keltsék, hogy igen. A kérdés csak az, hogy meg tudják-e maradéktalanul valósítani terveiket. Ha nyereségesek lesznek, s hasznuk valós, akkor fennmaradásuknak nem lehet semmiféle gátja. Veszteséges vállalatok támogatásának azonban nincs értelme...

S most ezek után kétféleképpen foglaltatnánk állást. Vagy falcát törnénk a vállalat fölött, mert nem tartotta be a szabályokat vagy pedig lándzsát törnénk magunkra, s azt mondanánk, tévedtek, de nem csaltak. Az újságíróknak azonban nincs joga eljátszani a döntőbíró szerepét. Így csak arra vállalkozhatunk, hogy felhívjuk a figyelmet arra, hogy az elszámolásra vonatkozó szabályokat nem mindig tartják be a vállalatok. Az éremnek azonban van egy másik oldala is. Elképzelhető ugyanis, hogy a vállalatokat gazdasági megfontolások készítik erre, s ha ez így van, akkor feltételezhetjük azt is, hogy a gazdálkodók ezzel nem az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal próbálgatás kiábrándítását, Reméljük, a gazdálkodók és a hivatal mihamarabb egyezsége jut ebben a kérdésben. A szabályozók módosítása, illetve a rendeletek betartása egyformán megoldás lehet. Egy a fontos, a döntést kizárólag a gazdaságot előrelépítő érvek befolyásolják.

Ráthy Sándor

ERŐS AKARATTAL

A Tócskert köríves, tomb alakú háza között próbál elmagyarázni. Kicsit nehezen megy. Jelenleg a Micsurin utca 28. szám alatt működnek a Hajdú-Bihar Megyei Állami Építőipari Vállalat paneles befejező-üzemének irodái. Néhány év alatt nőtt ki a földből ez a városrész! Vajon hány család talált itt remélhetőleg békés otthonra?

Fazekas László, a paneles befejezőüzem vezetője — energikus, határozott férfi, gyanítom, még innen a negyvenen — már mondja is a pontos információt: hat év alatt 7251 lakás készült el. Aztán, még mielőtt előhozakodnék a szándékkal, miszerint írni szeretnék róla, úgy fűzi a szót, hogy azon kapjuk magunkat: már az iparág gondjait taglaljuk.

— Egyre kevesebb lesz az állami megrendelés — mondja. — Az építőipari vállalatok egyik napról a másikra szinte munka nélkül maradnak. A jelenlegi gazdasági körülmények között pedig nem engedheti meg magának egyetlen vállalat sem, hogy kihasználatlan maradjon a kapacitása. A HÁÉV viszonylag kedvező helyzetben van, hamarosan elkezdjük a Tócs-völgy beépítését is. A tervek szerint itt újabb 3500 lakás készül el OTP-és tanácsi beruházásban.

— Sajnos, azt már tudjuk, hogy jövőre tanácsi beruházásból nem épülnek lakások Debrecenben, így az építőipari vállalatoknak fel kell készülni üzleti tevékenységre is, azaz a beruházó nélküli építkezésre és az építésművelésre. Önöknél van már ilyen kezdeményezés?

Kulcsrakészen

— Próbálkozunk kislakásépítéssel Debrecenben és Budapesten. A Vezér utcai lakásokat már ilyen formában építjük és értékesítjük. Az első nehézségeken túljutottunk, és reméljük, hogy sikerül tovább bővíteni a lakosság köréből a megrendelők számát. Arra törekszünk, hogy egyre inkább a lakosság igényei szerint dolgozzunk. Már a Tócs-völgyben épülő házakat is esztétikusabb külsővel, igényesebb kivitelezői munkával tervezzük.

Kőműves az iskolapadban

Sajnos, az építőipari alapanyagok árának várható emelkedése és a minőségi munka értéke a végeredményben is jelentkezik, ami nem teszi könnyebbé az építőipar helyzetét.

Fazekas László úgy mondja, ő a „befejező-üzem” vezetője. Amikor a házak paneleszerelését befejezték, akkor kezdik el ők a munkát. A technológiai sorrendnek megfelelően végzik a szakemberek a kőműves javításokat, a tetőfedést, a festést, az asztalos-, lakatos-, víz-, villanyszerelői munkát. S úgy mondja „kulcsrakészen” adják át a házakat.

— Az én feladatomban — mondja —, hogy generál-színtén fogjam össze a társaság munkáját. Így mintegy 350 — bár közvetlenül csak 150 — szakmunkás tevékenységét irányítom. Több helyszínen dolgozunk, a Tócskertben, a Vezér utcán, Hajdúszoboszlón, a Kartács és Körtös utcákban. Nem mondhatnám, hogy nagyon hálás a feladatomban. De csinálni kell. 1961 óta dolgozom a vállalatnál — itt voltam kőművestanuló is — és azóta mindig a „frontvonalban” vagyok.

Ritka eset, amikor egy kőműves szakmunkás beül a főiskolára a padba és majdnem harmincévesen építő-üzemévrőlki diplomát szerez. E ritka esetek egyike Fazekas Lászlóé.

— Nem nagyon akartam én főiskolára menni — vallja be —, de a vállalatnál kijelölt harminc ember közé választottak, s különböző tesztvizsgák és logikai képességvizsgálatok után nyolcan, majd négyen maradtunk. Mi aztán mind a négyen el is végeztük az Ybl Miklós Műszaki Főiskolát. Így szántam rá magam — summázza. — Aztán pedig becsületbeli dolgoznak éreztem, hogy véltárasínljam. A legnehezebb az átállás volt. Gondoljuk el, a nehéz fizikai munkát felcserélni a tanulással. Rengeteget kellett rajzolni, szerkeszteni és persze tanulni. Nálam tíz évvel fiatalabb hallgatókkal ültem egy padban, és mindenképpen bizonyítani akartam.

Beszélgetőpartnerem 1967-től 1973-ig kőműves brigádvezetőként dolgozott a HÁÉV-nél, majd a főiskola elvégzése után egy évig a befejezőüzem helyettes vezetője volt, idestova tíz éve pedig üzemvezetője.

— A régi brigádomban tagjai közül többen dolgoznak itt az üzemben. Jól megvagyunk. Már az elején, amikor vezető beosztásba kerültem, megpróbáltam eleve kikerülni azokat a vezetői hibákat,

amelyeket mint szakmunkás én is felróttam feletteseimnek. Azonban azt hiszem, hosszabb időbe telik, míg valaki igazán jó vezetővé válik. Nekem segített a korábbi munkatapasztalat, hiszen amit megköveteltek, arról tudom, hogy meg is lehet csinálni.

— Ön szerint milyen a jó vezető?

— Mindig van véleményem, de megkérdezi, meghallgatja a beosztottai javaslatait is.

— Ön is ezt teszi?

— Igen. Abban ugyanis nem hiszek, hogy a jó ötletek csak „felülről” jöhetnek. A döntést azonban én hozom meg, vállalva annak felelősségét is. Szerencsére engem szintén meghallgatnak a főnökeim. Ennél a vállalatnál soha nem kellett hajbókolni, bólogatni. Az is igaz viszont, hogy elvárják: tegyük le a magunkét az asztalra.

Kitartó munkával

Később arról faggatom, mit hozott a családi házból, Püspökladányból? Akarata, kitartása családi örökség-e?

— Az apám vasutas volt, de munka mellett is sokat

dolgozott. Négyen voltunk testvérek, s a pénz mindig kevés volt. Azt hiszem, ez is meghatározó volt, de már régen magam irányítottam a célokat, kitartó munkával meg is valósítottam.

— Melyek voltak ezek a célok?

— Amikor leszereltem a katonaságtól, eldöntöttem, hogy házat építek. Két év alatt elkészült. Megnősültem, két gyermekem van. De azt hiszem, a főiskola elvégzése is fontos cél volt. Azóta még egy diplomát szereztem, gazdaságsszervező üzemmérnököt.

Beszélgünk meg a családról, arról, hogy milyen ritkán jut idejük elmeni színházba, moziba, s egyre kevesebb idő marad az igazi hobbitra, a horgászatra. Aztán valahogy csak szóba kerül — bár Fazekas László tiltakozik: nem kell ezt megírni —, hogy a Munka Erdemrend ezüst fokozata és Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetés tulajdonosa. Aztán nem tiltakozik, inkább büszkén sorolja, hogy tíz év óta — amióta üzemvezető — ötször lett kiváló a befejező-üzem.

— Szép a mi munkánk — mondja végül —, hisz mi lehet annál szebb, mint hogy otthonokat építsünk. Ezért is dühit, ha mulasztást, felelőtlenséget tapasztalok. Mert véleményem szerint a munkás és a miniszter felelőssége egyforma: hogy jól dolgozzon.

Tatár Éva

Lakótelep Tégláson

A korszerű Bocskai István Általános Iskola

Hajdúhadháztéglás képekben

A belvízelvezetés is a fontos munkák közé tartozik

Az ország legnagyobb lélekszámú községe előtt egyetlen kiemelt feladat, ami mostanság — hogy a párttitkár szavait idézzük — „prioritást élvez”, mindent megtenni azért, hogy mielőbb városi rangot szerezzen. Ezek a képek is jól illusztrálják azt a munkát, amelyet a cél érdekében végeznek.

(Fotók: Iklódy János)

Bocskai István mellszobra az ősökre emlékeztet

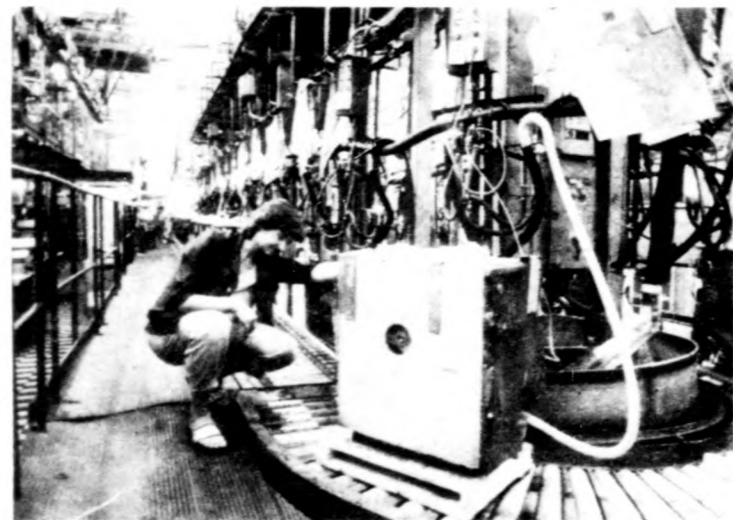
A felújított ABC-áruház

Válogatják az export almát a termelőszövetkezetekben.

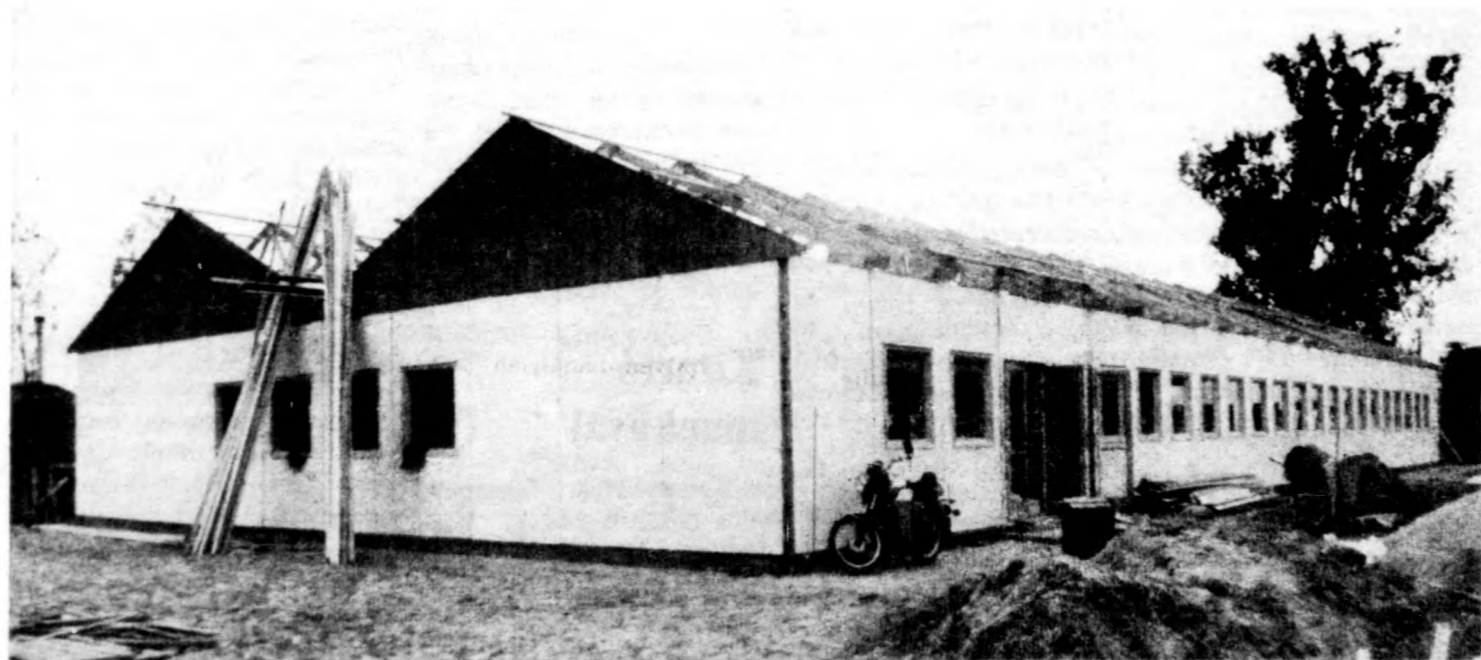
Új családi házak a leendő városközpont közelében

Szerelik az automata mosógépeket a Hajdúsági Iparművekben

Szintén műemlék jellegű a volt Degenfeld-kastély, amely ma a nevelőotthonnak ad helyet

A Minőségi Szabó Ipari Szövetkezet üzemcsarnoka mindössze két hónap alatt készült el. Száz helyi lakosnak — elsősorban nőknek — ad munkát

A kéttornyú hadházi református templom műemlék. 1872-ben épült

A politikai szabadság

Beszélgetés

Az elmúlt hét történések a vállalkozásait, a noográfiát. A Béla művelődési választott a M... da és lapunk

— A Debre... tartott tudom... közösen a tört... lett mindkét... száz laikus is... Mivel magyar... rendkívüli érd...

— Azt gondol... Erdély történe... olyan könyv... amely felkeltette... ságot, mégpedig... mondani, szinte... cialis kíváncsis... dolog, hogy egy... könyv 70 ezer... vevőre találjon... itt tapasztaltunk... szagos érdeklőd... za.

— De a kö... nem kapható... készült el a... vidított kiadá...

— Ami a hár... adás újramegje... leti, a második... gyobb példányt... volna ki, de a... tők kishitűsége... dályozta. Most... lezték, hogy sz... egy harmadikra... rövidített vál... arra vállalkozt... cember 31-ig e... a variánst. Ez... az idegen nyel... megjelentetését... ményünk arra... leg a háromkot... ráfia is megjel... lyik idegen nyel... valószínűség sz...

— Van-e... arról, hogyan... emberek az... nete megjele... tyen volt a... hang?

— Az minde... zés, hogy az... adások elfogyt... sajtóban íráso... a könyvről, né... tudományos is... nyével. Vis... kell tekinteni... tanácskozást is... mondták el... Végül a világs... ken reagált, n... eddig olyan r... amivel ennyi... volna a külföl... Erdély törté... hogy elsősor... szempontból... olyan cikkek... tudományos m... tették, vagy... ellene szóltak... lette, és ez be... mel tölt el. O... lent meg Nort... fordí professz... mertetése Erd... ről, amelyikt... mazza meg... színvonalú tud... káról van jele...

— Amikor... megjelent... végletes vél... lottunk. Egy... ták, na vég... mondjuk a... mások viszo... hogy teret... gyar nacio...

— A mi e... ból, de hadd... is, a szellemi... ból is követk... meg kell sz... kat. Erdély tó...

A politika komolyan veszi a tudomány szabadságát, viszonylagos autonómiáját

Beszélgetés Kőpeczi Béla professzorral, az Erdély története monográfia szerkesztőjével

Az elmúlt hét végén Debrecenben vitatták meg a történészek a magyar marxista történetírás nagy vállalkozását, a háromkötetes Erdély története monográfiát. A konferencia befejezése után Kőpeczi Béla művelődési miniszter, a könyv szerkesztője válaszolt a Magyar Rádió, a Magyar Távirati Iroda és lapunk munkatársának kérdéseire.

— A Debrecenben megtartott tudományos tanácskozáson a történészek mellett mindkét napon többszáz laikus is jelen volt. Mivel magyarázható ez a rendkívüli érdeklődés?

— Azt gondolom, hogy Erdély történetével. Egy olyan könyv jelent meg, amely felkeltette a kíváncsiságot, megpedig azt tudnám mondani, szinte az egzisztenciális kíváncsiságot. Ritka dolog, hogy egy tudományos könyv 70 ezer példányban vévőre találjon. Amit most itt tapasztaltunk, az az országos érdeklődést is példázza.

— De a könyv jelenleg nem kapható. És még nem készült el a tervezett rövidített kiadás.

— Ami a háromkötetes kiadás újramegjelentését illeti, a második sokkal nagyobb példányban jöhetett volna ki, de a könyvterjesztők kishitűsége ezt megakadályozta. Most viszont jeleztek, hogy szükség volna egy harmadikra is. Ami a rövidített változatot illeti, arra vállalkoztunk, hogy december 31-ig elkészítjük ezt a variánst. Ez lehetővé teszi, az idegen nyelvű változat megjelenését is. Van reményünk arra is, hogy esetleg a háromkötetes monográfia is megjelenik valamelyik idegen nyelven, minden valószínűség szerint angolul.

— Van-e visszajelzésük arról, hogyan fogadták az emberek az Erdély története megjelenését, s milyen volt a külföldi visszhang?

— Az mindenképpen jelzés, hogy az említett kiadások elfogytak. És hogy a sajtóban írók jelentek meg a könyvről, némelyik már a tudományos ismertetés igényével. Visszaigazolásnak kell tekinteni a debreceni tanácskozást is, ahol sokan mondták el véleményüket. Végül a világsajtó is élesen reagált, nem volt még eddig olyan magyar könyv, amivel ennyit foglalkoztak volna a külföldi lapok, mint Erdély történetével. Igaz, hogy elsősorban politikai szempontból. De voltak olyan cikkek, amelyek mint tudományos művet minősítették, vagy mellette vagy ellene szóltak. Inkább mellette, és ez bennünket örömmel tölt el. Október 2-án jelent meg Norman Stone oxfordi professzornak az ismertetése Erdély történetéről, amelyekben azt fogalmazza meg, hogy magas színvonalú tudományos munkáról van jelen esetben szó.

— Amikor a monográfia megjelent, meglehetősen vélelmes véleményeket hallottunk. Egyesek azt mondták, na végre, most megmondjuk a véleményünket, mások viszont attól féltek, hogy teret adunk a magyar nacionalizmusnak.

— A mi egész politikánkából, de hadd mondjam azt is, a szellemi élet mozgásából is következik az, hogy meg kell szüntetni a tabukat. Erdély története sem le-

het az Erdély sok szállal kötődik nemcsak a magyar múlthoz, hanem a magyar jelenhez is. Rokonokon, tehát személyeken, barátokon és természetesen a kultúrán keresztül is. En azt hiszem, túlréagálástól van szó, ezek akár itt nálunk is indokolatlanok. Tíz esztendővel dolgoztunk az Erdély történetén, és hogy egy ilyen munka megjelent, nyilvánvalóan túlközi azt a változást is, amely a magyar tudományos és politikai életben végbement.

— Miben látja a debreceni tanácskozás jelentőségét?

— Eddig többnyire udvariassal ismerték meg a lapokban, a mostani konferencia lehetősége adott arra, hogy a magyar történészek, akik a különböző korokkal foglalkoznak, elmondják véleményüket, kifogásaikat. Ez nem azt jelenti, hogy nem ismerték el a mű érdemeit, de azt igen, hogy rámutattak arra, hogy még vannak nyitott kérdések. Én úgy vélem, hogy van néhány olyan pont, ahol világosabbá kell tennünk a magunk álláspontját, még akkor is, ha nem tudunk minden igénynek megfelelni. Ilyen szempontból tulajdonítok nagy jelentőséget a tanácskozásnak.

— A nagyszámú érdeklődő, azt hiszem, mégis emocionális okokból jött erre a tanácskozásra. Személyesen felveti a politika és a tudomány kapcsolatának kérdését.

— Én erről beszéltem, amikor azt próbáltam elemezni, hogy a visszhangok miért különbözőek. Úgy vélem, Erdély történetének megjelenése Magyarországon bizonyította, hogy a politika komolyan veszi a kutatás szabadságát, viszonylagos autonómiáját. Ez érvényesül olyan kérdésekben is, amelyek politikailag rendkívül érzékenyek és kényesek. Ilyen szempontból a mi vállalkozásunk próbákó is volt, büszke vagyunk arra, hogy a tudománypolitika vállalta ezt a kockázatot. Más kérdés az, hogy ugyanakkor a visszhangban voltak olyan megnyilvánulások is, amelyek ezt nem voltak hajlandók elfogadni. Tehát a történelmet, a történetírást a politika szolgálólányának tekintik. Mi is ismertük ezt a magatartást, hosszú éveken keresztül, tudjuk, ez igen káros következményekkel járt, nemcsak a tudomány számára, hanem a nemzet tudatát, az emberek mindennapi tudata szempontjából is. Megismerteni a dogmatizmus régi hibáit egy olyan országban, amikor és ahol a megújulást akarjuk zászlóra tűzni, nem lehet. Én választóvívnek tartom, hogy az Erdély története megjelent, arra a magyar politika úgy reagált, ahogyan reagált.

— A tanácskozáson elhangzott hozzászólások alapján az a kép alakult ki a hallgatóságban, hogy az 1918 utáni periódusban vannak tisztázatlan kérdések. Valóban így van ez?

— Nem, mert a történészek az általuk ismert korokban szép számmal fedezték fel tisztázásra váró kérdéseket. Az, hogy az 1918 utáni korszak a nagyközönség megkülönböztetett érdeklődését váltja ki, azon nem lehet csodálkozni. Hiszen a közelmúltól van szó, jogos tehát az érdeklődés. A tudomány története szempontjából külön gond, hogy tudunk jelenkor-történelmet írni. Ez általában is érvényes. A jelenkor-történelmet új diszciplína, amelynél meg kell találni azt a határt, ahol még tudomány az, amit az ember csinál, és egy bizonyos határon túl már publicisztika. Az a tény, hogy csak bizonyos nagy tendenciákat tudunk felrajzolni, az azzal függ össze, hogy adatok és értékelések csak korlátozott számban álltak rendelkezésre. Ha azt kérnek tőlem, hogy arról elmélkedjem, mi történt például 1945 után, és ezt szemlélyes szempontból tegyem, akkor ezt természetesen meg tudom tenni. De csak mint publicista, vagy mint memoárró, sokkal kevésbé, mint történész. Egy dolgot hadd tegyek hozzá a fentiekhez. A magyar közvélemény nagyon kevésbé ismeri saját történetét, még inkább a szomszéd népeket. Felvetődik, milyen a mi történelemoktatásunk, ismeretterjesztésünk, s a tömegkommunikáció miképpen terjeszti a történelmi ismereteket? A könyv visszhangja biztatás tulajdonképpen mindenki számára, akik az oktatásban, az ismeretterjesztésben, a sajtóban dolgoznak: igenis fel lehet ébreszteni az érdeklődést. A másik: ha az emberek megismerik az igazságot, a tényeket, akkor sokkal racionálisabban tudnak reagálni és az emocionális elemek is bizonyos értelemben transzformálódnak. És nem feltétlenül a régi nacionalista sztereotípiákba mennek át, vagy nem azokat támasztják fel. Volt a Kos-

suth klubban egy olyan vita, ahol az olvasókkal találkoztunk. Tettek fel kérdéseket a régi sémákban, de a mi válaszainkat megtapsolták! Optimista vagyok, hogy lehet történelmi ismereteket terjeszteni és szemléletet változtatni.

— A szocialista országok történelmi reflektáltak-e az Erdély történetére, s elképzelhető-e, hogy a román és magyar történészek vitatkozzanak a könyvről?

— Nem, nem reflektáltak. Nyilvánvalóan olyan szándékból kiindulva, hogy nem szeretnék ebben a vitában, legalábbis annak jelenlegi stádiumában részt venni. Olyan visszajelzéseink vannak, hogy a magyar történelemmel foglalkozó és a magyar nyelvet ismerő kutatók a Szovjetunióban és máshol is ismerik a monográfiát, és elismerik tudományos értékeit. De recenziót eddig nem láttam. Én azt írtam az előszóban is, hogy reménykedem abban, hogy belátható időn belül sor kerülhet arra, hogy román, szász és magyar történészek együtt vitassák meg a problematikus részeket. Bizom abban, hogy ez az idő eljön. Nemcsak abból kiindulva, hogy a tudományos életben milyen tendenciák jelentkeznek, hanem figyelembe véve, hogy a szocialista országokban is új jelenségekkel találkozunk. Azon az alapon vagyok optimista, hogy a szocializmus megújulása során elő kell térnie annak az irányzatnak is, amely a múlt megítélésében elszenvet az, hogy különböző álláspontok legyenek, s ez ne a nemzeti gyűlölködést táplálja, hanem módot találjon arra, hogy a vitás kérdéseket meg is beszélje. Én ilyen irányú fejlődést vélek felfedezni az egyes szocialista országokban, s ez remélem, terjedni fog.

Filep Tibor

Sinka-idéző

Horányi László előadójestje a Stúdiószínpadon

„Földtelen” milliók szószólója, a bihari puszták dalosa, „föld alatti pokol” kiáltója, „bivalyosok, hajcsárok, juhászok, summások” éneke, „lázádo, vádló, panaszkodó” Sinka: tud-e valamit kezdeni költészetével a ma embere? Érti-e ezt a pokol-hangot? Képes-e átélni annak az útnak iszonyatos buktatóit, melyen a nagyszalontai, sokadiziglen juhászszarmazék, juhásznak kergetett, de „sámán”-lelkű fiú a kötetes költő rangjára eljutott? Felfogja-e Sinka sorsának kuriózumfelszínét mögött a lényeg: hogy mit hagyott maga mögött, amikor elhagyhatta a pusztákat, nyájakat, kunyhó-szalmakazlakat, a vasvilladűhű gazdákat, a „puha ialpú kis pulit”, a „pusztamélyi ifjúságot”?

Ne ringassuk magunkat illúziókban: Sinka költészetét ma sokak számára aligha több egy letűnt kor lírai szociográfiájának. A létalattiság megejtő dallamú kibeszélésénél, múlt idők szomorú dalainál. De kishitűek se legyünk: a versre fogékony, mégoly fiatal lelkek számára a „fekete bojtár” művei a költészet, az irodalom egyetemes-ídtelen értékeit kínálják ma is, bármikor. Kínálják nagy olvasói empátia, költészetérzékenység és a megismerés lehetőségének birtokában! Horányi László és a muzsikás partner Vasváry Annamária Sinka-műsora egy ezen lehetőségek közül.

Az Ady-gimnázium — lévén dramaturgiai fakultációja — abban a szerencsés helyzetben van, hogy magának tudhat egy pompás kis stúdiószínpadot: s benne mindazt, mely a „zsebszínház” alkalmassá teszi a nagyobb színpadi tértől idegenkedő, egy-két személyes előadók befogadására. Itt mutatja be a Csokonai Színház egyelőre a Gerencsér Miklós regényéből készült Aradi napló című műndráját, a „Vég karjaidra, idő...” című, Ozsváth Sándor szerkesztette és rendezte Sinka-műsora, s majd a klasszikus és kortárs költők „nődicső” verseiből válogatott versösszeállítást. Horányiék Sinka-estje szép darabja a sorozatnak.

Szép és puritán. A díszlet csak egy szék, a jelmez fekete nadrág, fehér ing: az örök szegényembergúnnya. S

egy rőtbarba kalap: mindig a kézben, alázatosan!

A műsorszerkesztő Sinka költészetének és prózájának néhány kulcsdarabját választotta ki, a sors kronológiájára figyelve. A *Nagyanyám és a szépanyám* kezdetű dősről ismert, amely az egyik legtöbbet idézett, emléktáblára karcolt, meghívók borítójára nyomtatott önsors-bemutató verse a költőnek. A legszebbnek tartott balladát, az *Anyám balladát* táncolt című, részleteket a *Pásztorénekből*, A *fekete bojtár* vallomásaiból, az *Isten őszi csillagát*, a *csizmaszáron születő Tizenhét szilfa alatt* című vers keletkezésének történetét. Zömmel olyan műveket tehát, melyek narrátori eligazító szavak nélkül életrajzi támpontokat nyújtanak a hallgatóknak. Lehetőséget az életét megismerésére, e líra balladisztikus, szürrealis ízének kös-tolgatására, lehetőséget a sínka lírával való találkozásra: de egyúttal megszűlik a vershallgatói hiányérzetet is! Egy elképzeltető második részben addódn igazán alkalom arra, hogy a költővé válás stációinak bemutatása után, e líra, a biográfia már független, poétikai értékű miatt legkiemelkedőbb darabjaiból számos fölhangozzék meg: a kezdetektől a végső tollvonásig. Mintha Horányi László maga is érezné ezt, mert úgy vált egyre értékesebb, fűtőtebbé a versmondása, ahogy telt a versekkel együtt töltött idő, ahogy nőtt a benső kapcsolat” vers és mondója között. Ezért sajnálhatjuk például azt is, hogy az Anyám balladát táncolt című verset még nem ebben a „kegyelmi állapotban” mondta el: szikrábbra, szárazabbra sikerült, mint ahogyan azt e dús, misztikus hangulatú ballada igényelte volna. E egyáltalán: Horányi Lászlónak nem kellene félnie e misztikától, a Sinka-versekből áradó sejtlemeségtől, az érzelmi telítettség-től, a képek lebegő irracionalizmusától. Ismeri és tudja ezt a hangot, amikor nem fogja vissza magát — talán a pátosztól való félelmében — használja is. Nem tartjuk elképzelhetetlennek, hogy egyszer ezt egy teljesebb Sinka-műsora tudja majd bebizonyítani.

Cs. Nagy Ibolya

A zene az én világom...

Eliszo Virszaladze Tbilisiben született, és a szovjet előadóművészek középnemzedékéhez tartozik. Tehetségére, finom muzikalitására, egyéni előadásmódjára, interpretációs tehetségére már akkor felfigyeltek, amikor a tbiliszi konzervatórium központi zeneiskolájának növendékeként debütált.

Virszaladze muzikus családból származik. Nagyanyja, Anasztazia híres szovjet zongoránművész, és pedagógus volt. Kutaiszben született, a pétervári konzervatóriumban tanult, és jelentős volt előadóművészi pályafutása. Hosszú időn át tanított a tbiliszi konzervatóriumban, sok tanítványa vált később nemzetközi versenyek győztesévé, ismert zeneművészé, mint Zurab Csikovani, Dmitrij Baskirov, Lev Vlaszenko, őket a magyar zenebarátok is megismerhették.

Eliszo Virszaladze zenei tehetsége korán nyilvánult, így zeneiskolába került. Már kislányként korán koncertezni kezdett. A tbiliszi konzervatórium utáni Moszkvában lett aspi-

rális. Olyan mesterektől tanult, mint Geraih Neyhaus és Jakov Zak. Nem sokkal később több nemzetközi verseny győztese lett, 1962-ben megnyerte a moszkvai második nemzetközi Csajkovszkij-versenyt, 1966-ban pedig a zwickau Schumann-versenyt. Meghívták tanítani a moszkvai konzervatóriumba. A zongoránművész életének csupán külsőleges jegye az intenzív koncertezés és a tanítás. Eliszo Virszaladze munkabírása rendkívüli, elmélyülten foglalkozik a művészettel, és kuldetésnek tekintti az előadóművészi hivatást.

— Szerettem mindent magam csinálni, jól vagy rosszul, de magam... — mondta egy interjúban. — Ez nyilván a jellememből fakad. De hozzá kell tennem, hogy mindig szerencsém volt a tanáraimmal.

Eliszo Virszaladze korán értett, és ifjú korától repertoárján szerepelnek Mozart, Beethoven, Schumann, Csajkovszkij, Chopin művei. Néha sajnálkozva említi, hogy a mai zeneszerzők közül senki sem áll hozzá olyan közel, mint a

klasszikus és a romantikus komponisták.

A karmesterek, akikkel fellépett, kivétel nélkül kiemelik rendkívüli érzékenységet a zenekar iránt. A törékeny művész nő rendkívüli erőt sugall, magával ragadja a hallgatót. Nagy meggyőző erővel tolmácsolja a klasszikusokat. Játsszik persze új műveket is, és szívesen nyúl ritkán hallható vagy elfelejtett kompozícióhoz.

Csak sajnálhatjuk, hogy a szovjet zeneszerzők olyan kevés zongoradarabot írnak, és Eliszo Virszaladze nem találta még önmaga számára olyan zeneszerzőre, amilyenné Richter számára vált Prokofjev.

Eliszo Virszaladze legfőbb szenvedélye — bármilyen banálisan is hangzik — a zene. Ő maga mondja: „Számomra a világ kettéoszlik, nuzsikára és minden más egyébre, ami szintén fontos, csak más. Minél többet játszom, minél inkább megismerem ezt a hangszert, annál inkább feltárulnak előttem a zongora kimeríthetetlen lehetőségei.”

A siker — valja Eliszo Virszaladze — veszélyes dolog, mert könnyen elgyengül tőle az ember, s aki alveti magát a sikernek, könnyen megállhat. De van egy pontos mérce — amíg elégedetlen vagy magaddal, addig minden rendben van.

A művész nő a szovjet kultúra napjai keretében október 20-án Debrecenben vendégszerepel. A Filharmonia B nagyzenekari sorozatának első hangversenyén lép fel, amelyet a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola Vár utca 1. szám alatti hangversenytermében tartanak meg este fél nyolc órai kezdettel.

1987-14.

AUTÓ-MOTOR

Martink Károly: Autólopó „szövetkezet”. (Hajdúszoboszló) = Autó-Motor, 1987. júl. 40. évf. 13. sz., 36. l.
Csikós Gábor: Debrecenből kellett menni. (Salak-vb.) = Autó-Motor, 1987. júl. 40. évf. 13. sz. 47-49. l.

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

B. Sajti Emese: A felsőoktatás „alul- és felülnevezetből”. Beszélgetés dr. Csikós Gyula miniszterhelyettesével. (KLTE volt rektora.) = Békés Megyei Népszava, 1987. április 17. XLII. évf. 91. sz. 4. l.

Nagy Zsuzsa: Napirenden a szakemberképzés, betegellátás. (A Békés és Hajdú-Bihar megyei képviselőcsoport együttes ülése.) = Békés Megyei Népszava, 1987. május 16. XLII. évf. 114. sz. 1. l.

Cserrei Gerda: A debreceni HADINA krónikája. (Hatvani István-diáknappok Debrecenben.) = Békés Megyei Népszava, 1987. május 18. XLII. évf. 115. sz. 4. l.

HETI VILÁGGAZDASÁG

Hajdú István: Kockázathalmozás. (Lizingváltás a Hageben.) = Heti Világgazdaság, 1987. júl. 18. IX. évf. 29. sz. 51-52. l.

HONISMERET

Töltési Imre: Szamosújvári Sándor 35 éve vezeti szakrovát. = Honismeret, 1987. jún. XV. évf. 3. sz. 59-60. l.
Uo.: Dankó Imre: In memoriam Moirán József (Kötődik a Hajdúsághoz) = 69-70. l.

IRODALOMTÖRTÉNET

Kabdebő Lóránt: „A tékozló fiú családja”. (Szabó Lőrinc költészetének dimenziói.) = Irodalomtörténet, 1986. XVII. évf. 1. sz. 103-122. l.

Szilágyi Ferenc Nagy Sámuel ismeretlen fordításai Gessnerből s egy radikális társadalombíró műből (Csokonai baráti és eszmei kapcsolatahoz.) = Irodalomtörténet, 1987. XVIII. évf. 2. sz. 514-523. l.

KÉPES 7

Fazekas Erzsébet: Szemérmes szolgálat. (Hajdú-Bihar megyei nagycsaládosok klubja.) = Képes 7, 1987. június 20. II. évf. 25/63. sz. 8. l.

Lőrénjátár. (A Hortobágyon közeledő egyetlen magyarországi lóvasút.) (Fotó: Vencsel István.) = Képes 7, 1987. július 4. II. évf. 27. sz. 48-49. l.

Lukács Györgyi: „Köszönöm... jól”. (Négy év után a debreceni Medicor autóbussz-szerencsétlenségről.) = Képes 7, 1987. július 11. II. évf. 26/66. sz. 24-25. l.

KÉPES SPORT

hollai): Zsugaérzék. Debrecenbe kéne menni? (DMVSC.) = Képes Sport, 1987. júl. 21. 34. évf. 29. sz. 6-7. l.

KÉPES ÚJSÁG

Göz József: A legmagyarabb madár. (Szikai pacsirta a Hortobágyon.) = Képes Újság, 1987. márc. 14. XXVIII. évf. 11. sz. 2-3. l.

Göz József: Jól megy dolga...? (Juhászélet a Hortobágyon.) = Képes Újság, 1987. apr. 18. XXVIII. évf. 16. sz. 2-3. l.

Gombos Jolán: Ilyen a gátör élete. (Oláh Gábor Tiszacsegeről.) = Képes Újság, 1987. jún. 20. XXVIII. évf. 25. sz. 2-3. l.

KORTÁRS

Alexa Károly: Barta János: A pálya végén. (Ismertetés.) Kortárs, 1987. júl. XXXI. évf. 7. sz. 162-166. l.

KÖNYVTÁROS

Zirc Péter: Könyvtári kiadványokról - más szemmel. (A Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtárának kiadványait is ismerteti.) = Könyvtáros, 1987. 7. sz. 434-438. l.

LABDARÚGÁS

Mező átlaga most is kimagasló. (Az elmúlt évad legjobbjára a DMVSC-nél.) = Labdarúgás, 1987. jún. XXXIII. évf. 6. sz. 17. l.

MAGYAR NEMZET

Debrecenben lesz a kisparosok országos találkozója. = Magyar Nemzet, 1987. aug. 13. L. évf. 190. sz. 8. l.

Mélykúti Attila: Pályakép fekete-fehérben. (Végh László a hajlísági vendéglátás élen.) = Magyar Nemzet, 1987. aug. 14. L. évf. 191. sz. 5. l.

Görömbölyi László: Érték-e a nagy család? (Debrecenben klubot alapítottak.) = Magyar Nemzet, 1987. aug. 23. L. évf. 197. sz. 5. l.

Honuk a hazában: Hajdúszoboszló. (Soós Péter-Komora Vilma összeállítása.) = Magyar Nemzet, 1987. aug. 27. L. évf. 201. sz. 6. l.

Joób-F. Tamás: Lakásokkal a piacon. (A debreceni kezdeményezés.) = Magyar Nemzet, 1987. aug. 31. L. évf. 204. sz. 5. l.

NÉPSZAVA

Baróti Szabolcs: A pusztá meg a szavak. (Környezetvédelem és mezőgazdaság Hortobágyon is.) = Népszava, 1987. jún. 20. 115. évf. 144. sz. 7. l.

Cseh János: A fantaszátán igaza lett. (Beszélgetés Bocz Ernővel, a DATE nyugalmazott professzorával.) = Népszava, 1987. jún. 30. 115. évf. 152. sz. 4. l.

Iván Gizella: Helia-újdonságok, csomagolásra várva. = Népszava, 1987. júl. 8. 115. évf. 159. sz. 7. l.

Cseh János: „Mélyhűtött” kapcsolatok. (Nádudvari vélemény a jégkrémellátásról.) = Népszava, 1987. júl. 22. 115. évf. 171. sz. 4. l.

(nábrádi): Új szak szervezeti üdülő Hajdúszoboszlón. = Népszava, 1987. júl. 31. 115. évf. 179. sz. 7. l.

Kovács Júlia: Neményi Lili. (A debreceni évekről is.) = Népszava, 1987. aug. 5. 115. évf. 183. sz. 13. l.

PÁRTTÖRTÉNETI KÖZLEMÉNYEK

Széchy András: Tudományos emléklések a Márciusi Front tevékenységéről. = Párttörténeti Közlemények, 1987. jún. XXXIII. évf. 2. sz. 202-210. l.

SZABOLCS-SZATMÁRI SZEMLE

Margócsy Klára: Küszöbök. (Az Alföld Stúdió antológiájáról.) = Szabolcs-Szatmári Szemle, 1987. XXII. évf. 2. sz. 248-250. l.

VASÁRNAPI HÍREK

Dalia László: Nem rengetik meg a konzervvilágot. (A debreceniek a hatvaniakkal együtt.) = Vasárnapi Hírek, 1987. máj. 3. III. évf. 18. sz. 5. l.

Szerkesztette: Surányi Béla

Z. G. grófnő portréja (1931)

Tengerparton, lila ég alatt (1934)

TAAR FERENC:

Magánévfordulóm

Azon tűnődtem a minap, mennyire elmosódnak már bennem egykori barátaim, munkatársaim emlékei. Némelyiknek már az arcára sem emlékszem, legfeljebb a hangja színe, egy-egy mozdulatára. Így porladnak el apránként az emlékek a múlt idő és az enyészet törvénye szerint.

Gyulával azonban más a helyzet. Gyulára tökéletesen emlékszem. Hogyan is feledhetném sovány természetű, fekete haját, villanó szemét s fanyar mosolyát? Emlékszem, egy meleg nyári hajnalon fölrazott és az ágyam szélére ülve kirukkolt a nagy ötletemmel. (Ami az ágyat illeti, némi korrekcióra szorul a dolog. E célra ugyanis egy kimustrált birkózószőnyeget szolgált, melynek visszahajtottuk az egyik végét, az volt a párna. Ketten háltunk a nem mindennapi fekhelyen: a vörös bajszerű lappal a fejünk mögött, a jogvédő, akire hihetetlen merészséggel több ezer bihari paraszt, földhözjutott újjazda jogvédelmet bízták rá abban a hitben, hogy ahhoz elegendő az a másfél éves „jogvédelem”, amit összekapartam Debrecenben még a háború előtt, mezei jogászként. A többit elsodorta az idő.)

Gyula tehát fölrazott, a szeme különös fényben izzott s a következőket adta elő: mozi családából való, apja elhalt a fronton, a mozi tönkrement, ellenben a padlásukon megmaradt épségben egy öreg, kézzel hajtós vetítógép. Kipróbálta, működőképes. Ez adta az ötletet: vándormozit kellene indítani!

Hogy jön ez össze a jogvédő irodával, Gyula? — néztem rá még álomtól kábán, de egyre fokozódó érdeklődéssel, mert tetszett az ötlet.

Gyula megmagyarázta: éppenséggel a jogvédő iroda lenne a gazdája mint hivatal a vándormozinak. Mindössze egy áramfejlesztő kellene, valami szállítóeszköz és film. Képzeld csak el, milyen szenzáció lenne, hiszen a kis bihari falvak többségében még soha nem láttak mozit, legfeljebb hírt hallották.

— Jó, jó, de miből akarod fenntartani a mozit?

Gyula nagyvonalúan megbillentette a kezét a levegőben, hogy ő már erre is gondolt:

— Ahol vetítünk, fejünként egy tojás a belépődíj. Ebből összejön a filmkölszónés, a szállításhoz a ben-

zin ára, többre nem is kell kiadás, én ingyen tekerem a gépet, ti meg segítitek.

Most már én is kigyúlt szemmel néztem Gyulára. Nagyon tetszett az ötlet. S még inkább az, hogy a megvalósítás csupán az elhatározásunkon múlik, nem kell sehová szaladgálnunk engedélyekért, vagy megoldjuk önerőből, s akkor miénk a dicsőség, vagy belebukunk, s akkor egy tapasztalattal több az életismeretünk. Értettük egymás nyelvét, mindketten alig múltunk húszévesek, s tele voltunk robbanó energiákkal. Rögtön megértettem azt is, mit jelentene a mozi ott, ahol még nem volt. Magam is egyik bihari kisfaluban nőttem fel, gyerekkorom fényes emlékei kötődnek a mozihoz mindent felülmúló élményeihez. Akkoriban ott, ahol apám tanítóskodott, néhány akkumulátoros, anótelepes rádió jelentette a technikai fejlettség csúcsát. Évente egyszer pedig megjelent nyaranta a vándormozi. Ilyenkor a község háza tágas udvarán történt a vetítés a vén hársfák alatt, a tűzoltószertár fala volt a „vászon”, egy rozoga gépkocsi hozta a felszerelést, a kocsi megemelték, egyik kerekére szíjattak, és hajtotta az áramfejlesztőt, s mehetett a vetítés, villany ugyanis akkoriban még csak vágyálom volt a faluban. Óriási rőtöggéssel kezdődött a műsor, amint megindították az autót, vastag benzingőz lepte el a földön ülő nézősereget, de mindez senkit nem zavart, kárptólást nyújtott a csoda, a megélevedő más világ, amit elhozott a film. A filmek természetesen némák voltak, nagy ritkán feliratosak. Nem is hiányzott a szöveg, mondta azt a felhevült nézősereg, élénken reagálva minden érdekesebb mozzanatra. Ha a kopott híradók és oktatófilmek között szerepelt olykor egy-egy vídám rajzfilm is — a hatás frenetikus volt!...

...Munkához láttunk, s hamarosan megszerveztünk minden kelléket, és már kijelöltük az első helyet is, ahol elkezdjük a sort. Mielőtt elindultunk volna, inkább csak a rend kedvéért elmondtam a pártbizottságnak, mit akarunk. Nagyot néztek.

— Aztán mit fogtok vetíteni? — kérdezte a párttitkár.

— Nézd — kezdtem óvatosan —, két éve még dörgött a háború, sok minden elvesztett, megsemmisült, nincs nagy választék a megmaradt

FARKAS ISTVÁN

Száz éve, 1887. október 20-án született Farkas István, a modern magyar festészet méltatlanul háttérbe szorult nagysága, a szürrealizmus kora képviselője. Emberi és művészi drámája a magyar művészet megrázó fejezeteihez tartozik. Apokaliptikus korban élt, művésze a két világháború között, katalizálással teli világ szorongásos, drámai tükörképe. Esett figurából a tragikus vég hangulata árad, mely rajta is beteljesedett: Auschwitzban halt meg 1944-ben, 57 éves korában.

Élete csupa ellentmondás. Gazdagnak született, a szerencse kegyeltjének, hiszen apja a híres Singer és Wolfner könyvkiadó alapítója, tulajdonosa. Ő maga a cég örököse, 1932-től 1944-ig vezérigazgatója volt. Művelt, kulturált, vagyonos polgár tehát, de életformájában kinlódó idegenként élt. A gyenge idegzetű, magányos, a művészethez vonzó gyermeket apja sohasem értette meg, fia vonzódását a festészet felé, de semmire sem becsülte. Farkas István eleinte Mednyánszky Lászlótól tanult, így lett álomlátó festő. Majd apja kívánságára Münchenbe ment, az akadémia konzervatívizmusát, vasfegyelmét azonban nem bírta el. 1912-ben Párizsba szökött, ahol a születő izmusok kavargó forgatagában jól érezte magát. A Montparnasse-on bérelt műtermet, a kubizmus fellegvárában, a La Palette festőakadémián tanult. Itt

összefoglaló gyakorlatát, azt szűrve le a kubizmusból, ami későbbi egész életében fontos volt számára. Naplójában ezt írja: „A kubizmus nem cél, a kubizmus kulcs a felépítéshez.” De sajátos elképzelései már megmutathatkoznak: „Kép az, amelyikben él a csoda.”

1915-re gyűjteményes kiállítást tervezett, de az első világháború kitörése miatt kiatasították Franciaországból. Képeit lefoglalták, elárverezték. Hazatérése után katonának vonult be. Az átélte szörnyűségek mély depresszióba döntötték. Ekkor festett képei komor, szürkefekete színvilágúakkal, figuráinak arcán a csüggedt keserűséggel a későbbi műveire oly jellemző életérzés első jeleit kezdte látni.

Lázár Béla írja róla 1924-es kiállítása katalógusában: „Képelete mindenben a lélek titokzatos mélységeit kutatja.”

1925-ben apjával folytatott nagy harcok után — aki a cég örökösének szánta őt — újra visszatért Párizsba, hogy csak a festészetnek élhessen. Ekkor indult a szürrealizmus, mely érzelmi, hangulati töltésű művészetével annyira rokon törekvés volt. Palettája kivilágosodott. Párizsi képei főleg csendéletek, vagy csendéleti elemekből összeállított kompozíciók. Egy furcsa, fantasztikus álom jelenetei. Első sikere, a Világok (Vizek mélyén) képsorozat, melyhez André Salmon verseket is írt. 1930-tól szorongásai fajsajátította el a képépítés

filmek között. Kifejezetten szerencsénk volt, mert kaptunk egy egész estét betöltő filmet. Néma és feliratos.

— Jó, jó, de miről szól?

— Ez most nem is annyira lényeges. Maga az eset a fontos, hogy vetítünk!

— Mi a film címe?

— Nem tudom, de... azt hiszem, Papini regényének a filmváltozata Krisztus történetéről...

— Micsoda? — meredt rám a titkár.

— Nézd — mondtam magabiztosan —, ha a kommunista brigádokba verődve mehetnek vásárnaponként falura megajítani a templomok tetéjét, harangját, orgonáját, mi baj származhat abból, ha megmutatjuk a népek Krisztust is?

— De hát... éppen mi?

— Éppen mi! Így foszlattuk széjjel a tévhitet. És gondold a választásra!

Az érvelés hatott. Főként az utóbbi megjegyzésem. Július eleje volt, s augusztusban tíz pártra szavazhatott az ország népe, forró idők voltak, jó szelek dagasztották a vitorláinkat, hatalmas mozgásban volt a politikai élet, viharok dúltak, nagy összecsapások zajlottak le, igazi küzdelem folyt a hatalomért, a néptömegek megnyeréséért. Minden párt bevett minden lehetséges módszert, amivel maga felé hajlíthatta a nép hangulatát. Hát persze, ilyen kiélezett helyzetben mi baj származhat abból, ha éppen mi mutatjuk meg a népek Krisztust, filmről?

Egy öreg, tüdőbeteg fuvarozó vállalta a szállítást hulladékokból összetakolt teherautóján. Csupán az volt kérdéses, eljutunk-e oda, ahová indulunk. Laci bácsi egyként volt cirkuszi szolga, tengerész és műlovár ifjabb éveiben, lelkét megérintette a siker mámorja, alighanem ez lelkesítette a vállalkozásra. Gyula sem maradt el mögötte, volt rakodó, mozigépész, pincér és bárenekes, pillanatnyilag „magánzó”, vagyis állástalan bohém. Mi magunk? Félíg kész egzisztenciák, alig felnöttek, súlyos feladatok terhe alatt boldogan nyögők, vídám, életrevalók, vakmerők és mindig éhesek. Laci bácsi egyként nagyon vallásos volt, amióta egy gránát mellé pottyant és nem robbant fel, naponta imádkozott. Kikötötte, amikor megtudta, hogy mit vetítünk, nehogy valami komizság történjen, ha már kézzel meg a forgatás, és ahogyan Gyula ismert, mert azonnal leállítja a gépet, egy vallásos filmmel nem lehet játszani!

Garanciát vállaltam Gyuláért.

EML

képei szimbolizálnak meg (nyos fával, A londa). A térbok választás Semmi és a Képeiről ekkor Lajos: „Almo nem hunyt s datlanul álmo hanem ébren

Későbbi m talan szorona fokozódik, a nala; felbomlás módja szá sá válik az ex surlaja. Köz sikereket is együtt szere Dufy, Maty Kritikusa a eredeti tehet konyvelik el.

Nagymama

Egyik na zadtan, lelk rékpáron a repföldérite

— Nádass — mondta, s talan-birtok cseledség él jzetten örü

Kézzel ra Nádassziget amit a toj majd. Ekkor lentkezett: hol vetítés Gyula a h jesen megf rékpárra ü lett volna, után úgy k se ablaka, széyes lett zókat. Ekkor kar életrev gyen a ve ban! Igaz, nem számi őket a jás farral beto dig középe foglal hely val a száml szolgáit vás lón átmeszt tetelére.

Kiosztott En monó méltatva a lentőségét, egy kis po az áramfej tást. Juci, nisztrátor gyűjtí kos tit, illó ko telkére kö senki, nem ismeri mir

Elérkeze Mire be álló em fennakadá pán az ok valamelyik ilyenkor a va ugrált is fétek í rákra, tel gerendáko fölajzott gólajzott, jőked a gép és fénykocka Tapostak tam a fér moorgás bódülését hallottak imből, de volt.

Aztán e szőr csak

EMLÉKEZETE

képei szimbolikus elemekkel telnek meg (Kilátás magányos fával, A szirakuzai bold). A térben lebegő alakok választópontra állnak a Semmi és a Létezés között. Kepeiről ekkor írja Kassák Lajos: „Almok ezek, amiket nem hunyt szemmel, öntudatlanul álmodik az ember, hanem ébren szerkeszt”.

Későbbi művein a tárgytalan szorongás félelemmé fokozódik, a formák körvonalai felbomlanak, ábrázolása válik az expresszionizmustól. Közben Párizsban sikereket is arat, képei együtt szerepelnek Utrillo, Dufy, Matisse műveivel. Kritikusai a párizsi iskola eredeti tehetségű tagjának könyvelik el.

De a sors közbeszólt, kettőtörte életét. Apja meghalt, haza kellett jönnie, hogy a kiadó vezérigazgatója legyen. Megpróbált új szellemet vinni a kiadó életébe, haladó írókat megszólaltatva. Haladó művészekről ő adatta ki az első monográfiákat, megindította a Magyar művészet című könyvsorozatot, amelyben elsőként Csontváry művészetéről jelent meg gazdagon illusztrált kötet. Festészete azonban itthon nem kellett. Túl sejtelmes, túl pesszimiztikus volt. Visszavonult, renitívül zárkózott életmódot folytatott, de magánemberként kiválóan működött. Feszített kapcsolatot, akiket támogatott. Sokat tett azért, hogy a magyar szellemi, mű-

Elváltak (1941)

(Reprodukció: KS)

vezési élet valódi értékeit kibontakozni segítse.

1931-től balsejtelmű felerosodtek. Képein ideges feszültség jelenik meg az or-

szágra nehezedő fekete árnyék tükrözéseket. Sorsa a zsidótörvényekkel válságba került. Zaklatottan élt, festésére alig maradt ideje. Ideges nyugtalanságában rémeket látott. Képei (Éjszakai jelenet) szinte búcsúznak az élettől. Drámája a beteljesedés felé közeledett. Utolsó felvonása 1944 márciusában zajlott le. A német megszállás után — bár a menekülésre lehetősége lett volna — behívót kapott a rabbiképzőben felállított nyilas kaszárnyába. Onnan Kecskemétre, a téglagyárba került. Egy lepecsételt vagonban útnak indították nyolcvanadmagával Auschwitz felé, ahol a kiállt embertelen szenvedések után nem akart tovább élni, önként állt a gázkamrák felé irányított sorba.

Festészete, mely kora hivatalos művészetével ellentétes volt, talajtalan maradt itthon. Renezánsza csak most érkezik el.

Brestyánszky Ilona

Nagymama és unokája (1930-as évek)

Egyik napon Gyula porosan, izgatottan, lelkesen érkezett haza kezekparon a bihari végekről, ahol terpföldéretést végzett.

— Nádasszigetre megyünk először! — mondta, s meg is indokolta. — Káptalani-birtok volt, csupa katolikus cseledés él ott egy tömegben, kifejezetten örülni fognak a filmnek.

Kézrel rajzolt plakátok mentek Nádasszigetre. Már jegy is volt, amit a tojások ellenében adunk majd. Ekkor váratlanul probléma jelentkezett: nincsen a majorban sehol vetítésre alkalmas helyiség! Gyula a homlokát ökölzte: erről teljesen megfeledkezett. Nyomban kerekpárra ült s kiment. A kastély jó lett volna, de azt a nép a földosztás után úgy kibelezte, hogy se ajtaja, se ablaka, se teteje, de már életveszélyes lett volna összecsiszítani a nézőket. Ekkor a kommunista párttitkár életrevaló ötlettel állt elő: legyen a vetítés a nagy marhaistállóban! Igaz, tele van tehénnel, de az nem számít, majd rövidebbre kötik őket a jászolhoz, hogy ne tudjanak farral betolatni a képbe, a nép pedig közepén, a két állator között foglal helyet, mindenki hozza magával a sámilit, az istálló fehér fala szolgál vászon gyanánt, de még külön átmeszelik a nagy esemény tisztelére.

Kiosztottuk a szerepeket. En mondom majd a bevezetőt, méltatva az esemény korszakos jelentőségét, belekeverek majd csinjan egy kis politikát is. Laci bácsi kezeli az áramfejlesztőt és végzi a szállítászt. Juci, a csillagszemű kis adminisztrátor osztogatja a jegyeket és gyűjti kosarakba a tojást. Gyula vetíti, illő komolysággal, amit külön a lelkére kötöttem. Szöveget nem mond senki, nem is kell, Jézus történetét ismeri mindenki.

Elérkezett a nagy nap. Mire besötétedett, tömve volt az istálló emberekkel. Nem volt semmi fennakadás az elhelyezkedéssel, csupán az okozott néha riadalmat, ha valamelyik állat potyogtatni kezdett, ilyenkor a közelben ülők káromkodva ugráltak félre. Sokan már nem is férték középre, fölmásztak a létrákra, teleültek az ablakokat, még a gerendákon is lógtak. A hangulat fölüljött volt, csupa nevetés, visongás, jókedv. Amikor kint fölberregett a gép és megjelent a falon az üres fénykocka — örömmujongás tört ki. Tapsoltak, éljenek. Ekkor kiálltam a fénybe. Óriási ováció! Olyan mocorgás támadt a tehének rémült bődülésétől kísérve, hogy nemigen hallottak semmit fennkölt mondataimból, de azért a siker így is nagy volt.

Aztán elkezdődött a vetítés. Először csak fényes, vakító csíkok szaladtak lefelé, nagy nevetéstől kísérve, majd megjelentek a bevezető szövegek. Egyszer csak föltűnt Jézus feje.

E pillanatban a nézőközönség fölállt és letérdelt. Egy reszkető hangú óregasszony rákezdte az éneket, a nép folytatta. Sokan nem énekeltek, hanem karjukat nyújtogatták a kép felé, arcukon folyt a könny, valóságos önkívületben voltak a látványtól. Nem sokkal később egy férfi — utólag derült ki, hogy a katolikus vándortanító — fennhangon mondanivaló kezdte az imát, amire refrénszerűen felelgetett a tömeg, mint a templomban, miközben pergett a film.

Az előállt helyzet annyira megrendítő volt, hogy egymást kerestük a sötétben: most mi legyen? Megrémültünk. Ha elterjed a híre, hogy itt misét rögtönözünk, akkora botrány kerekedik belőle, hogy megnevezhetjük magunkat, mert hogy az ellenpártok kipécézik majd az esetet, nem volt előttünk kétséges. Mit tegyünk? Leállítsuk az egészet? Akkor meg itt tör ki a botrány, még meg is vernek bennünket, hogy becsaptuk őket, megzavartuk az ájtatosságukat, visszajára fordul a jó szándék. Nem, most már nem lehet félbeszakítani, lesz, ami lesz!

A nép egyre jobban beleélte magát a látványba, s amikor Jézus megindult a keresztfával fölfelé a hegyre, kitért a zokogás, a jajveszékélés.

Ekkor váratlanul megállt a film. Döbbenetes csend támadt. Majd kirobbant a kiabálás, hurrogás.

Gyula izgatottan piszkálta, ütögette a gépet, hasztalan. Megpróbálta a beszorult filmet lazítani, elkezdte visszafelé forgatni. A drámai képsorok megindultak visszafelé. Néhány pillanat múltán leállt a vetítés, kialudt a fény, koromsötét borult az istálló. Benzines öngyújtók gyulladtak. Valahol egy gyertya imbolygott. Gyula visszafelé fordult a folytatást, mások lepisszegték a hangoskodókat, mire újabb ingerült válaszok hangzottak el, végül még cifra káromkodások is röpöködtek.

— Megmondtam, ha evvel játszol, leállók! — mondta az öreg Laci bácsi elfúló hangon, ő jött a gyertyával hozzánk, egész testében reszketett a felháborodástól. Gyula esküdözött, hogy véten, ezt én is tanusítottam, kényszerűségből tekerte visszafelé, hogy kiszabadítsa a beszorult filmet. Az öreg káromkodott és kiment, beindította újra a motort, folytatódott az előadás. Most már hiba nélkül ment le végig a film. Újra énekel a nézősereg. Amikor befejeződött az előadás, és ki-

gyulladtak a petrólámpák, senki nem mozdult a helyéről. Mindenkiről ömlött a víz, törülköztek az emberek, legyezték magukat, de nem mozdultak. Bejelentettem, hogy vége az előadásnak, köszönjük a megjelenést, haza lehet menni.

Nem mozdult senki. „Hogy volt! Hogy volt!” — hangzott minden oldalról. A kommunista párttitkár furakodott hozzánk.

— Elvtársak! — mondta zengő hangon, hogy lehetőleg mennél többen hallják. — Az a nép kívánsága, hogy szeretné még egyszer látni Krisztus urunkat, vetítsék le még egyszer a filmet, szívesen megfizetjük az árát.

Próbáltam tiltakozni, hivatkoztam a késői időre, fáradtságra, mindenre. Hasztalan. Gyula halkán szitkozódva már kezdte is visszacsiszítani a filmet. Nem volt mit tennünk. Kiálltam és bejelentettem, hogy a közönségnek engedve, előlrol kezdjük az előadást.

Falakat hasogató éljenzés, kirobbanó öröm!

A második vetítéskor még elemetárisabb volt a hatás. Megismétlődött az éneklés, a térdepelés, az ima, a felelgetés.

Gyula riadtan a földre mutatott. A lefutó film nem az orsóra tekeredt, hanem halomba gyűlt a földön.

— Vissza kell tekerni! — suttozta Gyula.

— Nem tekerjük vissza! — mondtam. — Majd hazavisszük öiben, most lehetetlen leállni.

Jóval elmúlt éjfél, mire befejeztük. Akkor a kommunista párttitkár kiállt középre és szépen megköszönte a vetítést, a nagy élményt, amelyet a jelenlévők soha nem fognak elfelejteni. Nagy taps, éljenzés nyugtázta szavait. Ezután elénekeltek az Internacionálét. A legnagyobb természetességgel. Minden összejövetel végén elénekelik, így szokták meg.

Pillanatok alatt végeztünk a felpakolással, száz kéz segített. Azután meg egy kicsit álltunk az istálló előtt karikában a nagy szemű auguszusi csillagok alatt. Pálinka, harapnivaló került. Megvárták, amíg fölszállunk, s hosszan integettek utánunk...

... Azt hiszem, ez volt az a pillanat, amely a közművelődés irányába térített, s nem sokkal később már ezen a terepen futottam tovább a pályámat. Ki tudja, mikor, milyen hatások szabják meg az ember életútját?

Öröm a nádasszigeti vetítés emlékeit magánévfordulóm között. Pontosan negyven év suhant el azóta.

Szalai Csaba versei:

FALUN

Vigan festi az ablakpárkányt,
hű, de feszes fenekű, fiatalka az asszony,
jár szaporán az ecset.
Pusmog a görbe irigység, kihajol
(átellenben az ablak);
„Csunya e zöld, majd nézni se bírják.”
Lóg ki a nyelve, juj de boszorka!

ÁT

Temető volt, már elhagyott,
hová nem érkezik halott,
egy falu sarki temető, kimért
dirib-darab kert. Im a vég.

Megművelt sírkert már e föld,
száz önlél nem több, nem nagyobb,
emlékeztől nem győrt,
sietnék rajta át gyalog.

A dőlő kövek közt furcsa szántó,
csúszik rajta akár a szánczó,
egy köteg vessző: borona.

Viszi az embert, nincs kora,
megyek a foglalt tér megett
s megkérdem: rálephetek?

ERKÉLYLÁDÁS HAZÁM

Leomlik rám
e nagy darab paraszti lét:
söröm.
Irtóztat minden tájek,
saját szobámban bujdosom.
És mégse rejt
hektárnyi függöny,
virágos kékje
se a színem, —
a bútorgomb állatszeme
gyűlöl szeliden.
Heverjek el, akár a szőnyeg?,
no lám, úgy gondolnám
mezőnek.
Párnára hágok,
így se zombék,
nem is vagyok talán
bolond még. A múltkor
kerti földet loptam
s futottam, mint a tolvaj
erkélyládás hazámig
egygaloppban.

KÉTSÉG

Miért hogy az ág hegyén
miért legtovább a nyárlevél,
miért hogy a szerelemben
olyan későn halunk belé?

A LÉKVÁGÓ

ha ölnyi kockacukrot,
tündöklésre jó csalást kapirgál,
azt hinni, már vagyona e kristály,
de ő megint arré löki.

Csak unja, mintha gazdag volna, Krózus,
hisz bányát is csak ő nyithat a jégen,
a fejsze sújt, és már a fény se tetlen,
ragyogni összetűz vele.

ÉRTSÜNK SZÓT!

„Rimes” próza

A nyelv célszerű és gazdaságos voltából következik, hogy — többek között — a verses formának, illetőleg e forma minden eszközének megvan a maga körülhatárolható nyelvi-stilisztikai szerepe. Így például a rím — a vers mondanivalója felől nézve — kiemel, illetőleg összekapcsol bizonyos szavakat; — a hangzás felől nézve pedig — lehetővé teszi egyes hangok összecsengését, ezzel emelven a vers zeneiségét.

Mindebből azonban az is következik, hogy a prózában nincs helyük verses elemeknek, a rímnek sem. Ha ilyen jelenségek mégis bekerülnek valamely próza szövegbe, veszélyeztetik a mondandó hatását, mivel a „nem odavaló” forma eltereli az olvasó figyelmét, vagy éppen nevetésre is készíti.

A Film, Színház, Muzsikában egy igen érdekes, jól meg szerkesztett cikk jelent meg, a szerzőnek Doráti Antallal folytatott beszélgetéséről. Nem szerencsés viszont, hogy a cikk elején négy mondatban összefoglalt „előzetes” rész második mondata így szól: „Arról (ti. beszélgetés arról), hogy mi a zene, és hogyan kell bánni vele.” Nem szerencsés azért, mert valamilyen verses ritmust érzünk benne, a zene és a vele szó meg határozottan rímelt egymásra, továbbá mindezt csak erősíti a nyomdatechnikai eljárás, az egyik sorban ugyanis ez áll: „Arról, hogy mi a zene”, a másodikban pedig a következő: „és hogyan kell bánni vele”. Odaillobb lett volna tehát, ha például — a ritmus és rím megtörése céljából — a vele mondatrész alkalmazása helyett inkább megismételjük a zene szót zenével formában, hiszen az itt a középpontban áll, valahogy ilyen módon: „Arról (ti. beszélgetés arról), hogy mi a zene, és hogyan kell bánni a zenével”.

Szathmári István

Húsz kilométerre Debrecentől

EGY DÉLELŐTT HOSSZÚPÁLYIBAN

Sokfelé megfordultam már az országban, de Hosszúpályiba mindig szívesen megyek. Nem azért, mert valamiféle érdek is fűz az ott élő emberekhez, egyszóval csak az utazás nyújtotta élményekkel nem tudok betelni. Autóval jó tíz percbe kerül, míg — szerintem — hazánk legszebb alföldi húsz kilométerét megteszem, de én általában egy óra alatt érek ki. Az erdőspusztai táj látványa, a kora őszi hangulat még filozofálgatásra is inspirálja az embert. Az infrastruktúra a Vekerikempingnél megtöri ugyan az idilli képet, összességében azonban nem változik az élmény.

A község határán — közvetlenül a vasúti átjáró után — egy régi, emeletes épület az első „nagyobb” érdekesség. Valamikor magtár volt. Manapság omladozik, búvóhelye az egereknek.

Csak a pénz?

— Régen szorgalmaztuk már, hogy hasznosabban kellene kihasználni ezt az épületet. — Mindezeket Kardos Zoltán, a nagyközségi közös tanács elnöke mondja. — Sok mindent tudnánk benne csinálni. Az ipar nem áldotta meg územekkel Hosszúpályit és Monostorpályit. Az egy — 90 főt foglalkoztató — Medicor-gyáregységén kívül kevés a hasonló munkaalkalom. Ezt fel is vetették különböző fórumokon, de csak mostanára jutottunk el odáig, hogy érdemben szó esett a témáról. Nézz meg ezeket a falakat. Látszik rajtuk, hogy nem a mai technológiával készültek. Egy méter vastag, téglából épült ház ez. Ha a Medicor tudna pénzt adni, befektetne a segítségünkkel, egy új, korszerű üzem gépei zűmmöghetnek a falak között. Nem beszélve arról, hogy 90 ember helyett legalább kétszázan kapnának munkát. Csak hát a pénz nagy úr! Éppen mostanság számoltuk a következő évek fejlesztési lehetőségeit és arra az eredményre jutottunk, hogy a különböző elvonások miatt a jövő években 8 millióval lesz kevesebb a pénzünk. Gondoljon csak bele. Mi összesen hét és félezren élünk itt úgy, hogy már ideaszámoltam a társközséget, Monostorpályit és Messzelátó-Sóstót is.

— Csak a pénz a gond?

— Én nem ezt nevezem gondnak. Ezzel a helyzettel számolunk, tudunk róla, így alakítjuk hétköznapijainkat. A problémák máshol gyökereznek. Látja ezt az autóbuszvárót és a mellette levő hirdetőoszlopot? Azért nincs rajta üveg, mert órák alatt kiszedik, betörnek, ellopják. Sajnos, a közbiztonság nem a legjobb a községben. Nem tudunk mit kezdeni a lakosság egyik rétegével. Sajnos — és ez nem biztos, hogy a mi hibánk — cigányaink fékezhetetlenek. Az utolsó negyedében számtalan betörést követtek el. A kár százszázalékos nagyságrendű. Eljutottunk odáig, hogy a szülők nem merik egyedül engedni a gyerekeket az utcára, mert megverik őket. Sajnos, közsegünkben a közrend, közbiztonság helyzete nemhogy javult volna, de tovább romlott. Ezt a helyzetet súlyosítja az a tény, hogy jelenleg Hosszúpályiban nem lakik körzeti megbízott annak ellenére, hogy három szolgálati lakás áll rendelkezésre.

— A közös tanácsi munkát hogyan értékeli a lakosság?

— Nincsenek összejárások. Nagyon jó a kapcsolatunk a társközségek tanácsaival, az ott élőkkel. Úgy gondolom, hogy Monostorpályi fejlődése dinamikusabbá válik azért, hogy egységes szemlélettel gondolkodjunk. A fejlesztések is kézzelfoghatóbbak ezen a 2200 lélekszámú településen. Az ottani termelőszövetkezet sok embernek ad munkát, építkezések is láthatók a községben szép számmal. Nem jellemző az elvándorlás. Ez talán természetes is, hiszen Debrecen mindössze

20 kilométerre van. A kereskedelmi ellátottságunk jónak mondható. A Derecskei ÁFÉSZ hibátlanul látja el feladatát. Amiben lehet, a tanács is segít. Úgy érzem, hogy az áruellátásban korábban elért színvonalunkat tartani tudjuk, sőt bizonyos területeken még javulást is észlelhetünk. Üzletpolitikai célkitűzésünk sarkalatos pontja az, hogy növelni kell az olcsó áruk körét és megnyitni a község határán is többféle jövedelmű ellátást.

— Nekem úgy tűnik, hogy Hosszúpályiban minden csupa öröm, derű, mosoly, jókedv.

— Nem, erről szó sincs, csak azokat a gondokat, amelyek ránk tartoznak, nekünk kell megoldani. Sirásal nem mehetünk senkihez, mert ott esetleg ugyanúgy könnyeznek. Van körzeti orvosi ellátás éjszakai ügyelettel, ivóvíz — igaz nyáron néha kevés —, felújított művelődési ház. Mi szeretnénk büszkének lenni arra, hogy a községben Irinyi és Bem József voltak híres elődeink. Hosszúpályit nem is tudják sokan, hogy hol van. Legjobb mi becsüljük meg értékeinket. Azokat, melyeket saját kétekezi munkánknak köszönhetünk. Nem székelyük elmondani, hogy első felévi bevételeinknél — időarányosan — jelentős lemaradásunk van a 2,6 milliós hiány veszélyeztetési gárdakodásunk folyamatosságát. A lakossági adóknál — figyelembe véve az évi törzselőirást — 2–300 ezer forint kiesés várható. Ezeket a problémákat meg kell oldani és meg is fogjuk oldani! Mégis úgy érezzük, hogy Hosszúpályi, Monostorpályi és Sóstó lakossága támogat bennünket. Ismeri azokat a feladatokat, melyekkel együtt kell megbirkóznunk.

Expozé séta közben

Míg körbesétálunk a főtérre, szinte mindenkinek akad mondanivalója az elnöknek. Látom, hogy napi, élő kapcsolatot tart fenn azokkal, akik megbiztak benne és éveket ez előtt a község élére állították.

— Sokat vagyok az utcán. Nem szeretek íróasztal mellől utasítani. Talán ezért van az, hogy információrendszerünk is kialakultnak mondható.

— Hogy érti?

— Régen a kisbíró adta tudtára mindenkinek az eseményeket. Mi állandó, rendszeres kapcsolatban vagyunk a lakossággal. Nemcsak a tanácsagokon keresztül, de szórólapok, plakátok, hirdetések közlik mindenki-vel a fontosabb eseményeket. Készítettünk egy kmu-

20 kilométerre van. A kereskedelmi ellátottságunk jónak mondható. A Derecskei ÁFÉSZ hibátlanul látja el feladatát. Amiben lehet, a tanács is segít. Úgy érzem, hogy az áruellátásban korábban elért színvonalunkat tartani tudjuk, sőt bizonyos területeken még javulást is észlelhetünk. Üzletpolitikai célkitűzésünk sarkalatos pontja az, hogy növelni kell az olcsó áruk körét és megnyitni a község határán is többféle jövedelmű ellátást.

— Nekem úgy tűnik, hogy Hosszúpályiban minden csupa öröm, derű, mosoly, jókedv.

— Nem, erről szó sincs, csak azokat a gondokat, amelyek ránk tartoznak, nekünk kell megoldani. Sirásal nem mehetünk senkihez, mert ott esetleg ugyanúgy könnyeznek. Van körzeti orvosi ellátás éjszakai ügyelettel, ivóvíz — igaz nyáron néha kevés —, felújított művelődési ház. Mi szeretnénk büszkének lenni arra, hogy a községben Irinyi és Bem József voltak híres elődeink. Hosszúpályit nem is tudják sokan, hogy hol van. Legjobb mi becsüljük meg értékeinket. Azokat, melyeket saját kétekezi munkánknak köszönhetünk. Nem székelyük elmondani, hogy első felévi bevételeinknél — időarányosan — jelentős lemaradásunk van a 2,6 milliós hiány veszélyeztetési gárdakodásunk folyamatosságát. A lakossági adóknál — figyelembe véve az évi törzselőirást — 2–300 ezer forint kiesés várható. Ezeket a problémákat meg kell oldani és meg is fogjuk oldani! Mégis úgy érezzük, hogy Hosszúpályi, Monostorpályi és Sóstó lakossága támogat bennünket. Ismeri azokat a feladatokat, melyekkel együtt kell megbirkóznunk.

Expozé séta közben

Míg körbesétálunk a főtérre, szinte mindenkinek akad mondanivalója az elnöknek. Látom, hogy napi, élő kapcsolatot tart fenn azokkal, akik megbiztak benne és éveket ez előtt a község élére állították.

— Sokat vagyok az utcán. Nem szeretek íróasztal mellől utasítani. Talán ezért van az, hogy információrendszerünk is kialakultnak mondható.

— Hogy érti?

— Régen a kisbíró adta tudtára mindenkinek az eseményeket. Mi állandó, rendszeres kapcsolatban vagyunk a lakossággal. Nemcsak a tanácsagokon keresztül, de szórólapok, plakátok, hirdetések közlik mindenki-vel a fontosabb eseményeket. Készítettünk egy kmu-

— Csak a pénz a gond?

— Én nem ezt nevezem gondnak. Ezzel a helyzettel számolunk, tudunk róla, így alakítjuk hétköznapijainkat. A problémák máshol gyökereznek. Látja ezt az autóbuszvárót és a mellette levő hirdetőoszlopot? Azért nincs rajta üveg, mert órák alatt kiszedik, betörnek, ellopják. Sajnos, a közbiztonság nem a legjobb a községben. Nem tudunk mit kezdeni a lakosság egyik rétegével. Sajnos — és ez nem biztos, hogy a mi hibánk — cigányaink fékezhetetlenek. Az utolsó negyedében számtalan betörést követtek el. A kár százszázalékos nagyságrendű. Eljutottunk odáig, hogy a szülők nem merik egyedül engedni a gyerekeket az utcára, mert megverik őket. Sajnos, közsegünkben a közrend, közbiztonság helyzete nemhogy javult volna, de tovább romlott. Ezt a helyzetet súlyosítja az a tény, hogy jelenleg Hosszúpályiban nem lakik körzeti megbízott annak ellenére, hogy három szolgálati lakás áll rendelkezésre.

— A közös tanácsi munkát hogyan értékeli a lakosság?

— Nincsenek összejárások. Nagyon jó a kapcsolatunk a társközségek tanácsaival, az ott élőkkel. Úgy gondolom, hogy Monostorpályi fejlődése dinamikusabbá válik azért, hogy egységes szemlélettel gondolkodjunk. A fejlesztések is kézzelfoghatóbbak ezen a 2200 lélekszámú településen. Az ottani termelőszövetkezet sok embernek ad munkát, építkezések is láthatók a községben szép számmal. Nem jellemző az elvándorlás. Ez talán természetes is, hiszen Debrecen mindössze

VETÉLKEDŐ A NAPLÓBAN

70 ÉV – 7 HÓNAP

15. FORDULÓ

1. Vetétkedősorozatunk utolsó fordulójához érkezünk, a 80-as évekhez, melyek a Szovjetunióban is jelentős változásokat, eredményeket hoztak, csak úgy, mint a világon máshol. Az SZKP XXVII. kongresszusán Gorbacsov ismertette az újjászervezett pártprogramot. Kidolgozta a szovjet vezetésnek a gazdasági mechanizmus radikális reformjára, az irányítás, tervezés területén a változásokra irányuló új módszereit; az 1987-es főtítkári beszéd a megvalósulást is elemzi: „Az SZKP Központi Bizottsága megállapítja, hogy a Központi Bizottság 1983. áprilisi ülése és az SZKP XXVII. kongresszusa óta eltelt idő igazolta annak, a párt által kidolgozott és a szovjet népi által támogatott stratégiai irányvonalnak helyességét és életbe vágó szükségességét, amelynek célja a társadalmi-gazdasági fejlődés meggyorsítása, társadalmunk valamennyi életsférájának minőségének átalakítása. Azok az eredmények, amelyeket a szovjet nép a nagy októberi forradalom győzelmé utáni csaknem hetven év alatt a szocialista építés útjain elért, óriásiak és vitathatatlanok. De ezek a sikerek nem takarhatják el azt a tényt, hogy az ország előrehaladásának üteme a hetvenes-nyolcvanas évek fordulóján lassulni kezdett. A gazdaságban, a szociális és szellemi szférában kezdtek felgyülemelni a nehézségek és a megoldatlan problémák, a pangás jelei mutatkoztak, és a szocializmusot idegen más jelenségek alapultak ki. Az általános politikai eredmény az, hogy a szovjet társadalom életében érzékelhető változások történések, erősödnek a pozitív tendenciák, új morális légkör van kialakulóban. A nyilvánosság, az igazságra való törekvés, a fogyatékosokkal szembeni engesztelhetlenség, a helyzet javítására irányuló akarat egyre inkább érvényesül mint aktív ható erő. A népgazdaság az ötéves tervidőszak első évében a fő

mutatók tekintetében túlszerezte a tervelőirányzatokat, jelentős tartalékokat képezett a további előrehaladáshoz...”

Mi az a három új fogalom, ami a szovjet pártpolitikát jellemzi?
a) ..., b) ..., c) ...

2. A 80-as évek a magyar-szovjet kapcsolatok szempontjából is jelentősek, sőt egy-egy közös tevékenység nemzetközi jelentőséget is kapott. Az Interkozmosz repülések sorában az ötédi nemzetközi személyzetként szovjet-magyar űrpáros startolt Bajkonurból. Az űrkísérletekhez (dózismérés, interferonkísérlet, földi megfigyelés stb.) a Központi Fizikai Kutatóintézet, a Magyar Tudományos Akadémia, a Medicor és mások készítettek műszereket, vizsgálati eszközöket, programot. Az űrhajósok koszta magyar konzervekkel bővült.

a) Mi volt az űrhajó neve?
b) Ki volt a két űrhajós?
c) Mikor volt az űrutazás?

(Pluszpont: a tartalékpáros megnevezése.)

3. A felnövekvő nemzedék korunk életében játszott szerepének elismerését jelenti, hogy az ENSZ 1985-öt nemzetközi ifjúsági évnek nyilvánította. A nemzetközi ifjúsági év fő eseménye lett a moszkvai világifjúsági és diáktalálkozó. Az eseményt a norvég Friheten című napilap a „nemzetközi ifjúsági mozgalom története legreprezentatívabb fórumának” nevezte. Míg az első, 1947-es prágai VIT-en csupán 71 ország ifjai vettek részt, a mostani fesztiválra 157 országból, valamint Nyugat-Berlinből érkeztek küldöttek.

A moszkvai fesztiválon nemcsak egy világnézetet valló, hanem másként gondolkodó, igen eltérő nézetű fiatalok is találkoztak egymással. Lehetőségük nyílt az aggasztó problémák megvitatására, a véleménycsere-

re, s eltérő nézetek ellenére is több olyan közös pontot találtak, amelyek lehetővé teszik, hogy egységesen lépjenek fel a békéért és a haladásért. Nagyon sok kérdést vitattak meg a fesztivál résztvevői a 15 tematikus központban, a különböző eszmecsereken, találkozókon, konferenciákon. A fesztivál

A Canna fesztivál résztvevője

vendégei több mint 3 ezer politikai rendezvényen vettek részt. A szabad szövekről több száz küldött és vendég mondta el véleményét az ifjúságot érintő kérdésekről. A hagyományos nemzetközi VIT-gyermek-találkozóra 51 ország ifjai költöttek barátságos egymással. A nemzetközi koncert- és művészeti programokon 20 ezernél is több hívatásos és amatőr művész lépett fel. A fesztivál eseményein 3 ezernél több újságíró vett részt.

a) Hányadik VIT volt a moszkvai?
b) Mi volt a moszkvai VIT jelszava?

A megfejtéseket október 26-ig kérjük beküldeni. Az értékelés a Napló november 7-i számában jelenik meg.

Zsibi lengyelek nélkül

Feléledt-e a zsibi? A május végi átfogó ellenőrzés, a rég nem látott rendőri kordöntésű a gyérités munkáját elvégezte. A szombat és a szerda (kivált, ha ilyen napfényes) ideirányítja százak és ezrek lépteit. A lángosillattal befelé húzó tömegben ott siet az üzér, a bázis, a vevő és az eladó — be az asztalok közé. És ott sétál föl-alá karjelzés nélkül Zakál József rendész. Szigorú arca is elárulja, ki ő. No, meg ismerik is.

Hozzácsapódok. A csizmadia előtt állok meg, hisz nem is tudom, mikor beszéltem utoljára vele. Sajnos, csak a céhtáblája van itt, aki elad, az más. A kített lábbelik, a hegyes orrú, rövid szárú csizmák, cipők sorából egy sem hiányzik.

— Véletlen, ha egy párat eladunk.

Többet aztán aligha húzhatok ki S. J.-néből. A monogram egy kis titkosságra kötelez, mert a Mihály-napi nagyvásáron a „számlatömb vagy mi” miatt megégrejortatták a tanácsiak. (Nem. Nem a rendész.) Ma sem tudja, hogy miféle tömböt kerestek rajta. „Bezzeg, ott is csak a szegényebbjét igazoltatták” — kockáztatja meg halkán.

Váltak.

— A hegyes orr igencsak kiment már a divatból. Megérti. Lehet, hogy ezért ritka a vevő. Lehet? Biztos. Mert a bőrmunka valóban egyedi, a puhaság megtestesítője egy-egy finom lábbeli.

— Arra, hogy visszatérnek-e a lengyelek? — így válaszol.

— Semmi sem tér vissza, csillag!

A közelben a játékbazáros. Pavilonja zárható kis üzlet, bódét a világit sem írnek, annyi az áru s annyiféle. A kések izlésre vallanak. Mindig szerettem volna egy hideg fényű, de meleg színű, berakásos, csattanó nyelvű bicskát. S az ár portékájára oda van írva! Figyelemre méltó gesztus korunkban.

A fagyaltozó kis cigány géppisztolyt akasztat le anyjával.

Előbb megszólja egy turkáló magyar.

— Rajta marad az ujj nyoma, ne fogdossa.

— Nem kopik el az attól — hallani a visszavágást.

A játék viszont elkél. Hogy a megszólás miatt-e, a cigányasszony azért is megvette...

A 85 éves bazáros (Hock Zoltán), aki 1947-ben „önként” beadta az ipart, s

1957-ben visszakapta, meg se rezzen a vitán. Bele nem szól. A vevőt édesgesse inkább a bazar. Persze kínál is. A nyelés beretvát már olyan rég látja, hogy odaadná akár 40 forintért is.

— Meg se köszörülök anynyírt!

Orosz gyártmány. Ötven kopek volt valaha.

A popsztárok nála mind együtt mosolyognak vagy éppen vad makrancossággal néznek szembe a világgal. Jelvények.

Leteszem a körmölő bicskát.

— Kit szeretnek ezek közül a fiatalok?

— Madonnát. De a jó isten tudja, hogy kinek ki a szerelme...

Ténfergek, sodródok „el a fogasokig”. A hasznátruha-árust se nagyon „vetkőztetik” le.

— Kérem, még mindig lengyel árut akarunk! Mámá meg 20 forint se jött össze.

— De hát akkor, mikor ok még itt lehetek, ezek szerint ennyit se árult.

Kinevetné, ha merné a kifogásom, de megindokolja, hogy neki személy szerint miért volt jobb akkor:

— Ők a vidéket idecsalogatták, ezek meg — mutat

körbe —, mind árulni szeretnének.

„Ruhás” Nagy Ferencné népi slágere a munkásöltönyök (overall, puffajka). A téli krombi, a bőrkabát, a szövet- vagy posztókabát a múlté, már meg se veszi, mert ahogy zsbiben mondják: „rajta marad a reckir”. Reménykedik. Hogy szavai- ból kiveszem, abban is, hogy a KGST-s világ nem tér vissza. Ámbár addig, míg volt, azt vették tudomásul, most azt, hogy megszűnt. „Az állam engedte, az állam elvette” — így fogalmaz. Árait senki sem befolyásolhatja, mert — állítja üzleti bölcsességgel — ő a legolcsóbb. Mondja ezt más is, a vásas. Nem is tarti attól, hogy hoppon marad a rengeteg, a tömérdek szerszám-mal, alkatrészzel. Jelszava: „Mindnek eljön a gazdája”. Csak ott az a láncos golyó! Mit keres a középkorból a 400 forintos franciakalapács mellett? Megtévésztesül rakta ki, hisz múzeumi tárgy? Á, az egy kéményseprő lehetett. Ezt a golyóbist eresztették le a kémények tor-kán.

— Am a régiségeknek nyoma veszett a zsbiben. Eltűntek az asztalokról a gyűjtémények, odalettek. Összeszedték ügyes felvásárlók. Mostár sincs már, de a fedeles zseborák se láthatók. Váltakintetre utal. Az is, hogy

akik sohasem jártak erre- felé, a jobb módúak, jönnek. Hozzák tavalyi ruhájukat, tavaly meg eldobták. Iskolások üzletelnek. A zsbib mintha visszanyerné igazán zsbibogés ábrázatát. A felé- gyelő, Benke István véleménye hasonlatos. Ma azonban még az eladni akarók vannak többségben, s persze Ladához való vezérműtén- gelyt is már hiába „bogarászunk”. Ez a tréfa is a múlté, habár az üzerek igen fájlalják. „Ok ebből éltek, s nem is rosszul” — sorolja tovább a pár hónappal ez- előtti műszaki cikkek sorát Benke István. Az is igaz, hogy a széles vásárlóközön- ség is jól járt, ám az utób- bi időkben már csak az üz- rek arattak inkább.

— Ok aztán — nevet a felügyelő jószágosan, elnéző- en — akár a jehovisták a világ végét, újra és újra ki- tűzik a dátumot. Legutóbb azt hirdették meg, hogy augusztus elsejével visszajö- hetnek a lengyelek. Ide, hoz- zánk. Mert azóta már apró kis KGST-piacok nyitlak itt- ott.

Késő délutánba hajlik. Va- lek László gyorstakarító kisiparos emberei vesszősepr- rúikkal nekiesnek a hatal- mas, köves térnek, ennek a zsbib napnak az élményhor- dalékát viszont én seprém össze.

Szalai Csaba

Hagyomán- jén a pallag- gyönyörködh- ceni special- bemutatójába a világon fe- fajta közül munkáját di- mint felévsz- A canna a- került Európ- botanikusok- ték. Valójáb- keményítőtá- mint a burg- után „queen- lomba hozzá- A trópusi- kerülve — lenik. A be- di néven: C- pát-medence- leskedett, m- díszárt: a- Ugyanígy tá- Miklóssal is- tiikárával G- nővényfélése- pl. orgona, n- nyek is. A Canna- XVII. száza- György érte- Janos leírás- A százdár- behozott faj- elején az tr- vel illették, a francia C- ban foglalk- cannafajták

A hazá- E téren - Mühle Árpá- bozai néme- Debrecenbe- pusú fajták- Canna flora- többtől. A- leti számos- vesz részt. - ner Gábor, - mat László- mint az új- zedhetünk - kannanemes- mozzanatai- Ha a haza- a Pallagon- kintünk. - be, a szere- be, aki töb- között. Az- hogy alapó- tők a növe- kozási pont- új fajta el- vényféle se- ember forr- azonban je- melyeknek- nak Mielő- kat, érdeke- ben külön- ízése. Míg- settebbek - gaton főké- valamint a- megrende- megszémle- piros az u- zalék kört- zaszin, ill- ber, elűtő s- vezében al- kék színű. Már a h- lett, amely- fajtát ere- neveztek

A hazá

A hazá- E téren - Mühle Árpá- bozai néme- Debrecenbe- pusú fajták- Canna flora- többtől. A- leti számos- vesz részt. - ner Gábor, - mat László- mint az új- zedhetünk - kannanemes- mozzanatai- Ha a haza- a Pallagon- kintünk. - be, a szere- be, aki töb- között. Az- hogy alapó- tők a növe- kozási pont- új fajta el- vényféle se- ember forr- azonban je- melyeknek- nak Mielő- kat, érdeke- ben külön- ízése. Míg- settebbek - gaton főké- valamint a- megrende- megszémle- piros az u- zalék kört- zaszin, ill- ber, elűtő s- vezében al- kék színű. Már a h- lett, amely- fajtát ere- neveztek

Léze

A léze- mányi fel- gyító alka- gyon korá- tebb léze- egvidejűle- pedig má- is a vára- lelő, vagy- sikerrel. hoz, hogy- kalmazha- jon rend- szabályoz- szike”, az- zet szöve- leslegesen- hatol be- megterve- lett vége-

Félévszázados múlt

A DEBRECENI CANNANEMESÍTÉS

Hagyományá vált, hogy öszforduló idején a *pallagi kísérleti telepen* évről évre gyönyörködhet a nagyközönség egy debreceni specialitásnak tekinthető növényféle bemutatójában. Talán kevesen tudják, hogy a világon fellelhető közel hatvan cannafajta közül 21 az itteni nemesítők kezelműjének dicsérete. E nemes szüvedély több mint félévszázados múltra tekint vissza.

A canna a XVI. század második felében került Európába, az Újvilágból. Az akkori botanikusok gumóit emberi tápláléknak hitték. Valójában a *Canna edulis* gumóját — keményítőtartalma miatt — fogyasztják, mint a burgonyát, sőt ipari földolgozás után „queensiandi arrowroot” néven forgalomba hozzák.

A trópusi eredetű növény — Európába kerülve — rövidesen hazánkban is megjelenik a belga származású Clustus (családi néven: Charles de l'Ecluse), aki a Kárpát-medence flórájának felderítésében jeleskedett, megajándékozta *Batthyány Boldizsárt* a növény magjával, gumójával. Ugyanígy tartotta a kapcsolatot *Istvffy Miklóssal* is, *Oláh Miklós* esztergomi érsek tükörével. Clustus révén számos, jól ismert növényfajta honosodott meg hazánkban: pl. orgona, nőszirm, jácint, de haszonnövények is.

A *Canna indica* kedvelt kerti növény a XVII. század kertjeiben. Így díszlett *Lippai György* érsek pozsonyi kertjében is, *Lippai Janos* leírása szerint.

A századok során bővült a trópusokról behozott fajták választéka. A XIX. század elején az indiai *nád* helyett *virágnád* néven ismerték. Az első nagymérvű nemesítés a francia *Crozy* nevéhez fűződik, aki Lyonban foglalkozott, figyelmet érdemlően, új cannafajták előállításával.

A hazai kannanemesítés

E téren hazánkban az első lépéseket *Muhle Árpád* tette meg *Temesvároton*. De a hazai nemesítést *Pohl Ferenc* tette naggyá *Debrecenben*. Ez a munka merőben új típusú fajták megjelenését eredményezte, így *Canna floribunda* név különbözteti meg a többitől. A nemesítésben Pohl Ferenc mellett számos kitűnő szakember vett, illetve vesz részt. Közülük megemlíthetjük *Preczner Gábor*, *Géczy István*, *Nagy István*, *Harmat László* nevét. A már meglevő, valamint az új eredményekről évente meggyőződhetünk a bemutatók alkalmával. (A kannanemesítés személyekhez kapcsolódó muzeumaira még visszatérünk.)

Ha a hazai nemesítést nézzük, valójában a Pallagon folyó munkálataikba kell belekötöznünk. A nemesítés technikai részleteibe a szeretve tisztelt *Géczy István* vezetett be, aki több mint harminc éve él virágai között. Az eredményes munka megköveteli, hogy alaposan ismerjük a kutatók, nemesítők a növény „jellemét”, azokat a beavatkozási pontokat, melyeknek ismerete egy új fajta előállításának a záloga. Mert e növényféle sem adja meg könnyen magát az ember formáló kezének. A munka sikerét azonban jelzik az újabb fajták, s azok, melyeknek előkészületei már javában folynak. Mielőtt számba vesszük az egyes fajtákat, érdekes megemlíteni az eltérést, amiben különbözik a nyugati és a keleti piarizése. Míg Európán keleti részén a legkeresettebbek a piros színű fajták, addig nyugaton főként a sárga változatokat kedvelik, valamint a rózsaszínűeket. Az 1960 óta megrendezett bemutatókon a kívülálló is megismerheti, hogy a színek között a piros az uralkodó, a sárga aránya 25 százalék körül mozog. A fennmaradó rész rózsaszín, illetve egyéb színekverék, de merőben, elütő színváltozatok nemesítése is kedvezően alakul. A tervek között szerepel a kék színű canna kinemesítése.

Már a háború előtt is számos fajta díszlett, amely Debrecenből került ki. A *Hortus* fajtát eredetileg a kormányzó feleségéről nevezték el. A *Virágos Magyarország* tör-

pe növésű és halvány rózsaszínű virágával tűnik ki. Az 1930-as évek földművelésügyi miniszteréről nevezte el Pohl Ferenc az egyik fajtát: *Mayer minisztert*, amely származása virággal jellemezhető. A *Debreceni* fajta cseresznye-piros, a *Déry Frigyes emléke* kármínpiros színben pompázik. A nemesítésnek otthont adó Pallag is névadásra ihlette a nemesítőt, ez a fajta kén-sárga virágú. Megemlékeztek az első világháborúban meghalt városi főkertészről is, ennek bizonyossága a *Demecs Elemér emléke* nevű rózsaszínű, világossárgával pettyezett változat. De a város egykori főgyésznének a nevét is viselte egy fajta, a „dr. Magoss György”.

Cannafajták

Az 1920-as évektől meginduló nemesítés eredményei voltak a fentebb felsorolt fajták. Akkoriban a fajtaelismerés helyben történt, a megyei kertészeti egylet bevonásával. Pohl Ferenc állománya a háború alatt elpusztult. Ő maga nyugdíjazása után, 1952-ben jött ki Pallagra, ahol Karmacs Bertalan káposztanemesítési munkálatainak a terhére megkezdte a munkát. Összegyűjtötte az ország minden részéről a még fellelhető fajtákat, melyeknek száma már 1932-ben elérte a 15 darabot. A nemesítés ezután indult meg, a már korábban említett szakemberekkel. A lelkes, áldozatos munkát jelzi a kinemesített fajták bősége. Ezek felsorolása túlmutat a lokálpatriotizmuson, érzékelte a vállalkozás széles horizontját. A *Délibáb* pirosas rózsaszín, az *Aranyalom* aransárga, csillogó színben pompázik, ami a legjobban sikerült nemesítések egyike. A *Csaba vezér*, a *Lilla* szintén piros, *Csokonai jelölt* is volt, de *Grácia* néven lett belőle fajta, s lila virággal rendelkezik. *Angelli Lambert emléke*-vel *Preczner Gábor* tisztelgett barátjának, aki a Kertészeti Főiskolán oktatótt. A DATE kertészeti tanszékét vezette *Radnóczy Ferenc* emléke is tovább él egy *barna* virágú fajtában. A „*Berci bácsi*” bordó színűvel utal névadójára, Karmacs Bertalanra. A „*Pallag szépe*”-vel újólag hódolnak az ott-hont adó helységnek. Ez a fajta sárgás rózsaszínű. Húspiros színben harsog a *Paz* változat. Sehol ilyen nagy virágú fajtát nem találunk, aminél nem ritka, hogy egy tövön van, amikor 50 virág is kibontja szirmait. Az *Extra*, a *Csongor* piros, de a *Tünde* fehér színe ellenére vált önálló fajtává. A *Fortuna* bordó, az *Agnes* krémsárga színűvel tűnik ki. A *Phoenix* csak többszörű nekifutásra tudott eleget tenni a fajtaelírás kívánalmainak. A *Diana* rózsaszínben, míg a *Centenarium* kén-sárga színben pompázik, s ez utóbbi a debreceni agrárkutatás százéves évfordulójára „készült”. Az *Arion* harsogó sárga, a „*Pohl emléke*” szintén sárga, de nem olyan élénk, s egyúttal barna színű levéllel bír. Így Pohl Ferenc neve is bekerült a canna panteonjába. Ez utóbbihoz hasonlóan, szintén alacsony fajta a „*Preczner emléke*”, amelyik méretben a legkisebb, de óriás méretű pirosas sárga virággal virít, s törpezártágúsága miatt cserépben is díszlik. Ha elegendő fény van számára, télen is virágzik.

Ebből a rövid összeállításból is kitűnik — köszönet illeti *Géczy Istvánt* — hogy a *Kassáról* elindult nemesítés gondolata Pohl Ferenc révén, Debrecenben termékeny talajba hullott. Az elismerést mutatják a széles körű földről kapottak. *Karl Keifer* osztrák kertész — Potschachban van szaporító telepe — nem rejti véka alá elismerését, amely szerint is Európában egyedülálló. De gyümölcsöző az együttműködés a holland *Groo*, a francia *Vilmoren*, a stuttgarti *Pfizer* céggel. Ez utóbbinál dolgozott Pohl Ferenc annak idején egy évig. De jönnek látogatók, szakemberek a cannafélék őshazájából is, sőt Japánból is, ahol a virágot különleges tisztelget övezi.

Surányi Béla

Lézersugár a gyógyítás szolgálatában

A lézersugár orvostudományi felhasználására, gyógyító alkalmazására már nagyon korán, az első fejlettebb lézerek előállításával egyidejűleg sor került, mégpedig már a kezdet kezdetén is a várakozásoknak megfelelő, vagy a vártnál nagyobb sikerrel. Természetesen ahhoz, hogy a gyógyításban alkalmazható lézersugár álljon rendelkezésre — olyan szabályozható erejű „fény-szike”, amely az élő szövet szövetébe célszerűen, feleslegesen kárt nem okozva hatol be —, sok gondosan megtervezett kísérletet kellett végezni, meghatározva a

pontos műszaki jellemzőket és kipróbálva a fény-sugársebességét előbb leölt állatok szövetében, majd élő állatokon végzett műtétek sokaságával is.

A lézersugaras gyógyítást először a természet vezette el. A lézersugárnak köszönhető, hogy napjainkban már sikerül megmenteni a megvakulástól az olyan betegek többségét, akiknél a szem ideghártyájának, a retinának a leválása és vérzése lép fel.

A lézersugár alkalmazása forradalmat ígért a gyomor-béltraktus vérzéseinek megszüntetésében is. Igen jól bevált a lézersugár gyógyító

alkalmazása jó néhány nőgyógyászati megbetegedés műtéti kezelésében is. A hüvely és méhszaj krónikus felmaródásának és más sérüléseinek lézeres gyógyítását sok klinikán és kórházban végzik már sikerrel. Hasonlóan nagy jelentőségűek a lézerek alkalmazásának lehetőségei és eredményei a gégesébszövetben. Korszaknyitó jelentőségű a lézer daganatsebészeti alkalmazása. Akár egyetlen daganatsejtet vagy néhány tücsönyt sejtől álló szövetrészt is le lehet választani lézersugárral az ép szövetkörnyezetéről.

Laboratóriumi villámok

A villámok kutatás „atyja”, Franklin Benjámin számára még csak távoli ködös lehetőség volt a mesterséges villámok előállítása a 18. század közepén. Napjaink kutatói viszont már tetszésük szerint hozhatnak létre mesterséges villámcsapásokat laboratóriumaikban, hogy ki-fürkéssék és hasznosítsák a természet törvényszerűségeit, erőt.

A mesterséges villámok előállítására kétféle berendezést használnak: lökésfeszültség-generátorokat és lököáram-generátorokat. Az elsőnél a gömbszikraközökkel lökészerűen feltöltött kondenzátorokat sorba kapcsolva, százmilliomod másodperces időtartamra több millió voltos feszültséget állítanak elő. Ilyen feszültséggel több méter hosszú szikrakísüléseket lehet létrehozni a levegőben. A lököáram-generátorokkal viszont rövid időtartamú áramlökéseket produkálhatók. Ehhez nagy számú, párhuzamosan kapcsolt, feltöltött kondenzátort használnak, amelyeket gyűjtő szikraközön át kisütnek a vizsgált tárgyra. Eközben néhány tízmilliomod másodperces időtartamra több száz ezer amperes áramlökés keletkezik.

A lökésfeszültség- és lököáram-generátorokkal laboratóriumi modellkísérleteket végezhetnek, e berendezésekkel a villámokat utánozó hatalmas villamos kislökéseket tudnak létrehozni. Így például következtetéseket lehet levonni arra vonatkozóan, hogy miként fog viselkedni egy majdnai nagyfeszültségű elektromos távve-

zetek a természeti erők tombolása közepette. De „vizsgáztatni” lehet e készülékekkel erősáramú kapcsolókat, különböző méretű és teljesítményű transzformátorokat, a nagyfeszültségű berendezések szigetelőanyagait, távvezetékoszlopokat, vagy akár gépjárműveket is. Tanulmányozni lehet továbbá a becsapó villám repesz-

tő hatását, pusztításának erejét és mértékét a különböző anyagokra.

Ké p ü n k ö n: egy NDK-gyártmányú szabadtéri lököfeszültség-generátort láthatunk, amely 5 MV-ig terjedő feszültségeket tud előállítani; a berendezést egy poliuretán keményhábbról készült, klímabiztosított ellátott toronyban helyezték el (KS).

Védelem a csöveknek

A földre fektetett csövezetek korrózió elleni védelmére régebben bitumenbe ágyazott jutacsíkokat használtak, melyet a cső palástjára göngyöltek. Ez a gyakorlat azonban nem vált be, mert a juta erősen nedvszívó anyag, amelyet a mikrobiológiai hatások csakhamar elpusztítanak. Az eljárás azonban mégis némi haladás volt a korábbi, közvetlenül a cső palástjára felhordott folyékony bitumenbevonathoz képest.

Idővel a jutacsíkok baktériumölő papírcsíkok váltották fel, amellyel a csövet szorosan áttekerésként. Mintegy évtizeddel ezelőtt az üvegfatyol-erősítésű bitumen alkalmazására tértek át, ami már jelentősen növelte a talajba fektetett csövezetek élettartamát. Még mindig fogyatékos volt

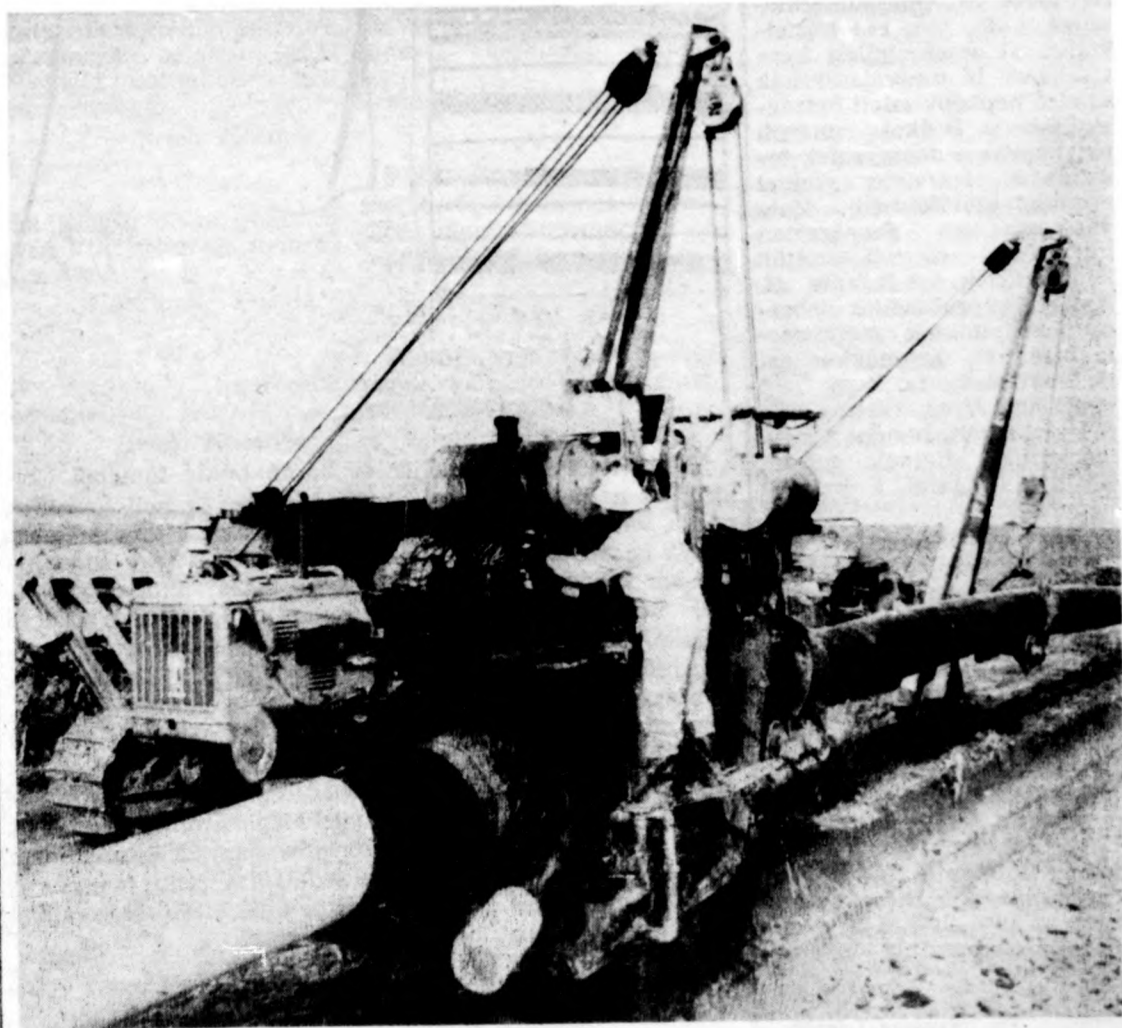
azonban, hogy csak a víz-zeték korrózió elleni védelem korszerűbb, a bitumen kémiai és technikai tulajdonságai azonban nem tartották lépést a követelmények növekedésével.

Ez a magyarázata, hogy egy idő után a kutatói tevékenység e területen a bitumenfajták tökéletesítését vette célba. Ennek egyik útja lett a bitumenek korszerű műanyagokkal való „házasítása” a szigetelőtechnikában. Így születtek meg — gombaölő szereket is tartalmazó — speciális bitumentartalmú pvc-szigetelőanyagok, amelyek gépi úton vihetők fel a csőfelületre. A korszerű korrózióvédelem három réteget alkalmaz. Az első egyfajta ragasztóbevonat, amely biztosítja a törvábbi rétegek a fémfelületre való kötését. A második

réteg gyanta-műanyag keverék, amely alkalmazkodik a felületi egyenetlenségekhez, és ellenáll a baktériumokkal és a kémiai igénybevételekkel szemben. A harmadik réteg a fekete színű, speciális pvc-fólia.

Ezek használatával ma már akár 25 évre is szavatolható lehet a vezetékrendszer korróziómentességét, ami korábban legfeljebb tíz évre terjedt. Mindenképpen el kell érni azt, hogy a korrózióvédelem közelítőleg meg-egyezzen a csövezetek tervezett használati élettartamával, mivel a védőréteg időközbeni felújítására rendszerint nincs lehetőség.

Ké p ü n k ö n: a csövezetek fektetés előtti korrózióvédelmének gépesített műveletét láthatjuk. (KS)

Akiről utcát
neveztek el
Debrecenben

Deák Ferenc

Nagy államférfiaink egyike Deák Ferenc (Sőtör, 1803 - Budapest, 1876), a „haza bölcse”, akinek kiemelkedő szerepe volt az 1867-es kiegyezés létrehozásában. Ügyvédi oklevelet szerzett (1823), a reformországgyűlésen Zala vármegye követeként vett részt, szabadelvű felszólalásaival a reformellenzék egyik vezéregyénisége lett.

Az első felelős magyar minisztériumban, a Bathányi-kormányban Deák kapta az igazságügyi tárcát. (1848. apr.) Az első népképviseleti országgyűlésen (1848. jún.) a sümegiiek követeként vett részt. Miniszteri ténykedéséhez fűződik a márciusi törvények által érintetlenül hagyott hűbéri maradványok felszámolását célzó törvényjavaslat kidolgozása. December 31-én még tagja volt annak az országgyűlési küldöttségnek, amely megkísérelte a Bécs-csel való békés megegyezést, de az eredménytelenség látán visszavonult kehadi birtokára, s a passzív ellenállás politikájának megszervezését kezdte. Várt a kül- és belpolitikailag kedvező alkalmat, hogy az állami önállóságot az 1848-as állapotoknak megfelelően vissza lehessen állítani.

Ausztriának a francia-piemonti szövetséggel szembeni veresége (1859) bebizonyította, hogy külpolitikailag elszigetelt, hadereje gyenge, pénzügyileg kimerült, ezért Ferenc József a magyarokkal való megegyezésre szánta el magát. Felmegoldásokkal azonban nem ért célt (1860: Októberi diploma, 1861: Februári pátiens, 1861-65: Provizórium). A kiegyezéssel elvezető partnerként csak Deák tekintélyére lehetett számítani, aki mögött a magyar politikusok többsége állt. Deák engedett a 48-as forradalomnak a nemzeti örendelkezést biztosító vívmányából, beleegyezett a had-, kül- és pénzügy Ausztriával való közösségébe, a vám- és külkereskedelmi ügyek közös rendezésébe és létrejött az 1867-es kiegyezés. Csorbította állami függetlenségünket, ám megszűntette a korlátlan abszolutizmust, gyorsította a tőkés gazdaság kibontakozását és az elnyomott osztályok eljövendő küzdelmeit. A kiegyezés az adott időben, adott körülmények között „történelmi szükségszerűség volt.”

Deák 1815 inájában kétszer is járt Debrecenben, s a város díszpolgárává választotta. Díszpolgári oklevelét Péczely József kollégiumi professzor üdvözlő beszéde után a városi vezetőség küldöttségétől vette át. Debrecen város III. választókerületében (1848. jún. 14.) közfelkiáltással országgyűlési képviselőnek is megválasztották az első népképviseleti országgyűlésbe. Deákot nagyon meghatotta a debreceniek bizalma és szeretete, mivel azonban szülőföldjén, Zala vármegyében, Szentgróton ugyancsak megválasztották képviselőnek, azt fogadta el. Amikor megköszönte debreceni választóinak megtisztelő bizalmát, ugyanakkor azt is kinyilvánította, hogy ő nem egy város, nem egy helység lakóját, hanem a haza leányainak, fiainak egészét kívánja szolgálni, s érdekeit képviselni.

1849-ben, Debrecennek a szabadságharc fővárosává válásakor Deák nem követte Kossuthék példáját, s nem költözött Debrecenbe, visszavonult. Hitt a békés megoldás lehetőségében, s meggyőződése volt, hogy „amit erő és hatalom elvesz, azt az idő és kedvező szerencse ismét visszahozhatják.”

A Deák Ferenc utca a Debrecenhez tartozó Felsőfőrsán található. A Debrecenben lévő Deák Ferenc utca az 1944. július 2-i bombázások elpusztult. (Most: Petőfi tér.)

Dr. Nyakas László

Magazin - Magazin - Magazin - Magazin

AZ ORVOS TANÁCSA:

A tyúkszem megelőzhető

Szervezetünk védelmét a külső behatásokkal szemben a bőrünk hivatott ellátni. Ezt a feladatát hűségeen teljesíti is: ha valamilyen tartós inger éri kívülről, akkor e mechanikus behatás ellensúlyozására az adott helyen megvastagszik. Ez a természetes védelem figyelhető meg azoknál az embereknek, akik azonos szerszámot használnak huzamosabb időn keresztül. De ugyanakkor bőrkeményedést okoznak bizonyos sportok is: például az evezés, a tenisz, a kosárlabda, a labdarúgás. Igaz: e bőrkeményedéseket előbb felhagyagás szokta bevezetni, majd ennek gyógyulása után vastagodik - szarusodik - el az adott területen a bőr.

Hasonló módon keletkezik a tyúkszem is. Aki nem visel elég kényelmes cipőt, és inkább a divatot követi, azt a cipő egy-egy meghatározott helyen nyomni fogja. Ugyancsak ez a következménye annak is, ha túlságosan bő a cipő: ilyenkor a folytonos dörzsölés váltja ki ugyanazokat a tüneteket. Arról már nem is szólva, hogy huzamos ideig tartó egészségellenes cipő viselése után a láb, a lábujjak alakja is megváltozik, torzul. Előfordulhat az is, hogy a harisnya varrása okozza a panaszt. Az első jótanács tehát: új cipőt előbb otthon viseljünk és próbáljunk ki!

Ha mégis bekövetkezett az ártalom, és elkezdett a bőr megvastagodni a lábujjakon, akkor mielőbb foglalkozunk vele. A tyúkszem jellegzetessége ugyanis, hogy

küpalakúan befelé növekszik. Eközben előbb-utóbb egy idegrostot is elér, illetve a csontthártyába is bepenyomul. Ez már erős fájdalommal jár: minden lépésnél csillagokat lát az ember. Az ilyen tyúkszem - a tapasztalatok szerint - legtöbbször a lábujjak középső vagy kis izületein, azoknak a felső részén, továbbá a szélső kisujjon keletkezik, hiszen ezeken a területeken a legerősebb a láb nem jól illő cipő szorítása. Egyéb kénytelen cipő is lehet, ami kénytelen cipő viselése után vastagodik (nem egyenesen a tyúkszem kialakítását, hanem a bőrkeményedést okozza). A tyúkszem megelőzhető, ha a megfelelő cipőt választjuk, és a megfelelő anyagból készült, megfelelően illeszkedő cipőt veszünk. A tyúkszem megelőzhető, ha a megfelelő cipőt választjuk, és a megfelelő anyagból készült, megfelelően illeszkedő cipőt veszünk.

Az előzőek ismeretében már nyilvánvaló, hogy nem lehet elégséges megoldás az, ha a tyúkszem felső - látható - részét távolítják el, hiszen a fájdalmat a tüskeszerűen lenövő szarunyvánv okozza. Átmenetileg a szinte mozdásképtelenségig terjedő fájdalomt csillapíthatja az, ha alkalmas méretű, ún. tyúkszemgyűrűt használunk: ez azonban csak rövid ideig ajánlható, hiszen eredménye egy újabb, nagyobb tyúkszem is lehet. A végleges megoldást csak a tyúkszem teljes, gyökeres eltávolítása jelenti. Ezt először megkísérelhetjük háziápolással: a szokványos háziápolással, a szalicilsav (ugyanaz a vegyület, amekkor befotók tartósítására is használtak régebben) jellemző tulajdonsága, hogy az el-

szarusodott hámréteget felhámlassza. Ez történhet a gyógyszerterákiában kapható, kifejezetten e célra készült folyékony anyaggal: Colloidum cum acido salicylicum névű készítménnyel. Ezt ecettel kell felvinni a kívánt helyre, ott igen hamar megszárad.

Előzetesen jól ki kell a lábat áztatni. Az ismételt kezelést követően azonnal feloldja a tyúkszemet. Hasonló célt szolgálnak a tyúkszemtapaszok is: ezek nemcsak gyógyszerterákiában, hanem lábápolással foglalkozó szaküzletekben is többnyire beszerezhetők. Mindkét - szalicilsavas - megoldásnál ügyeljünk arra, hogy a szerszer az ép bőrt ne érje.

Ha ez a módszer nem vezet eredményre, vagy túlságosan időigényesnek tartjuk, úgy pedikűröst kereshetünk fel (ez képesítéshez kötött ipar). Ha bonyolultabb a helyzet, sebészi kimetszés, kikaparás, esetleg szénásvóval történő kifagyasztás vezet eredményre.

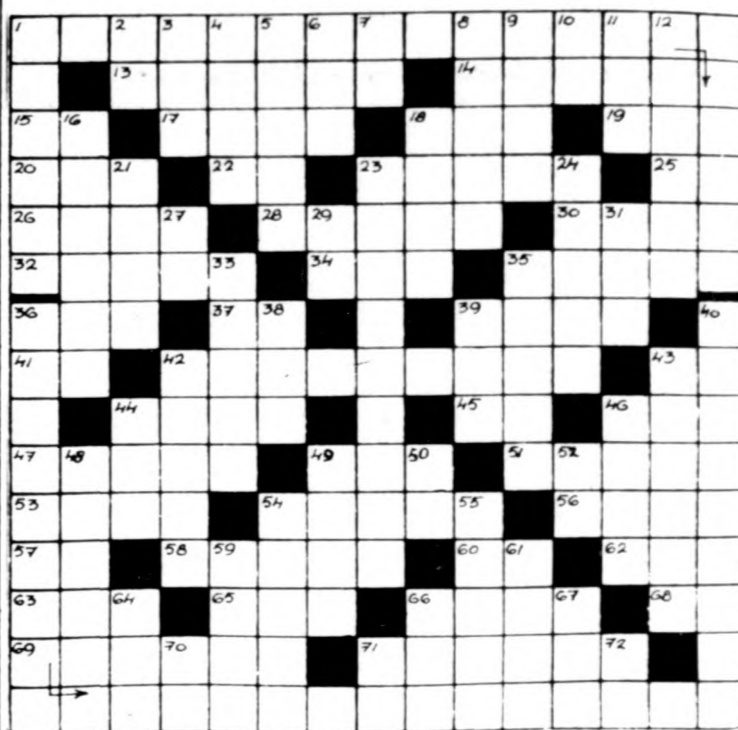
Az esetek javarészeben azonban a betegnek csak átmenetileg örülhet annak, hogy megszabadulhat ettől a kellemetlenségtől. A tyúkszemeknek ugyanis az a tulajdonságuk, hogy ugyanazon a helyen könnyen újra kezdődnek. Ennek első sorban az az oka, hogy az eredeti kiváltó ok: a külső nyomás, dörzsölés nem szűnt meg. Ezért a tartós siker eléréséhez más módszert is igénybe kell venni. Sokszor elég ehhez egy jó, kényelmes, kitaposott cipő, illetve (deformált láb esetében) megfelelő ortopéd cipő. Néha elég egy jól sikerült betét; ez megakadályozza a harántütyűdés következtében fellépett, szétterpeszkedő lábujjak miatti deformációt. Azonban az is előfordul, - ez különösen idősebb korban jellemző - hogy csak egy megfelelő lábműtét hoz megoldást.

Ne tévesszük össze az általában a láb talpán keletkező szemölcsöt a tyúkszemmé. Igaz, hogy hasonlóan alakulnak, de eredetük más: a szemölcs fertőző és szaporodik, ezért mielőbb orvosi (szakorvosi) beavatkozást igényel.

A kezdődő fáradékonyságra is figyeljünk fel: a láb- és deréktáji izomzatának, az éjszakai lábikra-görcsnek a jelzését vegyük komolyan. A divatos cipőirányzatokat pedig csak addig kövessük, amíg azt az ésszerűség megengedi.

KERESZTREJTVE

A boldogságról

Vízszintes: 1. A függőleges 23. gondolatának első része. 2. A közép-keleten. 3. Zsebtolvaj. 4. Kettős betű. 5. ... hal, béka lesz belőle. 6. Hégy a Budapesti hegységben. 7. Kiserban. 8. Ismétlés röviden. 9. Bécsenév. 10. Argon. 11. Lengyel város. 12. Zenedarab! 13. Kon-... Heyerdahl tuteja. 14. Korán fejezet. 15. Franz Kaffka (1883-1924) ismert regénye. 16. Illattal párosult zamat. 17. Se nem ... se nem szoroz (középen kettős betű). 18. „A” lusta. 19. Kötelezvény. 20. Egyforma betűk. 21. Rágcsáló. 22. Csont latinul. 23. Egy Verdi operája. 24. Igekötő. 25. Gyakori török férfinév. 26. Nehézipari Minisztérium. 27. A szív felőli oldal. 28. ... Dimitar, bolgár író. 29. A tetejére. 30. Régi magyar költő (László, 1704-64.). 31. József. 32. Nép. 33. Főváros: Bagdad. 34. Locomotív ... 35. Művészettörténész (Nóra). 36. Gépésztermék röviden. 37. Felteszi az ... a pontot. 38. ... Paulo, brazil város. 39. Szó a könyv elején. 40. „Don ...” Verdi operája. 41. Zamat. 42. A derékszögű háromszög egyik oldala. 43. Töltény.

Függőleges: 1. ... József, festőművész. 2. Angol állami légitársaság. 3. Ellenértéke. 4. Anyós népies szóval. 5. Mótívum. 6. Bányakna bejárata. 7. Norvégia fővárosa. 8. Szélén vegyjele. 9. ... hal, béka lesz belőle. 10. Hégy a Budapesti hegységben. 11. Kiserban. 12. Ismétlés röviden. 13. Bécsenév. 14. Argon. 15. Lengyel város. 16. Zenedarab! 17. Kon-... Heyerdahl tuteja. 18. Korán fejezet. 19. Franz Kaffka (1883-1924) ismert regénye. 20. Illattal párosult zamat. 21. Se nem ... se nem szoroz (középen kettős betű). 22. „A” lusta. 23. Kötelezvény. 24. Egyforma betűk. 25. Rágcsáló. 26. Csont latinul. 27. Egy Verdi operája. 28. Igekötő. 29. Gyakori török férfinév. 30. Nehézipari Minisztérium. 31. A szív felőli oldal. 32. ... Dimitar, bolgár író. 33. A tetejére. 34. Régi magyar költő (László, 1704-64.). 35. József. 36. Nép. 37. Főváros: Bagdad. 38. Locomotív ... 39. Művészettörténész (Nóra). 40. Gépésztermék röviden. 41. Felteszi az ... a pontot. 42. ... Paulo, brazil város. 43. Szó a könyv elején. 44. „Don ...” Verdi operája. 45. Zamat. 46. A derékszögű háromszög egyik oldala. 47. Töltény.

Beküldendő: a vízszintes 1., függőleges 36. és a függőleges 23. számú sor.

Határidő: október 27.

F. I.

Gombos kötött mellény

Maradék ciklámen moher és bordó buklé fonalból készült ez a mellény, összesen 40 deka anyag kell hozzá. A minta tetszés szerinti csikosázás, és a díszítés meg a lusta kötés is variálhatjuk benne. (Díszítés kötés: egy sor sima egy sor fordított váltakozása, lusta kötés: minden sor sima). Ami érdekes: a mellényt oldalról kötik, és csak a vállaknál kell összhorgolni. A csikosázás éppen ezért hosszant. Amikor kész, az alját körbehorgoljuk láncszemekkel. A gomblyuk így készül: 1. sor: sima, de a gomblyukak helyén három szemet leláncolunk. 2. sor: a leláncolt szemek fölött egyet ráhajtunk. 3. sor: a ráhajtasokat lekötjük, és egyet beleszaporítunk. 4. sor: már csak szaporítunk, hogy meglegyen a kezdő számszámunk. Még három sort kötünk és leláncoljuk. Körülbelül ötforintos nagyságú, ciklámen gombok díszítik. Ha van még fonal, hat centi magas és tizenöt centi széles dragont is köthetünk, amit két gombbal a mellény derekára, hátul felelősíthetünk.

A mellény kihajtott gallérú blúzzal szép.

Szöveg és rajz: Pálffy Judit

GYEREKEK KÖNYVESPOLCA

Hamiska a hangszerek birodalmában

Az elmúlt évben kiadott és nagy sikert aratott könyv, A hangok csodálatos világa után most a Zeneműkiadó megjelentette a folytatást, A hangszerek csodálatos világát. Akik az első könyvet olvasva megszerették Szolfézmestert, Hamiskát, Egészokta királykisasszonyt, valamint a birodalom többi lakóját, bizonyára szívesen fogadják az új szereplőket is.

A történet azzal indul, hogy míg egy téli hajnalon Egészokta királykisasszony birodalmában mindenki mélyen alszik, az éber Hamiska különös madárdalra figyel fel. Úgy érzi, „olyan edésen csordogál ez a dallam, mint a málnaszörp”, hát elhatározza; megnézi, ki lehet a „szárnypróbálgató”. Így ismerkedik meg Okarinával, a hangszerral, aki a fáról lepattanva megsérül. Hamiska elindul, hogy segítséget hozzon Okarinának, hogy értesítse a többi hangszert a balesetről. Először a két Pánsípallal találkozik, akik a hangszerek birodalmának bejáratát őrzik. Hamiska az ismeretlen tartományban kószálva, a fűvös hangszerektől próbál segítséget kérni, de hiába. Később a húrosokhoz fordul. Sajnos, azt tapasztalja, hogy senki nem figyel másra, hogy a hangszerek világában torszalkodás, civakodás bomlasztja a szép harmóniát. Szerencsére Hamiska megtalálja a módját, hogy békét teremtsen a veszekedő réz- és fafúvósok, a sértett vonósok, a lármás ütőhangszerek között. Rátalál Orgonára is, összeharmonizálja őt szíve hölgyével, Harmóniatündérrel.

Testvér születik

Svédországban, az egyik nagyváros emeletes házában, egy négyzobás lakásban él a Lindberg család. Ida, a nagyobbik gyerek hétéves, és első osztályba jár, Peti ötéves és óvodás. Rövidesen testvérük születik. A svéd szerzőpáros Grethe Fagerström és Gunilla Hansson erről mesél nektek Peti, Ida és Picuri című könyvében.

A gyerekek mindent meg akarnak tudni a nagy titokról, a gyerek születéséről. A Lindberg szülők komolyan veszik Ida és Peti kérdéseit, s úgy tartják helyesnek, ha a legkényesebbre is válaszolnak. Mivel a svéd szerzők könyve, nálunk talán még szokatlan nyíltsággal beszél a nemiségről, az lenne jó, ha e könyvet először szülőkkel együtt olvassuk el. Így mód lenne arra, hogy kiegészítsék a magyarázatokat, hogy eloszlassák esetleges félreértéseiket.

Idát és Petit nem csupán arról világosítják fel szülei, hogyan születik a kistestvér, hanem arról is, hogy az együttélés nem könnyű, hogy minden családban adódhatnak rossz napok, amikor a fáradtság, a rossz kedv kerekedik felül és semmi nem sikerül. Így van ez Lindbergéknél is. A gyerekek belátják, a féltékenység, a harag, az idegesség ugyanúgy hozzátartozik az élethez, mint az öröm, a segítség. Nem kell hát azt sem szégyellni.

Okos könyv a Peti, Ida és Picuri. Szükség van rá, hisz a gyerekek manapság már nem hisznek a golyamokban. A fordítás Róna Annamária munkája, a könyvet a Móra Kiadó jelentette meg.

Fazekas Valéria

Magazin

HALLO

— Pincér,
— De ura
— Akkor

A szülem
ja Tim és
nak, és mi,
gyunk.

Egy amer
szik és rá
— Izlett?
— A sör
a keksz nap

— Mióta
— Csakna
— Az leh
— A fele

— Tegye
talt játékos
— A nő a
— Ön te
mondja a t

Egy turis
guldás utár
— Megör
— Ön tu
ban, uram

— A nő
egy férj.
— Az ét
ban tartja.

— Igazd
koltál?
— Hát p
tek!

Hazajön
— Mi va
— Felme

— A ko
naskodik
vagy hang

— Mind
a televízió
— Igaza

RE

RAKOTT G

Hozzávaló
kiló juhtúr
tejföl, vör
sajt.

A gombát
és a hozzá
melyre ráte
petrezselym
ha és vízet
rakjuk soro
Tetejére res

KRUMPLIP

Hozzávaló
10 deka ma
sonka.

A hámoz
főzzük, levé
sót adunk
pürének. K
és tetejét é
tojást, kevé
karikára v
sonkadarab
a krumplib
addig hagy
keménység
Bármilyen

SAJTOS S

Hozzávaló
vány sertés
dkg reszelt

Csáth

NE

NY

HALLOTTUK VALAHOL

— Pincér, ez a homár már nem friss.
— De uram, ma reggel érkezett az Északi-tengerről.
— Akkor bizonyára gyalog jött.

...
A szülem az önmegtartóztatás csúcstartói — mondja Tim az iskolában. — Nem dohányoznak, nem isznak, és mi, gyerekek örökbefogadott gyerekeik vagyunk.

...
Egy amerikai ül az NSZK-ban egy sörözőben, sört iszik és rácsálja a filc alátétet.
— Izlett? — kérdezi a pincér.
— A sör nagyon jó — válaszolja az amerikai —, de a keksz nagyon kemény.

...
— Mióta dolgozik nálunk?
— Csaknem harminc éve, főnök úr.
— Az lehetetlen! Hisz alig negyven éves.
— A fele túlóra, főnök úr.

...
— Tegye meg az életkorát — tanácsolja egy tapasztalt játékos a kezdő játékos nőnek a rulettasztalnál.
— A nő a 32-esre tesz. A 48-as nyer.
— Ön tehet róla! Miért nem hallgatott rám! — mondja a tanácsadó csaldóttan.

...
Egy turista beül Párizsban egy taxiba. Örült száguldás után megkérdezi a gépkocsivezetőt:
— Megörült? Már a harmadik gyalogost gázolta el.
— Ön turistaként vagy statisztikusként van Párizsban, uram?

...
— A nők képtelenek titkot tartani — panaszkodik egy férj.
— Az én feleségem nem. Több mint húsz éve titokban tartja, mit csinál a pénzzel.

...
— Igazán az első vagyok, akit életében megcsókoltdi?
— Hát persze! Ti férfiak mind ugyanazt kérdezték!

...
Hazajön a férj és odaszól a feleségének:
— Mi van vacsorára? Mi van a televízióban?
— Felmelegített maradék és konzerv.

...
— A kora esti órákban olyan éberen alszom — panaszkodik Neugebauer úr —, hogy a legkisebb kép- vagy hanghíbére fölébrednek.

...
— Minden este itt ülünk a fotelunkban és nézzük a televíziót. Nem kellene már ezen változtatni?
— Igazán van. Cseréljünk helyet.

RECEPTEK

RAKOTT GOMBA JUHTÚRÓVAL

Hozzávalók: fél kiló sampiongomba, fél kiló juhtúró, zsír, petrezselyemzöld, 3 dl tejföl, vöröshagyma, bors, pirospaprika, sajt.

A gombát megtisztítjuk, kockára vágjuk, és a hozzávalókból pörköltalapot készítünk, melyre rátesszük a gombát, apróra vágott petrezselymet, és puhára pároljuk. Ha puha és vizet elsülte, kikent tűzálló tábla rakjuk soronként a juhtúróval és tejföllel. Tetejére reszelt sajtot is tehetünk.

KRUMPLIPÜRÉ TOJÁSOS KOLBÁSSZAL

Hozzávalók: egy kg burgonya, 3 dl tej, 10 deka margarin, só, 4 tojás, kolbász vagy sonka.

A hámozott burgonyát felszeleljük, megfőzzük, levét leöntjük, tejet margarint és só adunk bele, és jó habosra kikeverjük pürének. Kivajazott tűzálló tábla tesszük, és tetejét elsimítjuk. Egy tábla felütünk 4-5 tojást, kevés tejet, só teszünk bele, majd karikára vágott kolbászt vagy apró füstölt sonkadarabokat. Összekeverjük és ráöntjük a krumplipürére. Sütőbe tesszük a tálat és addig hagyjuk bent, amíg a tojás rántotta keménységű lesz.

Bármilyen salátával kitűnő egytálétel.

SAJTOS SÜLTHÚS

Hozzávalók: személyenként 10 dkg sovány sertésszelet, 1 mokkáskanál olaj, 1 dkg reszelt sajt, só, bors.

A húst kiverjük, besózzuk, a kevés olajon mindkét oldalát megsütjük. Mielőtt kivesszük a lábosból, reszelt sajtot szórunk rá, hagyjuk kissé megolvadni. Azonnal tálaljuk.

NATÚR HALSZELET

Hozzávalók: személyenként 20 dkg hal, 2 mokkáskanálnyi olaj, 1 evőkanál liszt, só, pirospaprika.

A halszeleteket besózzuk, paprikás lisztben megforgatjuk, felforrósított beolajozott teflon- vagy alufixserpenyőben mindkét oldalát megsütjük.

HÚSOS METÉLT BESAMELLEL

Hozzávalók: kb. fél kiló szárnyas főtt hús (mellhúsok), 20 dkg metélt tészta (spagetti is lehet), 2-3 dkg vaj, 2 dkg liszt, 4 dl tej, 1 tojássárgája, 1 pohár tejföl, 5 dkg reszelt sajt, só, szerecsendió.

A főtt húsokat széles csíkokra vágjuk. Egy tűzálló edénybe kifőtt metélt tésztát tesszünk, rárakjuk a húsdarabokat, majd besamelt készítünk, és ráöntjük a húsos tésztára, a reszelt sajttal megszórjuk és sütőben jól átsütjük.

A besamel készítése: a vajat, lisztet, tejet összefőzzük, tűzről levéve összekeverünk 1 tojássárgát, a pohár tejfölt, reszelt sajtot, só és szerecsendiót, és ráöntjük a húsos tésztára.

M. M.

OLÁH JÁNOS:

A kacsa és a hetvenkedő kiskakas

A kiskakas nagyon unalmasnak találta az életet a Madár utcában, ahol lakott. Mindene megvolt, de semmi különös nem történt vele. Nagyon szeretett volna találkozni valakivel, akinek bebizonyíthatja, hogy ő milyen tapraesett, okos, bátor, erős kakas, okosabb, erősebb, bátrabb mindenkinél ezen a földön. Kopasz Pista, Jóska, Marcsa meg a szülei tudják ezt, azért kényeztetik, látják el minden jóval, ők tehát nem számítanak.

Valaki idegenrel szeretett volna találkozni, aki még nem ismeri, hogy neki is bebizonyíthatja a kiválóságát. Alig várta, hogy elkövetkezzék a nap, amikor fel tud repülni a kerítésre. Nem kellett sokáig várnia. Repülni minden erőfeszítés nélkül, szinte egyik napról a másikra megtanult. Alig rugaszkodott neki, máris fönn volt a kerítésen. Először harsány kukorékolásban tört ki, csak utána nézett körül.

A ház előtt az árok tele volt vízzel, nemrég esett az eső. A víz közepén egy kacsa úszkált, és a sáros vizet szűröskölt.

— Hát te meg miféle szerzet vagy? — kérdezte a kacska.

— Kacska — válaszolta a kacska kissé sértődötten. Nem tetszett neki, hogy ez az elkenyveztetett piperkóc ilyen foghegyről beszél vele.

— Tudsz kukorékolni? — folytatta a kacska.

— Nem — mondta a kacska.

— Na, hát akkor idess! — feszítette ki a mellét a kakas, és újra kukorékolott. Miután biztos volt benne, hogy a kacsa úgyse tudja utánozni, kedvesen megkérdezte: — Nem akarsz megpróbálni?

— Nem — mondta a kacska.

— Talán még repülni sem tudsz? — érdeklődött tovább lenézően a kakas.

— Nem — válaszolt most már kissé ellenségesen a kacska.

— Hát mit tudsz te akkor?

— Úszni — mondta a kacska, és alámerült a vízben, és felbukott belőle. A mutatványt többször megismételte.

— Ha-ha, ez is valami! — nevetett fölényesen a kakas, és lerepült a kerítésről. Pontosan az árok partján ért földet. Nem sokat gondolkodott, belevetette magát a vízbe. Nem lehet az olyan nagy tudomány, amit még egy ilyen buta kacsa is tud, gondolta. Biztos volt benne, nem vallhat szegényt. Nem számított rá, hogy az történik vele, ami végül szégyenszemre mégis megessett, tudniillik, hogy elmerül a vízben.

Hiába kapálózott, csapkodott, egyre mélyebbre süllyedt. Végül a kacska megszajnálta, belesípelt a tarajába és kivonszolta a magatehetetlen kakastrá. A kakas gyorsan magához tért. Kiköpködte a torkán akadt vizet meg a sarat, és ráförmedt a kacsára:

— Mit csipkedsz!

— Csak segíteni akartam szabadkozni a kacsa.

— Ki kért meg rá?

— Senki — ismerte be a kacsa.

— Nahát, akkor ne avatkozz bele többet mások dolgába! — oktatta ki a kakas. Nekirugaszkodott, hogy fölrepüljön a kerítésre. Szeretett volna mielőbb hátat fordítani a szegénynek, a nedves tollak azonban megakadályozták.

Az udvarról kihallatszott, ahogy Pista, Jóska és Marcsa hangosan szölongatták elveszett kedvencüket. A kakas szegyenkezve válaszolt. Nem volt invére ilyen állapotban a gazdái elé kerülni, félt tőle, hogy kinevezték.

A gyerekek azonban mit sem tudtak a történetéről. Nagyon megörültek a kakastrának, a karjukba kapták, vitték befelé az udvarra.

— Mi lett veled, te szegény? Gyere, megszártalok, megettek — mondta Mari —, biztosan éhes vagy.

A kakas önbizalma gyorsan újraéledt. Bosszankodva gondolt a kacsára. Csak találkozzunk, kitépem az összes tolladat — fogadkozott —, amiért így megszegényítettél.

Amikor később megpróbálta higgadtan átgondolni a helyzetet, ugyanerre az elhatározásra jutott. Mindenképpen meg kell vernie a kacsát, ha nem akarja, hogy annak eljárjon a szája. És ezt nem, ezt semmiképpen sem akarta.

Bélyeggyűjtőknek

POSTABÉLYEGET RABOLTAK

Fiatalkoruk bandája áll Duisburg város bírósága előtt. Orgazdájuk hívta fel a figyelmüket, hogy postakönyveket könnyen arathatnak. Legnagyobb fogásuk a frankfurti filatelista iroda volt, ahol 1,2 millió márkáért zsákmányoltak bélyegeket. Ezt a névérték feléért azonnal eladták csakúgy, mint a többi posta kifosztásából származó bélyeg. A postahivatalok között nem vetették meg a magánvillákat, úgyhogy saját házukból luxusautóval jártak be-törni éjszaka és a munkanélküli segélyt felvenni napal.

NEHÉZ BÉLYEGET TERVEZNI

Az autó 100 éves jubileumát köszöntő sorozat témái már korábban kiváltották szakértők észrevételeit. Német szaklapok jelenleg a befejező érték két hibáján csemegéznek. Az 1886-ban készített kocsi Daimler gyártmányának jelzi a felirat, holott ez Benz-autó. Ezen réggel szembeállított mai típus (230 E) megítélésénél is tévedett a tervező. A hibát könnyen felfedezték, mert a Mercedes központi üzemében a feltüntetett 230 SE változatot nem is állítják elő.

ÜJDONSÁGOK

A márciusi tél Törökországot is megtréfálta. Isztambul a hó fogságába került, de új sorozatukon pillangók hirdetik a tavaszt. A Közel-Kelet úgy látszik tényleg közel van, mert a négy címetből három olyan lepke díszít, amely nálunk is otthonos, sőt már magyar bélyegen repült. A kutyatej-szender-lepke itt 10 l névértékű bélyegen szerepel, nálunk 1974-ben az 1 forintot. A következő érték az atalanta pillangót mutatja be, amelyet az 1969. évi magyar sorozat záróértékén ismerhettünk meg. A török sorozatot a safránylepke zárja csakúgy, mint az 1966. évi magyar sorozatot.

A nagy tömegben levelező vállalatok Franciaországban küldeményeik előrendezésével segítik a posta munkáját. Kedvezményes díjat fizetnek, amit a hónapok jelképét ábrázoló ún. előbélyezett címetekkel rónak le. Most bocsátották ki az év utolsó négy hónapját felidéző bélyegeket 1,31, 1,69 frank és hasonló pontosan kiszámított névértékkel. — A teljes díjat fizetők, főképpen a gyűjtők viszont milyen nyúlhatnak pénztárcájukba. A régi repülőket ábrázoló sorozatnak ismét 50 fr névértékű (= egy esztendő magyar bélyegének névértékével) címele született.

Két író arcképe és tőlük idézett mondat holland bélyegpáron. „Az ember hivatása, hogy ember legyen” — ez a száz éve elhunyt Multatullitól származik. „A világ folyása, hogy a Föld forog és mindig forogni fog” — ezt C. Hygens írta, aki 300 éve született.

Esernyő ritkán látható bélyegen. Bár Ninivében és Egyiptomban az előkelőségek már használták főként nap, majd a rómaiak eső ellen. Erről Etiópia postája tájékoztat, abból az alkalomból, hogy háromértékű sorozatán házi készítésű (háncs, pálmalevél) ernyők díszlenek.

A Karib-tenger szigete, a ma St. Kitts néven ismert többé-kevésbé önálló terület birtoklásáért a 18. században sokáig harcoltak franciák és angolok. Igazságsan és már csak a szépre emlékezve mindkét gyarmatosító katonaság 3-3 egyenruháját bélyegen mutatják be.

Aforizmák

Leendő anyáknak énekelniük kellene magzatuknak. Primitív társadalmakban elterjedt szokás, hogy az anyák énekelnek megszületendő gyermeküknek. Csak a mi haladó és mesterséges civilizációnkban nem énekelnek a terhes nők a megszületendő kisbabának. És ez nem helyes.

Yehudi Menuhin

...
Egy rossz kormány akkor kerül a legnagyobb veszélybe, amikor megkísérli, hogy megjavuljon.

Alexis de Tocqueville

...
Részünket a felelősségből azért, ami történik és azért, ami elmarad, az állam kezéből saját kezünkbe kell visszavennünk.

Erich Kästner

...
Az ifjúság olyan, mint a kovász. De a kovász nem az egész kenyér.

Alekszandr Puskin

...
A hatalom a legerősebb potencianövelő szer.

Henry Kissinger

A kisegítő oktatás az erotikában tehetségtelenek számára ugyanolyan értelmetlen, mint a röplap az anal-fabéták számára.

Mary Wendell

...
Nincs elégé átgondolva, és nem érett a döntésre az, amit nem lehet egyetlen gépelt oldalon összefoglalni.

Dwight D. Eisenhower

...
A vérre hivatkozik az, aki nem viseli el a szellemet.

Heinrich Mann

...
Ritka az olyan bók, amelyben a legkisebb hazugság sincs, de még ritkább az olyan durvaság, amelyben nincs a legkisebb igazság sem.

Gotthald Ephraim Lessing

...
Problémám: szeretek és szeretnek. De sajnos, a kétónél nem ugyanarról a hölgyről van szó.

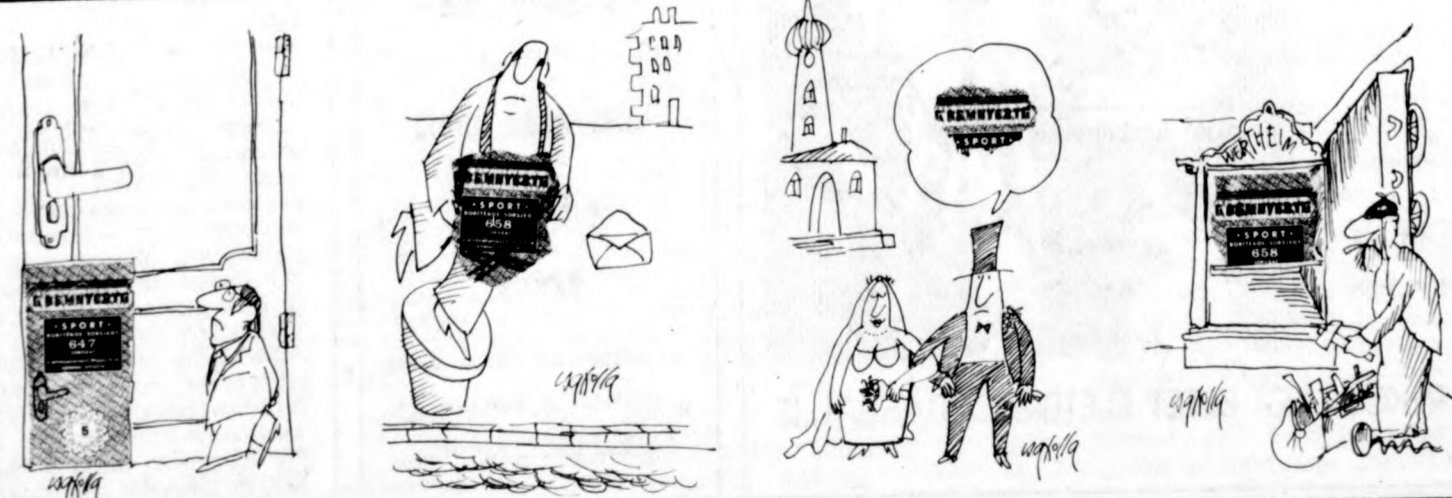
Poligrac herceg

...
Amint valakinek elég pénze van, már senki sem kérdezi, honnan.

Normann Mailer

Csáth Attila:

NEM NYERT...!

Győrótt

A labdarúgó N meit folytatják e pedig a tizedik Ennek során a MVSC együttese baton delután 4 tel Győrótt a Ra len lép pályára. zesen a Nagy Hamar játékeve működik közre.

A DMVSC part előtt edzett tere erdei sporttelep lönbuszal útra pat, Hajdúszobos ebéd, és úgy ter a Hotel Rábába meg, már Gy szombaton délel mozogtat edzés DAC pályán, r már a bajnoki lyik a küzdelem

A két csap helyzet:

2. Rába ETO
13. DMVSC

A papírforma riek mellett szó zaj környezeti nére szeretnének rezni a debre László, a DMVSC zője így tervezi patot: Mező — A., Nagy L., Ba dor (Bücs), Sz Duró — Steige Turtóczky ser nem jött számí I-es találkozó szakosztály ta mérkőzik egymá 2-től.

Újítás Technika

A szerda es szág—Görögorsz go Európa-bajn első félidejébe az első negyed játékok produk válogatott. a látni hazai pá külföldi, has mérkőzéseken lábra vándorolt hamar hároms totta ki a görög Úgy gondolom eredményes ját győzelem, nem kezdett be, mer új ember a MLSZ-ben a klet, s azért se MLSZ újítások külföldön be nedzser, tech nvert kinevezet titkár is.

A volt főtitk csics Miklós ké desi balesetet sérülésére hi mondott tisztá mondatát egyh ta mind az a mind az ML Előnkései ta szűnt. Az új Péter szemlé labtan senkin kifogása, me

HÉT

Atletika
DMVSC nagy borítású pályáj nos iskolás lány gyel olimpíája.

Kézilabda
DMVSC nagy noka, 14: D. Olajbányász (K NB I. B-s mé dícor pályá. 1 — Nyíregyházi NB II. Jancs — 15:15. D. M (férfi NB II., V. Vidéken. NB Derecske—Szol vács S.). — Balmazújvárosi BHG (Ódoni, Z

Labdarúgás
Egyetemi sp Universitas—Kl thy. Tóth, Ho mérkőzés. Vidéken. Pú ti bajnokság Konyar.

Röplabda
Hajó utcai taláns. I. Szála D. Sportiskola Női NB II-es t

APRÓHIRDETÉSEK

INGATLAN

Keleti újárósi sz kaszán horasztanya ocsón eladó. Víz, villany van, jó kö zkedés. Erd.: Gázv zetek 40.

Ungvárikertben 200 n.-l. telek lakóépüle tel eladó. Erdékló: Debrecen, Szélsz 3. sz., szombat, va sárnap

Debrecenhez 8 km re, Martinkán hétvégi kert, 220 n.-l. kerttel betegség miatt sür gősen eladó. Kövesít, erdő mellett, körbekerítve, melléképüle tekkel, WC, kút van rajta. „Osz 195 100” jellegre a Hirdetőbe.

Eladó egy szoba-össz komfortos házcsk. Rákóczi u. 38. Erdékló: Rákóczi u. 37., mindennap 4 óra után.

Miképercs Bodolán zán 400 n.-l. vegyes gyümölcsös cseh fa házzal, bekerítve, kút van, eladó. Tel: 10-785, Gázvezeték u. 28.

Júliatelenen, Kárd után 220 n.-l. telek hétvégi házzal eladó. Erdékló: 17 órátl. Tessedik Sámuel u. 104.

Eladó a Bellegró 2025. állattartásra be rendezett villamosított tanyaingatlan az 1. autóbussz végállomá sánál. Cserelakít be számítok. Erdékló: 14 órátl.

Apafán 230 n.-l. telek szoba-konyha, előszobás lakással, melléképület, alatta pinóvel, villany van, vízvezeték kiépítve. Betegség miatt árón alul eladó. Erdékló: mindennap, Gyóly u. 19.

3 szoba-összkomfor tos családi ház nagy kerttel a Homokkér tben eladó. Jelleg: „Irányár 2 millió” a kiadóba.

Eladó öszküzme ves ház Debrecen, Jósika u. 21. Megte kinthető szombat du., vasárnap de Erdékló: a 801.326-os bu dapesti telefonon az esti órákban.

Eladó Bakonsze gen, 830 nm hasznó bérleti telek, irányár 20 000 Ft, a kadareci tónál horasztanya stéggel, irányár: 50 000 Ft, mahagóni síkló motorosnaktest 20 000 Ft-ért és színes tv 7000 Ft-ért. Erdékló: ni 17 órátl a 23-306 telefonon.

Nyil u. 111 ház elá do. Erdékló: a 12-039-es telefonon het köznapi, az esti órák ban.

ALBÉRET

Kiadó novembertől a Tócskerten, Mi csurán utcában 2,5 szobás öszk komfortos OTP-lakás. Erdékló: ni lehet este 7 órátl a 15-695-ös telefonszám, a lakás fő bérő nélkül bútorozatlan.

2-3 szobás diáknyak mástél lakás bútorozt lakás Bem tériől 5 percre kiadó Nagy Sándor, József u. 10. Tel: 13.933.

ÁLLÁS

Egyetemista lány né met és orosz nyelv tanítást, korreptá lassít vállalja általá nos és középiskolások részére. „Oktober kiadó” jellegre a kiadóba.

Autókarosszéria-lak atos felvezek, más odállásban is. Monos torpályi ut 54.

LAKÁS

Elcserelem 1 + 2 fejes 55 nm-es OTP-8 IV. emeleti liftes, Mi csurán utcai lakásrú nagymeretű tanácsira, megegyezéssel. Liba kert és környéke előnyben. Micsurán u. 20. IV. sz. 16-19 órátl.

Budapesti 2 szoba-összkomfortos tanácsi lakószobát megegyezéssel elcserelem debreceni, csak tandí csi 2 szoba vagy 1 + 2 fél öszkomfortosra. Hádi Gyula, Budapest XV. Ujpalota, Zsóka vár u. 46. VIII. 34.

400 000 Ft kp. + OTP-átvállalással 1,5 szobás lakást, vendék Elcserelem 70 nm-es, 2,5 szobás, hitelmentes, Poroszlay ut 59. I. 3. alatti lakásomat keres családi házra Kertvárosiak előny ben Ajánlatok 17 óra után a 23-886-os telefonon.

Másfél szobás lakást vendék 400 000 Ft kp. + OTP-átvállalással „Beköltözés 1987” ben” jellegre a kiadó ba.

Újkerthi 3 szobás, 71 nm-es VIII. emeleti lakás, 1988-as beko ltózással, magas OTP-vel eladó. Garázs a ház alatt van. Tel.: 24-580, vagy 27-240.

JÁRMŰ

Autómentés, gépjárműszállítás 2,5 ton naig. Állandó telefo nyigelet: 16-000, CB 7. Thermál.

Karambolos új típusú Wartburgot válla lok javításra, fényosz zert eladó. Erdékló: ni szombat, vasárnap.

Másfél szobás lakást vendék „Kp-ért” jellegre a kiadóba.

Veszek Nagyerdő környékén legalább 75 nm-es társasházi lakást és garázst meg vásárolni. „1 millió 200 000 Kp” jel legre a kiadóba.

Debrecen környéki faluban keres házi vásárolni. „600 n.-l.” jellegre a kiadó ba.

Szív u. 13. alatti egy szobás gázfűtéses házra 1988 évi költözéssel eladó. Kár tcsenyék.

Építési telek eladó. Ugyanitt 150 literes boroshordók és fűtő zselés fűrdőszobábo jler eladó. Solyom u. 79.

Mátrában, Nagybu tonyban kétszintes, két családnak megfelelő családi ház 950 000-ért eladó. Erdékló: Tessedik Sámuel u. 91.

Főtétér-beépítés 4 szobás, keres ház elá do kp. + OTP-átvállalással. Debrecen, Korponai u. 3.

1 + 2 fél szobás, főbérő nélküli lakás ből 2 fél szoba al berletbe kiadó. „Kis hegyesi út” jellegre a kiadóba.

Tanya eladó. 2 szo ba-konyha, veranda, nagy magtár, 300 fe rőhelyes disznói, mely istállóknak is jó. Fűrőt kút van, vil lany megoldható Nagy terület van. Nagy Im re, Debrecen, Csapo u. 70. X. 2.

Eladó kondoros zártkertben 800 n.-l. telek állomáshoz kö zel, megosztva is. Debrecen, Széps u. 40.

Egyszobás öszkomfor tos lakrészes beko ltóztetően eladó. Kert, garázs van. Báthori u. 52.

Vásárosi keres lakásom, 2 család ré szére alkalmas, igényesnek eladom, 3 szobás családi keres házat beszámítok. Garázs, pinca van. Mester u. 8.

Debrecenben a Kar tács utcán 200 n.-l. telek (nem építési). Hajdúszobosban 300 n.-l. zártkert eladó. Erdékló: a 22-711-es telefonon.

Zöldésgyümölcs boltom eladó. Bartók B. út 2.

EGYÉB

10 000 kisméretű bontott téglá eladó. Sámsóni út 30.

Eladó 160 és 120 li teres boroshordó, 180 l-es szőlőpész, szőlő daráló, 50 l-es műanyag kannák, 46-os női irhabunda és 48-as rövid fekete panofix bunda. Honvéd u. 3. I. 4. Telefon 27.453.

Püti garázst vendék a Fényes u. környékén. Telefon egész nap 19-947 vagy 24-442.

Eladó 3 db bontott cserépkályha Debrecen, Úszó u. 6., Bol dogkert.

Fekete dog kölyök kutyá eladó. Tel.: 12-841.

Szertészhaladát béreinek. Ajánlat: Csapó u. 106. VI. 10., 15. után.

Műlt 105-ös új fa ház eladó 18 (nm). Debrecen, Cserkőz u.

BÚTOR

Mindenféle szép bú tor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

Irodánk berende zéséhez keresünk meg vétre antik irodabú torokat, íróasztalokat, Fehér színben is. Er tesítéseket ármejel léssel írásban „Kül vin tér” jellegre vagy a 13-355 telefonon gondnoknoki csoport hoz kerjük leadni.

EXPRESSZ

Eladó 55 nm-es komfortos házcsk. Marx Károly u. 71. Palincás.

Újkerthi u. 16. alatti 4 lakásos társashá za 1. emeleti lakás, garázs melléképület, valamint a 60 n.-l. hozzá tartozó kerttel igényesnek azonnal beköltözéssel, készpen zert eladó. Erdékló: ni szombat, vasárnap.

Másfél szobás lakást vendék „Kp-ért” jellegre a kiadóba.

Veszek Nagyerdő környékén legalább 75 nm-es társasházi lakást és garázst meg vásárolni. „1 millió 200 000 Kp” jel legre a kiadóba.

Debrecen környéki faluban keres házi vásárolni. „600 n.-l.” jellegre a kiadó ba.

3 éves piros Dacia taxinak felszerelve (3 évet taxizott) eladó. Hajdúszoboszló, Ison zó u. 3. Iszt. 3.

500 000-ért eladom 1,5 szobás örökalka somat. Erd.: István út 111. IV. 28.

Vekerhő közlebe len eladó 1200 n.-l. 3 éves ribizilivetvény. Erd.: Oláh Károly u. 2/A.

Sürgősen eladó 715 n.-l. gyümölcsös a Sámsónkerten. Egy ben vagy külön. Kis falu, szép, villany van. Kard u. 48.

Festés, mőzalat, tapétázást rövid ha taróval vállalok. Tel.: 23-010.

Eladó Zsiguli 1200 S 3 éves levizsgázott, 5 év ezret futott. Erdékló: ni péntek délután, szombaton és vasárnap. Nagyerdő, Isz. u. 26/B.

Eladó 45 m és 180 m padlófűtésű, 550 db barna Bramac ese rép, 200 db cserépké ni. Debrecen, Bátho ri u. 18.

Bontott téglá, ajtó k, ablakok, cserép, fa anyagok, olajkályha és olajhordók elá dok. Erdékló: ni szombat, vasárnap.

Magányosok önis mereti csoportja: cso portfoglalkozások psi chodráma módszerrel, szakpszichológus ir a nyítással. Tájékoz tató: „Egyedül nem megy” jellegre a ki adóba leadott címek re küldünk.

Vállalatok, iskolák, egyéb intézmények, figyelme! Kedvezmé nyes étkezési lehetőség minden delben az Új Vigadó étteremben, 3 fogásos menü felszo galással helyszínen fogyasztva 35 Ft-os áron, kihordásra 30 Ft-ért. Erdékló: ni le het a 15-085-ös tele fonszám.

Martinkán 223 n.-l. bérlet joga átadó, ol cson. Kertés, kút, WC, melléképület van. „Hétvégi zártkertben” jellegre a kiadóba.

HALÁLOZÁS

Fájó szívvel tudatjuk, hogy VAGNER PÉTERNE 85 éves korában elhunyt. Szeretett halottunk temetése október 29-án, kedden fél 11 óra kor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó terméből. Lakás: Szabadság útja 90. I. 7. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy a legdrágább édesanya és feleség, szerető testvér és rokon, KARDOS ISTVÁNNE Csuka Róza, az MGM nyugdíjas szorgalmas és áldozatos életének 60. évében rövid, súlyos szenvedés után váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése október 21-én, szerdán 11 óra kor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Ruyter u. 38/B. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk, nagymamánk, HUNYADI LASZLÓNE Veres Margit 66 éves korában hosszan tartó betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. október 20-án, kedden 14.30 óra kor lesz a Köztemető 1. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Tanácsköztársaság útja 48. A gyászoló család.

Mély megrendüléssel és fájó szívvel tudatjuk, hogy BENCZE MIHALY nyugdíjas újságíró 85 éves korában csendben eltemették. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapám, nagyapám, BRÁDI ANTAL nyugalmazott posta műszaki főellenőr 72 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. október 19-én, hétfőn 15.00 óra kor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből szertartás szeri nt. Lakás: Debrecen, Domo kos Lajos u. 8. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy feleségem, édesanyánk, nagymamánk, dédnagymamánk, KOVÁCS ISTVÁNNE Kállal Mária váratlanul elhunyt 73 éves korában. Temetése 1987. október 19-én du. 14 óra kor lesz a nagyhegyes temetőben. Nagy hegyes, Ade E. u. 9. A gyászoló család.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mind azoknak, akik felejtethetlen halottunk, KUN PAL nyugállományú őrnagy temetésén megjelentek, ravatalo zóra koszorút, virágot helyeztek és mélyeségű bánatunkban részvételt osztottak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mind azoknak, akik felejtethetlen halottunk, HAVASI ISTVAN temetésén megjelentek, ravatalo zóra koszorút, virágot helyeztek, és mélyeségű bánatunkban részvételt osztottak. A gyászoló család.

Sírközelet

Köszönetet mondok mind azoknak, akik drága jó felejtethetlen kedves gyermekemnek, BACSKÓ ISTVÁNNE XVII. 27., aki tragikus hirtelen halott elhunyt, részt vetek sírközeletén és sírjára virágot helyeztek. Édesanyja: Ju ház Bertalané.

Dolgozókat alkalmaznak

A Nyírmartonfalvai Toldi Miklós Mgtsz mérlegképes könyvelői végzettségű és legalább 3 éves szak mai gyakorlattal rendelkező főköny vi-kontrollőz könyvelőt keres azonnal belépéssel. Munkadíjazás a 25/1983. (XII. 29.) MEM számú rende let alapján. Az érdeklődők level ben vagy személyesen a termelőke zvezet főkönyvelőjénél jelentkez zenek.

B kategóriás ipari szövetkezet fel vétele keres közzgazdást és öblös üveggyártáshoz hutaüzemvezetőt. Jelentkezés: Debreceni Uvegipari Szövetkezet, munkügyi osztály. Tele fon: 13-101.

Uzemvezetői munkakör betöltésé re — bírharnagybajomi kérszembé — pályázatot hirdet a H.-B. M-i Vegyipari Vállalat. Az üzemben ipari és háztartási kések, valamint gépek gyártása történik. A munkakör betöltéséhez a köfaragó szerzők megmunkálásához kö vés-éző szakmunkást. Jelentkezés: Almos u. 5-7., a munkügyi osztályon.

A Hajdú Megyei Állami Építő ipari Vállalat Házgyára felveze: asztalos, festő, vasbetonszerelő, csőszereelő, karosszerialakatos, he gesztő, épület fémszerkezeti lak atos, ipari gépek karbantartására és műhelymunkára villanyszerelő szak munkásokat, valamint segédmunká sokat. Munkásszálott, étkezést, ut azási kedvezményt biztosítunk. Je lentkezés: a házgyárban, Debrecen, Balmazújvárosi út 10.

CENTRUMHÉTFŐ

méteres kordbárony, férfi kordbárony ingek, nyakkendők 20%

HALADÁS ÁFÉS

PÜSPÖKLADÁNY, NÁDUDVAR, KABA, FÖLDES, TETÉTLÉN

1987. október 19-től 24-ig

Őszi kereskedelmi napok

A Haladás ÁFÉSZ ruházati áruházaiában, vas-műszaki boltjaiban, és az ABC-áruházakban TAGSÁGI VÁSÁR

A Haladás ÁFÉSZ tagjai részére, a tagsági könyv felmutatásával 30-40%-os ÁRENGEDMÉNNYEL

Divatcikkek, kötött és más méterárúk, cipők, divatciciótermékek, lakástextíliek.

A vas-műszaki boltokban kerékpárok, lemezjátszók, bojlerok, porszívók, varrógépek és más használati cikkek.

Az élelmiszer-áruházakban konzervek, készételek. Árubeutatók a korszerű táplálkozásról.

Vásároljon az őszi kereskedelmi napokon a Haladás ÁFÉSZ áruházaiában.

A Haladás ÁFÉSZ tagjainak nagyobb összegű vásárlások esetén AJÁNDEK SORSJEGYET ad, amivel színes televíziót, háztartási gépeket, híradás-technikai eszközöket és más értékes tárgyakat nyerhet.

Ha még nem tagja a Haladás ÁFÉSZ-nek, kérjen belépési nyilatkozatot boltjainkban.

Exkluzív

ILLATSZER ÉS AJÁNDEK BOLT

Tájékoztatjuk kedves vásárlóinkat, hogy a Debrecen Galéria illatszer és ajándék bolttal bővült. Cim: Darabos u. 9-11

NYITÁS: okt. 22-e 9.0.

Exkluzív kozmetikumok bo választékával várjuk kedves vásárlóinkat.

Gondoskodás a jövőről

a 35-50 év közötti ügyfeleinknek:

- magas hozam, évi 10,5 % kamatos kamat
- életbiztosítás
- OTP nyugdíjkiegészítés, életjáradék

az 50 év fölötti ügyfeleinknek:

- évi 10,5 % kamatos kamat
- évi 1 % prémium
- OTP nyugdíjkiegészítés, életjáradék

Részletes felvilágosítás az OTP fiókokban

HATODIK X JÁRADÉK FIX

NYUGDÍJ ELŐTAKARÉKOSSÁGI BETÉT ÉLETBIZTOSÍTÁSSAL IS

LABDARÚGÓ NB I

Győrtől szerepel a DMVSC

A labdarúgó NB I küzdelmeit folytatják e héten, mégpedig a tizedik fordulólal. Ennek során a Debreceni MVSC együttese ma, szombaton délután 4 órai kezdettel Győrtől a Rába ETO ellen lép pályára. A mérkőzésen a Nagy L., Fekete, Hamar játékvezetői hármas működik közre.

A DMVSC pénteken délelőtt edzést tartott a nagyerdői sporttelepen, majd külföldi utazással utaztatta a csapatot, Hajdúszoboszlón volt az ebéd, és úgy tervezték, hogy a Hotel Rábában szállnak meg, majd Győrben. Ma, szombaton délelőtt újabb átmozgató edzés lesz a MAV DAC pályán, majd délután mar a bajnoki pontokért folyó a küzdelem.

A két csapat jelenlegi helyzete:

2. Rába ETO	9 5 3 1 16—11 13
13. DMVSC	9 2 4 3 10—17 8

A papírforma tehát a győreket mellett szól, meg a hazai környezet is. Ezek ellenére szeretnénk pontot szerezni a debreceniek. Kiss László, a DMVSC vezető edzője így tervezi a kezdő csapatot: Mező — Kiss, Plóka; A. Nagy L., Balogh — Sándor (Bucs), Szűcs, Vancsa, Duro — Steigerwald, Melis, Turóczyk. Serülése miatt nem jött számításba. Az NB I-es találkozó előtt a két szakosztály tartalékcsoportja mérkőzik egymással, délután 2-től.

Az NB III-ban ma:

DUSE-Kisvárd

A labdarúgó NB III Tiszacsoportjában a tizedik forduló következik. Ma, szombaton délután fél 2-től, az egyetemi sporttelepen kerül sor a D. Universitas—Kisvárdai SE összecsapásra, melynek az élvonalas DUSE az esélyese.

A többi mérkőzést vasárnap játsszák (kezdés fél 2-kor): Kabán szerepel a Honvéd Asztalos János SE, a Hajdúböszörmény a Török-szentmiklósi, a Püspökkládsány a Jászberényi fogadja. Ezeket kivül Balmazújváros—Berettyóújfalui, Szeghalom—D. Kinizsi, Rakamaz—Lennváros és Karcag—Volán Rákóczi mérkőzések lesznek még vasárnap az NB III-ban.

A megyei bajnokságban

három pont előnyvel vezető Hajdúnánás ezúttal Komádiban szeretne nyerni. A Földes Debrecenben, a Kinizsi pályán a Hajdú Volán vendége lesz, a Hajdúszoboszló Biharnagybajom játsszik, míg a Sárrétudvari a Mikepércset fogadja.

SPORT

Sportrovai-ügyletes:
Királyi Tamás
Ügyletes: 9-10-12-14
Telefon: 17-158

Megalakult a Debreceni Sakk Kör

A Hazafias Népfrent Debrecen Városi Bizottsága támogatásával október 12-én megalakult a Debreceni Sakk Kör. A közgyűlésen a tagság megszavazta az alapszabályt és megválasztotta a vezetőséget is. Az elnök tes Ács László, a titkár Sörreghy János, a gazdasági vezető Bódor Sándor, a propagandá- és ifjúsági vezető Komizsár János lett.

A kör a Monti ezredes utca 3. szám alatt tartja majd foglalkozásait, melyekre az amatőr és a versenysakkozókat egyaránt várják minden vasárnap délelőtt 9 órától, illetve hétfőnként 16 órától.

A tehetséges sakkkozók toborzása céljából október 25-én, vasárnap reggel 9 órakor Felegyházi László, a DUSE sakkosztály tagtörzse szimulációt ad a Debreceni Sakk Kör székhelyén.

F. K.

A szervezés első szakasza lezárult

Az MDSZ IB kihelyezett ülése

A Magyar Diáksportszövetség Intéző Bizottsága a héten Debrecenben tartotta első kihelyezett ülését. A rövid információ tartalmi gazdagságát takar. A Hajdúság fővárosának diáksportvezetői vállalták a házigazda szerepét, és meghívással is jelezték, hogy meggyőnkben a fiatalok sportolása szempontjából nincs takargatni való.

A testület tagjai pedig kapva kapták a megyei látogatás lehetőségét, mint Czinege Lajos, az MDSZ elnöke a bevezetőjében és a tanácskozási szünetében elmondta, hiszen így „elő” és napi információkat szerezhetek az MDSZ célkitűzéseinek helyi megvalósításáról testközelben érezhetők a mindennapi gondjait, sikereit. Az elnök szerint a jövőben folytatják a kihelyezett üléseket, és szisztematikusan feltérképezik az országot, sőt ennél szélesebb regionálisabb kérdéseket is a helyszínen tanulmányoznak majd.

Az IB kihelyezett ülésének fő napirendi pontjaként három megye — Szolnok, Szabolcs-Szatmár, Hajdú-Bihar — diáksportvezetőinek beszámolója szerepelt. A hajdú-bihari diáksportmánákról Póser Pál, a megyei diáksporttanács elnöke tartott ismertetőt. Bevezetőjében hangsúlyozta, hogy körülmenyesen indult a diáksport új szervezeti formáinak kiépítése, mivel az érintettek lassan értették meg az alulról jövő építkezés lényegét, és a többség felülül várta az utasításokat, direktívákat. Az 1986—87-es tanév végén tavasszal az igazgatóknak, testnevelő tanároknak aktívatekintetelét tartották, amely segítette a jobb tájékozódásukat, igaz, mint akkor lapuné is megírta, bizony maradtak nyitott kérdések, fehér foltok. Ezek lassú megszűnésére példa, hogy az iskolák KISZ-sportfeladói részére augusztusban Hajdúszoboszlón tartott felkészítő diákok nagyon tájékozatlanok mutatkoztak.

Az elmúlt tanév végén létrejöttek a területi diáksportbizottságok, majd a megyei diáksporttanács is megalakult és ez a szervezet megválasztotta tagjai közül az intéző bizottságot. A tagok sokáig nem ülhetek nyugodtan a „babérokban”, mivel a különböző pályázatok mellett tanulmányozniuk és javaslatot tenni a sorrendre. A sportszervezői díjak számát is meghatározták egy-egy intézményen belül.

A megyei diáksporttanács — mint Póser Pál elnök kiemelte — a sportági szakzövetségek bevonásával elkészítette a versenynaptárt és a diákolimpia mellé még kidolgoztak egy megyei versenyrendszert.

A nevezések lezárásával megállapítható, hogy a diákolimpia a korábbi évekhez hasonló számban küldték el jelentkezéseiket a tanintézetek. Növekedés tehát még nem tapasztalható, de visszaesés is csak a harmadik korcsoportban van.

Hajdú-Biharban az új diáksportszervezetek lassan szerveződtek. Az új tanév elején, szeptemberben indult meg a mozgolódás. Jelenleg 11 DSE alakult meg, amelyből négy főiskolai, egyetemi, míg a többi a közép- és általános iskolákban működik. A később beszámoló másik két megyével összehasonlítva az állapotok meggyőzőek, hiszen ott már előrébb járnak. Érzik ezt meggyőző diáksportéletének vezetői is, mivel a DSE és mellette a DSK számának további szaporítását tartják a legfontosabb feladatnak. A hatékonyabb és átfogóbb munkához a társzervezetekkel szorosabb kapcsolat kialakítására törekednek.

A beszámoló utáni szünetben élénk eszmecsere alakult ki. Eközben Czinege Lajos elnök elmondta, hogy társadalmunk felnőtt tagjainak fejében kell rendet csinálni az igazi előrelépéshez, a fiatalok sportolási szokásainak megváltoztatásához. A feladat elől minden akadályt el kell háritani.

— A személyi jövedelemadó bevezetésével az amúgy sem magas sportszervezői díjak csökkennek, és ennek kiküszöbölésére terveznek-e intézkedést? — kérdeztem meg Czinege Lajostól.

— Ebredjünk már rá, hogy milyen fontos az ifjúság egészségi állapotának megőrzése! Ne a pénz nézzük, hanem a gyerekeink egészségét! Nem adok tizenöt-húsz évet, amikor a mai fiatalemberek tömegesen kell kényszernyugdíjra az egészségi állapotuk miatt, és ki termel akkor?

Halasi Márton, az MDSZ főtitkára sajnálkozva állapította meg, hogy a szülők és egyéb „külsősök” bekapcsolása nem sikerült eddig megfelelően.

A beszámoló vitájában elhangzott, hogy nem szabad illúziókat kergetni. Az MDSZ megalakulásával még nem alakult át minden, mint ahogy a diákolimpia beküldött nevezések száma is bizonyítja, nem sportolnak tíz helyett százan. Szisztematikusan szervezőmunka, sok-sok ötlet és kitartás szükséges a tartalmi átalakuláshoz, az egészséges életmód tömegessé válásához.

H. K.

Újítás az MLSZ-ben

Technikai igazgatót a válogatottak élén

A szerda esti Magyarországi Górgörögország labdarúgó Európa-bajnoki selejtező első félidőjében, különösen az első negyedórán olyan játékokat produkált a magyar válogatott, amelyet ritkán látni hazai pályán, de más külföldi, hasonló rangú mérkőzésekben is. Lábról labra vándorolt a pettyes, és hamar háromszor duzzasztotta ki a görögök hálóját. Úgy gondolom, ez a szép és eredményes játék, a 3—0-ás győzelem, nem azért következett be, mert előző napon 9 ember foglalta el az MLSZ-ben a főtájtáki széklet, s azért sem, mert az MLSZ újításaként — a már külföldön bevált — menedzser, technikai igazgató új névnevezést, hozzá egy titkár is.

A volt főtájtáki, dr. Pánics Miklós közúti közlekedési balesetet szenvedett, és sérülésére hivatkozva lemondott tisztségéről. A lemondást egyhamar elfogadta mind az ÁISH elnöke, mind az MLSZ elnöksége. Elnökségi tagsága is megszűnt. Az új „fiú”, Török Péter személyével kapcsolatban senkinek nem volt kifogása, méltán nyerte el

az ÁISH elnökének osztályvezetői, MLSZ-főtájtáki kinevezését, s egyben tagja lett az elnökségnek.

A 47 esztendősen sportemben a Haladás NB I-es csapatánál közel tíz évet töltött el, majd a KISZ Vas Megyei Bizottságán sportfelelős volt, később a Tanárképző főiskolán adjunktusként dolgozott. Dolgozott mint egyesületi ügyvezető elnök, vezető edző, pályaedző az A válogatottnál, ugyanez a Bp. Honvédnál. Utóbb a Dunaújvárosi szakvezetője volt. Vannak tehát tapasztalatai a gyakorlati sportéletben. Persze új szerepkörének megfelelően nöttek a feladatok. Súlyos a felelősség, hiszen a válogatottak felkészülése, szereplése, a diákfutball és az utánpótlás fejlődése az egész ország labdarúgásában sokrétű, egész embert kívánó feladatokat jelent. Bizalmat kapott az ülésen, reméljük, a hazánk labdarúgóéletében szerepet vállaló elismerését is kivívja az eddig is tapasztalt szerénységével, szívós, következetes munkájával.

Az elnökség véleménye volt, hogy sokáig keresgél-

ve sem találhattak volna megfelelőbb személyt az új technikai igazgató posztjára. Bálint Lászlóval „Előle” 76 alkalommal játszott a magyar válogatottban, megköszölte a profiéletet — az FTC-ben játszott négyéves NB I-es bajnoki mérkőzés után — a belga FC Brugge, majd a francia Toulouse és az FC Grenoble játékosaként. Kétszer szerepelt világbajnokságon, egyszer olimpián. Közgazdasági egyetemet végzett, németül és franciául beszél.

Az MLSZ elnöksége által elfogadott feladatköré alapján a technikai igazgató, most már Bálint László fogja össze és irányítja a szövetség szakmai munkáját, a válogatott csapatok mellett működő szakembereket, edzők tevékenységét. A Bp. Volán NB II-es vezető edzőjéből technikai igazgatóvá előlépett fiatal ember munkájától sokat várunk.

Mindenesetre a szerdai görögök elleni játék és győzelem jó indulást jelenthet mind Török Péter, mind Bálint László további munkájához.

Fülep Kornél

Férfi kézilabda NB I

Várpalota—D. Dózsa 25—16 (12—7)

Várpalota, 900 néző. Vezető: Ambrus, Szendrői.

Várpalota: NEMETH — Fodor 3, KELEMEN 84, HASZONICS 5, Major 4, Bakacs 31, Cseh 1. Csere: Szediák (kapus), Székely, Wohner, Bényei 1, Nagy. Megbízott edző: Poor Gyula.

D. Dózsa: Szathmári — Homocsvics 3, Páter, PUSZTAI 4, Kedves 1, MOLNÁR 42, Fekete 1. Csere: Maleczki (kapus), Bordás 1, Sipos 1, Török 1, Kiss. Edző: Arva Csaba.

Kiállítások: 10, illetve 2 perc. Hétméteresek: 5/5, illetve 3/2.

A várpalotai csapat kispadján ismét Poór Gyula foglalt helyet és ez meglátványos volt a hazaiak játékán. Igaz a Dózsa dobta az első gólt, de rögtön hárommal válaszoltak a bányászok. A lendületük tovább tartott és 7—3-ra, majd 10—5-re vezettek a féldő során. A vendég debreceniek is sokat próbálkoztak lövésekkel, de ezen az estén Németh kapus minden labdát megfogott.

A második játékrész elején tovább nőtt a bányászok előnye (40 perc 16—8), majd egy debreceni időszak következett, de csak 20—15-re tudtak felzárkózni. A mérkőzés hajrájában ismét a hazaiak növelték előnyüket, és megeredemelten nyertek, bár a gólkülönbség kicsit túlzott.

(Flaskár)

Női röplabda NB I — Sikeres nyitány

DMVSC—Ganz Danubius SE 3:0 (11, 9, 5)

Debrecen, 200 néző, vezette: Fodor S., Kaposvári.

DMVSC: Oczelláné, Balogh E., BALOGHNE, CIMPOCANE, Benyóné, Percsi, csere: SÁNDOR, Kovács T., Beke, Tornayos, edző: Fodor Antal.

Ganz Danubius SE: Biszku E., Radnai, Rudolf, KORBELNE, Biszku Zs., Simonné, csere: Simics, Marosi, Szendi, edző: Hennig Ernő.

A DMVSC NB I-es női röplabdacsapata kedvezőtlen előjelleggel várta a pentái bajnoki nyitányt, mert Urya betegség miatt kellett nélkülöznie, míg Kárándt azért, mert az ifjú mérkőzésen kifordult a bokája.

Az első játékműben a hazaiak hamar lábra kaptak, vezettek is, ám lassacskán felzárkóztak a Danubius. Hosszu percelig leragadt az eredmény 11—11-nél, de utána a hazaiak remek nyitást mérhöztek a sikert. A játékmű aránya is mutatja, hogy a DMVSC végig kezében tartva az irányítást fokozatosan beleerősített és a játék minden elemében felülülva ellenfelet megérdemelten nyert.

A két csapat vasárnap délután Budapestben ismét mérkőzött egymással. Ifjúságiak: DMVSC—Ganz Danubius SE 3:2 (8, —13, 4, —11, mérkőzésen kifordult a bokája) 9).

Hátal a vendégcsapat, szemben a hazai. Balról Baloghné, Benyóné, Sándor, Oczelláné és Cimpcané várja a háló fölött átszálló labdát

HÉT VÉGI SPORTMŰSOR

Atletika

DMVSC nagyerdői műanyagborítású pályája, 10: Általános iskolás lányok és fiúk megyei olimpiája.

Kézilabda

DMVSC nagyerdői sportcsarnoka, 14: D. Közúti Építők—Olbányász (Kiss, Olman). Női NB I. B-s mérkőzés. — Mediodor pálya, 14: D. Medicor—Nyiregyházi Volán Dózsa (női NB II. Jancsúrák, Zsigmond). — 15: D. Medicor—Pestújlinc (férfi NB II. Dósa, Farkas). — Vidéken. NB II. Nők (14): Derecske—Szolnok (Kardos, Kovács S.). — Férfiak (15:13): Balmazújvárosi Lenin TSE — BHG (Ódoni, Zrincki).

Labdarúgás

Egyetemi sporttelep, 13:30: D. Universitas—Kisvárdai SE (Tajthy, Tóth, Horváti). NB III-as mérkőzés. — Vidéken. Püspökkládsányi körzeti bajnokság (14): Gáborján—Konyár.

Röplabda

Hajó utcai Arany János Általános Iskola tornaterme, 12: D. Sportiskola—Gyomaendrőd. Női NB II-es mérkőzés.

Teke

DMVSC nagyerdői automatapályája, 10: DMVSC—Egri Agrária. Férfi NB III-as csapatmérkőzés.

Október 18., vasárnap

Kerékpár

DMVSC Vágóhid utcai sporttelepe, 9: Általános iskolás lányok és fiúk felszabadulási emlékversenye.

Kézilabda

Városi sportszarnok, 17:30: D. Dózsa—Pémü. Férfi NB I-es mérkőzés (Kemecsei, Koutny).

Labdarúgás

Kinizsi Vágóhid utcai pályája, 13:30: Hajdú Volán—Földes (Nagy F., Hunyadi, Nyéki). — Vidéken. NB III. (13:30): Hajdúböszörményi Bocskai—Török-szentmiklósi SE (Nagy F., Bodnár, Stevanik). — Kábal Egyetem—Honvéd Asztalos János SE (Balázs, Ferge, Major). — Balmazújvárosi Lenin TSE—Berettyóújfalui SE (Pataki, Papp Cs., Nyilasi), Püspökkládsányi MAV Egyetértés—Jászapáti Lehel SE (Maróthy, Lőrincz, Dávid). — Megyei bajnokság (13:30): Biharnagybajom—Hajdúszoboszló (Bocskai, Rozsik, Tóth S., Kovács I.), Létavértes—Hajdúdorog (Kovács Gy., Tatár, Balogh J.), Derecske—Vámospercs (Vilmányi, Nagy, Mészáros), Körösszeg-apátú—Nádudvar (Antal, Mezei, Nagy Gy.), Sárrétudvari—Mikepércs (Göz, Kiss A., Dull), Komádi—Hajdúnánás (Szilvási, Cseh, Nagy Cs.), Hajdúnánási Bocskai—Pölgár (Németh V., Szarka, Magyar). — Körzeti bajnokságok. Debreceni körzet. Keleti csoport (13): Álmósd—Nyiradony, Hosszúpályi—Hajdúbagos, Nyírmartonfalva—Monostoripályi, Fülöp—D. Universitas II., Nyírábrány—Kokad (10:30). — Nyugati csoport (13): Sáránd—Egyek, Ebes—Nagyhegyes, Új-szentmargita—Görbénháza, D. Haladás—Hajdúszámon, Hajdúszóvár—Tiszacsécsge. — Püspökkládsányi körzet (14): Henca—Bihartorda—Szentpéterszeg, Sáp—Szerep. — Berettyóújfalui körzet (14:30): Pocsaj—Kismarja, Berekböszörmény—Esztár, Zsáka—Mezősas, Vancsó—Biharkezes, Csókmó—Mezőpeterde.

jom—Hajdúszoboszló (Bocskai, Rozsik, Tóth S., Kovács I.), Létavértes—Hajdúdorog (Kovács Gy., Tatár, Balogh J.), Derecske—Vámospercs (Vilmányi, Nagy, Mészáros), Körösszeg-apátú—Nádudvar (Antal, Mezei, Nagy Gy.), Sárrétudvari—Mikepércs (Göz, Kiss A., Dull), Komádi—Hajdúnánás (Szilvási, Cseh, Nagy Cs.), Hajdúnánási Bocskai—Pölgár (Németh V., Szarka, Magyar). — Körzeti bajnokságok. Debreceni körzet. Keleti csoport (13): Álmósd—Nyiradony, Hosszúpályi—Hajdúbagos, Nyírmartonfalva—Monostoripályi, Fülöp—D. Universitas II., Nyírábrány—Kokad (10:30). — Nyugati csoport (13): Sáránd—Egyek, Ebes—Nagyhegyes, Új-szentmargita—Görbénháza, D. Haladás—Hajdúszámon, Hajdúszóvár—Tiszacsécsge. — Püspökkládsányi körzet (14): Henca—Bihartorda—Szentpéterszeg, Sáp—Szerep. — Berettyóújfalui körzet (14:30): Pocsaj—Kismarja, Berekböszörmény—Esztár, Zsáka—Mezősas, Vancsó—Biharkezes, Csókmó—Mezőpeterde.

Sakk

Egyetem téri kémiai épület, 10:30: D. Universitas—Tigográfia. Férfi, női OB I-es csapatmérkőzések.

PIACI ÁRAK

Piac	Deko	El.-kisker.	H.-bész.	H.-nán.	B.-újf.	P.-lad.	H.-szob.
Burgonya	10-16 12	12-15	10-12	14	12-14	12-15	8-14
Sárgarépa	10-20 12	—	14	—	—	10	15-16
Petrezselyem	20-30 18	—	16	—	—	10	25-30
Leveszöldség	8-12	—	10-12	—	—	5-8	8-12
Sav. káposzta	25-30 20	25	25	—	—	20	12-20
Vöröshagyma	14-20 15	15-18	14-6	140	120-140	120	2,50-6
Fokhagyma	100-120 15	120-150	70-80	50-60	70	60	80
Szárzab	4-12 10	10-15	15-18	10	8-10	14-18	5-15
Karfiol	200-240 160	200	160	200	160-200	120	180-200
Dübbel	150-160 130	130-150	120-130	—	150	120-150	140
Alma	6-20 8-12	10-13	8-12	12-15	8-16	15-20	15-30
Körte	15-30 20	15-18	8-25	25-30	2,50	2,40-2,60	2,60-3
Tojás	2,50-2,60 2,80	2,50-2,80	2,50-3	3	1,50	—	8-16
Paradicsom	8-20 9	10-12	10-15	5-14	12-16	—	5-18
Faprika	20-30 16	15-18	10	—	—	—	6-10
Sóska	20-30 22	—	20-25	—	—	—	30
Uborka	8-10 7	8	8-10	10	4-8	10-12	10-20
Káposzta	12-15 8	10-13	12	18	10-15	16-18	16-25
Kelkáposzta	16-60 25-40	30	18-24	20-30	15-25	18-22	20
Szótó	20	—	12-30	—	50-60	—	16
Ósziparack	14-20	—	15-18	10	—	14-18	12-20
Szilva	8-16 14	13	13	5	15-20	14-20	5-6
Birsalma	10-15 8	15-16	4	3	—	10-12	15
Karalábé	6-10 6	—	5	—	—	—	15
Főzötök	6-25 25	—	20	5-6	20-30	8	5-10
Zeller	12-15 12	—	—	5-6	—	—	13-20
Cékla	12-14 12	13-15	—	16	15	20	5-10
Vöröskáposzta	4-10 6	—	—	6	5	—	5-10
Saláta	4-8 4	—	—	6	5	—	23
Retek	—	—	—	8	40	—	23
Görögdivénye	—	—	—	25	40	—	23
Zöldbab	—	—	—	—	80	—	50
Zöldborsó	—	—	—	—	—	—	—

Megjegyzés: A Deko és az élelmiszer-kiskereskedelmi vállalat árai első osztályú termékek-re vonatkoznak. Az élelmiszer-kiskereskedelmi vállalat árai iránnyak, amelyekből az árusítóhelyek a kereslet-kínálat függvényében eltérhetnek.

ÁLLATORVOSI ÜGYELET. Debrecenben október 17-én, szombaton reggel 6 óráig dr. Nagy Zoltán (Debrecen, Széchenyi u. 72., telefon: 14-712); október 18-án, vasárnap reggel 6 óráig dr. Nagy László (Debrecen, Huszár Gál u. 15., telefon: 11-397) lesz az ügyeletes állatorvos.

BALESETI ÜGYELET. Október 17-én, szombaton a kórház, 18-án, vasárnap pedig a sebészeti klinika tart baleseti ügyeletet.

VASÁRNAP — GONDOLKODÓ. Vasárnap a televízió 2-es csatornáján 18.25-kor jelentkezik a tudományos hetilap, a Gondolkodó. Az adás kiindulópontjátul a debreceni atomfizikus, Berényi Dénes nemrégiben írt könyvét választották, mely az ember és a tudomány viszonyáról, az irástudók mai felelősségéről szól.

EÖTVÖS-FIZIKAVÉRSÉNYSZER. Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Hajdú-Bihar megyei csoportja idén is megrendezi a hagyományos Eötvös Loránd-fizikaversenyt. A szombaton 9 és 14 óra között a Kossuth Lajos Tudományegyetem új épületének K1-es tantermében sorra kerülő versenyt központilag összeállított feladatokkal az egész ország területén egy időben rendezik meg. A versenyen minden segédeszköz (könyv, táblázatok, zsebszámológép) használható.

1987. OKTÓBER 17., SZOMBAT
HEDVIG NAPJA
A Nap két 6.04 — nyugszik 16.55 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS: Változóan felhős lesz az éjszaka, de nem valószínű. A pénteken még sokfelé erős, néhol viharos déli szél mérséklődik. Az évszakhoz képest enyhé marad az idő. A legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton 18 és 23 fok között alakul. (MTI)

ÉVFORDULÓNAPTÁR
Nyolcvan éve született Antal János (1907-1943) író és újságíró, a kommunista mozgalom kiváló harcosa.

PROGRAMOK

Darvas
19 óra: A kétegyházi és a méhkeréki román nemzetiségi együttesek ének-zene-táncműsora a művelődési házban.
Berettyóújfalú
14 óra: Kerékpártúra indul a bakonszegi Bessenyei- emlékházhoz a Bihar Múzeumtól.
18 óra: Sztankov István és Schütz Ilia irodalmi estje a művelődési központban.
Zsáka
Egész napos sport- és kulturális nap a község felszabadulásának évfordulója alkalmából.

LOTTONYEREMÉNYEK.
A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerint a 42. játékheti lottónyeremények a nyereményléték levonása után a következők: 5 találatos szelvény nem volt. A 4 találatos szelvényekre 108 267, a 3 találatos szelvényekre 893, a 2 találatos szelvényekre 38 forintot fizetnek. A közzétett adatok nem véglegesek, a nyeremények ellenőrzése még tart.

LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT. Ejjel-nappal minden nap hívható Debrecenben a lelkeség-szolgálat a 12-165-ös telefonszámon.

KÖZLEMÉNY

A Tízdebreceni kirendeltségének szervezete értesíti a gázfogyasztókat, hogy a gázkészülékek javításának megrendelését hibabejelentő helyiségünkben, Debrecen, Mikespercsi út 1. alatti szemesen vagy telefonon: 16-44 számon tehetik meg. Javítási munkákat reggel 8-tól este 6 óráig két műszakban végzik. A gáznyomást, gázszivárgást a fenti módon éjjel-nappal bejelentik, melyet üzenünk a műszakilag lehetséges legrövidebb idő belül elhárít. (X)

HAJDÚ-BIHARI NAPLO

A Magyar Szocialista Munkáspárt Hajdú-Bihar Megyei Bizottságának lapja.
Főszerkesztő: dr. Bényei József.
Főszerkesztő-helyettes: Boda István
Szerkesztőség: Debrecen, Tóthfalusi tér 10. 4024.
Telefon: 12-144.
nyomdai ügyelet: 16-695.
Kiadja: a Hajdú Megyei Lapkiadó Vállalat, Debrecen.
Tóthfalusi tér 10. Postacím: Debrecen, Postafiók 72. 4001.
Telefon: 12-144.
Felelős kiadó: dr. Szabó Imréné.
Alföldi Nyomda, Debrecen.
Felelős vezető: Benkő István vezérigazgató, Debrecen.
1987. október 17.
Megrendelés száma: 1940.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkiadópostahivataloknál és kézbesítőknél.
Előfizetési díj egy hónapra 43 Ft, negyedévre 129 Ft, egy évre 487 Ft.
Index 25 677
— ISSN 0130 — 1987

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIO

MOZI

Vissza a jövőbe (amerikai). Vig ma 9. hn. 4. 6. n. 9. vas. hn. 4. 6. n. 9. Apolló ma 10. n. 12. hn. 2. 4. vas. n. 10. n. 12. hn. 2. Meteor ma, vas. 3. 5. Híradó ma hn. 10. f. 12. hn. 8. Hol volt, hol nem volt (magyar). Vig ma n. 12. vas. n. 10. n. 12. Meteor ma, vas. 7. Híradó ma, vas. hn. 2. hn. 4. hn. 6. Tex és a Mélység Ura (olasz). Vig ma, vas. hn. 2. Apolló ma 8. 9. vas. 4. 6. n. 8. Antoneta (mexikói). Híradó ma f. 12. hn. 8. (vas. f. 10. f. 12. hn. 8. Ginger és Fred (olasz). Művész ma, vas. 6. En a vizilovakkal vagyok (olasz). Delta ma f. 6. vas. f. 4. f. 6. Kérésbevesse keresem Susan (amerikai). Klinika vas. 5. Laura (magyar). Horváth Árpád vas. n. 4. n. 6. Újra Donaldék (amerikai). Alfa ma f. 6. vas. f. 4. f. 6. Debreceni videomozik műsora: Vig kamara ma, vas. f. 11. f. 2. f. 4. f. 6. f. 8. Chikara árnyéka. Maroknyi csapat a kincs nyomában. Színes amerikai westernfilm. Meteor ma, vas. 3. 5. 7. Chikara árnyéka. Maroknyi csapat a kincs nyomában. Színes amerikai westernfilm. Vidéki videomozik műsora: Hajdúnánás ma, vas. 3. 5. 7. Dákók (román-francia). Hajdúszoboszló. Kamara ma, vas. f. 4. f. 6. f. 8. Jessi és narátról (amerikai westernfilm). Püspökudány ma, vas. f. 5. f. 7. Stoner (hongkongi kurgf. 16).

TELEVÍZIO

SZOMBAT
BUDAPEST, 1: 8.17 Műsorismertetés. 8.20 Orosz nyelvű kiskis (ism.). 8.30 A Szovjet Televízió napja. 8.35 Jó reggelt! 9.05 Tévétorna gyermekeknek. 9.10 Óvodások filmműsora. 9.30 Válogatás... 11.00 Az állatok világa. 11.40 Unser Bildschirm (ism.). 12.45 Képiuska. 14.07 Műsorismertetés. 14.10 Képiuska. 14.15 A Szovjet Televízió napja. 14.20 A szerelmek képlete. Szovjet zenés kalandfilm. 15.45 Kapcsolás... az úrhajós irányítóközpontból. 16.50 Hogy van, mit csinál, mire készült... Dokumentumfilm. 16.55 Reklám. 17.00 Híradó. 17.15 Tévétől. 18.45 Reklám. 18.50 Esti mese. 19.20 Reklám. 19.30 Híradó. 20.00 A Szovjet Televízió napja. 20.05 Kreatív szonáta. Tévétől. 21.25 Krimi—Capitolium tévéház és a Szovjet Televízió közös vitaműsora. 22.05 A Remény Juno és Avosz. Rockopera. 23.35 Híradó. 2.

VASÁRNAP

BUDAPEST, 1: 8.13 Műsorismertetés. 8.15 Tévétorna gyermekeknek. 8.20 nap alatt a Föld körül. Willy Fogas. Spanyol rajzfilmsorozat (ism.). 8.45 A Korall-sziget. Ausztrál kalandfilmsorozat. IX. 6. 9.10 Kuckó. 9.40 Teles. NSZK-sorozat (ism.). 10.10 Flatólok pályaközben (ism.). 10.30 A litok nyitja (ism.). 11.10 Zenebutik — a Duna mentén. 12.00 Ki nyer ma a képlet... 12.10 Hírek. 14.02 Műsorismertetés. 14.05 Képiuska. 14.10 A Községszolgálat tájékoztatója. 14.15 Egy kontinens sorsa. Angol rövidfilmsorozat. 15.10 Emlékek a magyar játéklélmény történetéből. IX. 3. rész. 16.05 Betűreklám. 16.10 Telerama. 16.55 Mozgó képek. 17.10 Delta. Tudományos híradó. 17.35 Reklám. 17.45 Nézzük együtt — Ferenccsi Krisztina színésznővel. 18.20 Aruházak ajánlata. 18.25 Családi torna. 18.30 Meseről mesél. 18.50 Reklám. 19.00 A hét. 20.00 Híradó. 20.10 Jean-Paul Belmondo-sorozat. Borzalom. Francia film. (14. éven felülieknek) 22.10 Telesport. Összegező a labdarúgó NB I mérkőzéseiről. 23.20 Hírek.

MOZI

Időjárás. 10.05 Ismét a jövőből! 11.16 Prix Italia — 1987? 12.00 Déli krónika. 12.30 Kontinens — szantoföldek. 13.00 Zeneparádé. 13.49 Enekeljünk együtt! 14.00 Hírek. Időjárás. 14.05 Műsorismertetés. 14.10 Ipargazdák. 14.20 Mindennapi irodalmunk. 14.50 Régi híres énekesek műsorából. 15.10 Új zenei újság. 15.54 Reklám. 16.00 163 óra. 17.30 Népdalok hangulata. 18.15 Hol volt, hol nem volt... 18.25 Könyvudvarok. 18.28 Műsorismertetés. 18.30 Hírek. Időjárás. Sport. 18.45 Nem jutunk ötről hatra. Hangjáték. 19.38 Muzsikuskör. 20.38 Hilde Guden és Peter Alexander operettfelvételéből. 21.00 Töltés... egy óráról kedvenceivel! 22.00 Hírek. Időjárás. 22.10 Sport. 22.25 Európa nagversenytermeiből. 23.48 Klasszikus kóruszene. 24.00 Hírek. Időjárás. 0.10 Himnusz. 0.15-5.50 Éjféli után.

MOZI

VASÁRNAP
KOSSUTH: 6.00-7.30 Jó reggelt! 7.30 Találkozások. 7.55 Műsorismertetés. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Sport. 8.10 Ot kontinens hét napja. 8.25 Enekszóval, muzsikával. 8.54 Reklám. 9.00 Mire gondolt a tév. ha almodok?... 10.00 Hírek. Időjárás. 10.05 Edes anyanyelvünk. 10.10 A világ-örökzöld dallamok. 11.00 Gondolat-jel. A Rádió kulturális hetilapja. 12.00 Déli krónika. Sport. 12.15 Harminc perc alatt a Föld körül. 12.45 Ezy korty tenger. 12.55 Három V. v. koncert. 13.20 Az új népdal. 13.30 Szonda. 14.00 Hírek. Időjárás. 14.05 Műsorismertetés. 14.10 Művészlemez. 15.00 Vesztohely. 16.00 Hírek. Időjárás. 16.05 A tenor király. 17.10 Jelenidőben. 18.16 Hol volt, hol nem volt... 18.28 Műsorismertetés. 18.30 Hírek. Időjárás. 18.40 Beszélgetés a Bibliáról. 18.50 Biblia. Újszövetség. 19.50 Hangszerszók. 20.29 Kodály. Vihary János. Daljáték négy kalandban elő- és utójáték. Kál. Közben: 22.00 Hírek. Időjárás. Totó. 22.10-22.25 Sport. 23.45 Verset elmond Jai Csóóri Sándor. 24.00 Hírek. Időjárás. 0.10 Himnusz. 0.15-4.20 Éjféli után.

MOZI

PETŐFI: 4.30-7.59 Dallamoktól. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Szerebball. 8.50 Műsor. 8.11 Népszerű muzsika. Vihary János. Daljáték négy kalandban elő- és utójáték. Kál. Közben: 22.00 Hírek. Időjárás. Totó. 22.10-22.25 Sport. 23.45 Verset elmond Jai Csóóri Sándor. 24.00 Hírek. Időjárás. 0.10 Himnusz. 0.15-4.20 Éjféli után.

MOZI

PETŐFI: 6.00 Dallamoktól. 6.54 Mai programok. 7.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 7.05 Reklám. 7.10 A római katolikus egyház felőljára. 7.35 Vasárnapi orgonamuzsika. 7.52 Forna. 7.57 Műsorismertetés. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Robin Hood a Póvárosi Operettszínházban. 9.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 9.05 Kirándulás a spa nyol popzenében. 9.50 A Magyar Rádió Karinty Színpadja. Hogyan győzött a szocializmus Amerikában? 11.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 11.05 Reklám. 11.10 Vasárnapi koktél. 12.00 Reklám. 12.03 Jól ebédezz szől a nóta. 12.55 Sport. 12.58 Műsorismertetés. 13.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 13.05 Mikrofonpróba. 13.45 Időjárás. 13.50 Reklám. 14.51 Az új BART gyermekkorúknak énekel. 15.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 15.05 Táskarádió. 16.00 Poptársznya. 21.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 21.05 Társlóg (ism.). 22.30 Bárony évszák. 23.00 Hírek. Időjárás. Totó. 23.10 Könyvzene esti hangulatban. 0.15 Magyar és idegen nyelvű vízelző szolgálat. 0.15-4.20 Éjféli után.

MOZI

BARTÓK: 6.00 Hírek. Időjárás. 6.03 Népszerű muzsika korán kelőknek. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Műsorismertetés. 8.08 Időszaki kiállítások. 8.13 Komoly zenei kiállítás. 8.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 8.25 Műsorismertetés. 8.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 8.35 Műsorismertetés. 8.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 8.45 Műsorismertetés. 8.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 8.55 Műsorismertetés. 9.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 9.05 Műsorismertetés. 9.10 Hírek. Időjárás. Utközben. 9.15 Műsorismertetés. 9.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 9.25 Műsorismertetés. 9.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 9.35 Műsorismertetés. 9.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 9.45 Műsorismertetés. 9.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 9.55 Műsorismertetés. 10.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 10.05 Műsorismertetés. 10.10 Hírek. Időjárás. Utközben. 10.15 Műsorismertetés. 10.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 10.25 Műsorismertetés. 10.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 10.35 Műsorismertetés. 10.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 10.45 Műsorismertetés. 10.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 10.55 Műsorismertetés. 11.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 11.05 Műsorismertetés. 11.10 Hírek. Időjárás. Utközben. 11.15 Műsorismertetés. 11.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 11.25 Műsorismertetés. 11.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 11.35 Műsorismertetés. 11.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 11.45 Műsorismertetés. 11.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 11.55 Műsorismertetés. 12.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 12.05 Műsorismertetés. 12.10 Hírek. Időjárás. Utközben. 12.15 Műsorismertetés. 12.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 12.25 Műsorismertetés. 12.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 12.35 Műsorismertetés. 12.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 12.45 Műsorismertetés. 12.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 12.55 Műsorismertetés. 13.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 13.05 Műsorismertetés. 13.10 Hírek. Időjárás. Utközben. 13.15 Műsorismertetés. 13.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 13.25 Műsorismertetés. 13.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 13.35 Műsorismertetés. 13.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 13.45 Műsorismertetés. 13.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 13.55 Műsorismertetés. 14.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 14.05 Műsorismertetés. 14.10 Hírek. Időjárás. Utközben. 14.15 Műsorismertetés. 14.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 14.25 Műsorismertetés. 14.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 14.35 Műsorismertetés. 14.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 14.45 Műsorismertetés. 14.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 14.55 Műsorismertetés. 15.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 15.05 Műsorismertetés. 15.10 Hírek. Időjárás. Utközben. 15.15 Műsorismertetés. 15.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 15.25 Műsorismertetés. 15.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 15.35 Műsorismertetés. 15.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 15.45 Műsorismertetés. 15.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 15.55 Műsorismertetés. 16.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 16.05 Műsorismertetés. 16.10 Hírek. Időjárás. Utközben. 16.15 Műsorismertetés. 16.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 16.25 Műsorismertetés. 16.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 16.35 Műsorismertetés. 16.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 16.45 Műsorismertetés. 16.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 16.55 Műsorismertetés. 17.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 17.05 Műsorismertetés. 17.10 Hírek. Időjárás. Utközben. 17.15 Műsorismertetés. 17.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 17.25 Műsorismertetés. 17.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 17.35 Műsorismertetés. 17.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 17.45 Műsorismertetés. 17.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 17.55 Műsorismertetés. 18.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 18.05 Műsorismertetés. 18.10 Hírek. Időjárás. Utközben. 18.15 Műsorismertetés. 18.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 18.25 Műsorismertetés. 18.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 18.35 Műsorismertetés. 18.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 18.45 Műsorismertetés. 18.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 18.55 Műsorismertetés. 19.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 19.05 Műsorismertetés. 19.10 Hírek. Időjárás. Utközben. 19.15 Műsorismertetés. 19.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 19.25 Műsorismertetés. 19.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 19.35 Műsorismertetés. 19.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 19.45 Műsorismertetés. 19.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 19.55 Műsorismertetés. 20.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 20.05 Műsorismertetés. 20.10 Hírek. Időjárás. Utközben. 20.15 Műsorismertetés. 20.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 20.25 Műsorismertetés. 20.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 20.35 Műsorismertetés. 20.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 20.45 Műsorismertetés. 20.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 20.55 Műsorismertetés. 21.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 21.05 Műsorismertetés. 21.10 Hírek. Időjárás. Utközben. 21.15 Műsorismertetés. 21.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 21.25 Műsorismertetés. 21.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 21.35 Műsorismertetés. 21.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 21.45 Műsorismertetés. 21.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 21.55 Műsorismertetés. 22.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 22.05 Műsorismertetés. 22.10 Hírek. Időjárás. Utközben. 22.15 Műsorismertetés. 22.20 Hírek. Időjárás. Utközben. 22.25 Műsorismertetés. 22.30 Hírek. Időjárás. Utközben. 22.35 Műsorismertetés. 22.40 Hírek. Időjárás. Utközben. 22.45 Műsorismertetés. 22.50 Hírek. Időjárás. Utközben. 22.55 Műsorismertetés. 23.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 23.05 Műsorismertetés. 23.10 Hírek. Idő